

วท ๖ ๑๑๗๔๗

5167

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลทำบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

สรารุช วงศ์แก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายสรารัฐ วงศ์แก้ว แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
Pich. SRS/-
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรปวีณ์ ศรีประเสริฐ) ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ) กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส) กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ) กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

.....
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร) กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส) คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ตีเมืองซ้าย) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 04 เดือน 04 ค.ศ. 2558
.....พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัย : สราวุธ วงศ์แก้ว

ปริญญา : รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ยุภาพร ยูภาส

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ รวมถึงศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 361 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดย ทาโร ยามาเน สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.24 ถึง 0.86 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t – test (Independent sample) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F – test (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ควรพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร ควรยึดมั่นในคุณธรรม และให้ความเป็นธรรมกับประชาชน ควรวางตัวอย่างเหมาะสม

ก

เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และควรรนำผลการปฏิบัติงานเสนอให้กับนายกได้รับรู้และเข้าใจสภาพปัญหาของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : The people's opinion towards the leadership of the Mayor of Tabosungkham sub-district administrative organization, Srisungkham district, Nakornpanom province.

AUTHOR : Sarawoot Wongkeaw

DEGREE : M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Assoc. Prof. Dr. Yupaporn Yupas

Major Advisor

Asst. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom

Co-advisor

Assoc. Prof. Dr. Saovalak Kosonkittiumporn

Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

This research was aimed to study and to compare the people's opinion towards the leadership of the Mayor of Tabosungkham sub-district administrative organization, Srisungkham district, Nakornpanom province classified by gender, age, education and village, including study the useful suggestion about Mayor's leadership. The sample was 361 people had the right to vote selected by Taro Yamane's technique selected through stratified random sampling and simple random sampling method. The instrument for collecting data was questionnaire with the discrimination power between 0.24 to 0.86 and reliability at 0.96. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent sample) and F-test (One Way ANOVA).

The results of the study were as follows;

The people's opinion towards the leadership of the Mayor of Tabosungkham sub-district administrative organization, Srisungkham district, Nakornpanom province as overall was at high level. The people's opinion towards the leadership of the Mayor classified by their gender was difference by statistical significant at 0.05 levels, however, classified by their age, education and village was not differently. The useful suggestions found that; there should be to develop the communication skills, the Mayor should follow the morality, give a

fairly for all people, set his position appropriately, participate on activities regularly, awareness and understanding in people's problems truly.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยที่มีคุณค่าทางวิชาการมิได้เกิดขึ้นมาอย่างง่ายดาย หากเกิดจากความมุ่งมั่น ทั้งพลังกายพลังใจของผู้ศึกษา และคณาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้เสียสละเวลา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พรปวีณ์ ศรีประเสริฐ ผู้แทน บัณฑิตวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ ผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เกณานุมิ และ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่แนะนำสั่งสอนตรวจทานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้

ขอขอบคุณประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ขอขอบคุณความรักความห่วงใย สุดที่จะหาใดเปรียบของครอบครัววงศ์แก้ว ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจอันสูงสุด จนงานวิจัยสำเร็จไปด้วยดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
สรารุช วงศ์แก้ว

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	๗
ABSTRACT	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญ	๙
สารบัญตาราง	๑๑
สารบัญแผนภาพ	๑๑
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ	14
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ	45
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
กรอบแนวคิดของการวิจัย	71
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	74

หัวเรื่อง	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	78
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	118
วัตถุประสงค์การวิจัย	118
สมมติฐานการวิจัย	118
ขอบเขตการวิจัย	119
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	120
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	120
สรุปผลการวิจัย	121
อภิปรายผล	123
ข้อเสนอแนะ	127
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	137
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	144
ภาคผนวก ค คำอธิบายจำแนกรายชื่อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	147
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	150
ประวัติผู้วิจัย	155

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	74
2 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	83
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านบุคลิกภาพ จำแนกเป็นรายข้อ	84
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านมนุษยสัมพันธ์ จำแนกเป็นรายข้อ	85
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำแนกเป็นรายข้อ	86
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความรับผิดชอบ จำแนกเป็นรายข้อ	87
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการตัดสินใจ จำแนกเป็นรายข้อ	88
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการติดต่อสื่อสาร จำแนกเป็นรายข้อ	89

10	วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	90
11	วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	91
12	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านบุคลิกภาพ	93
13	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านมนุษยสัมพันธ์	93
14	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านด้านความรับผิดชอบ	94
15	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านการติดต่อสื่อสาร	94
16	วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	95
17	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามการศึกษา ด้านบุคลิกภาพ	97
18	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์	98

19	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อ ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านความรับผิดชอบ	99
20	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อ ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสาร	100
21	วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	101
22	วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านบุคลิกภาพ	103
23	วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านมนุษยสัมพันธ์	105
24	วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	107
25	วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านความรับผิดชอบ	109
26	วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการตัดสินใจ	111

27	วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านการติดต่อสื่อสาร	113
28	วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม	115

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	71
------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมไทยในปัจจุบันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี รวมทั้งสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต การดำรงชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมืองการปกครอง จะเห็นได้ว่าประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น มีความสนใจต่อสภาพแวดล้อมของสังคมรอบด้านมากขึ้นมีกระแสเรียกร้องเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ฉะนั้นการกระจายอำนาจการปกครอง ไปสู่ท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องเข้าใจบทบาทการเปลี่ยนแปลงไปจากระบบเกษตรกรรม ไม่เพียงพอดังเดิม ไปสู่การจัดตั้งองค์การบริหารการพัฒนาให้เป็นประชาธิปไตยในการปกครองตนเองยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามในระบอบประชาธิปไตยการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะประชาชนในท้องถิ่นจะได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และดำเนินการพัฒนาภายในท้องถิ่นของตนเองโดยไม่ต้องคอยรับนโยบายหรือคำสั่งจากรัฐบาลกลางแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งองค์กรท้องถิ่นนับว่ามีบทบาทที่สำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานและเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชน มีพลังของประชาชนและทรัพยากรของท้องถิ่น จึงรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง (พิเชษฐ วังศ์เกียรติขจร. 2552 : 1-2)

การกระจายอำนาจเป็นคำหรือสิ่งที่คนในสังคมทั่ว ๆ ไป ให้ความสนใจและติดตามเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังที่ได้รับการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้อย่างชัดเจนที่สุดฉบับหนึ่ง และเป็นผลสืบเนื่องมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ทำให้การกระจายอำนาจมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ในหมวด 14 การปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากขึ้นตามลำดับ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น หรือในระดับพื้นที่ของไทย (ปธาน สุวรรณมงคล. 2552 : 1)

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง (โกวิท พวงงาม, 2546 : 32)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นหน่วยงานบริหารท้องถิ่นซึ่งรัฐให้ความเป็นอิสระ โดยใช้หลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น แต่การที่จะบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ บรรลุประสิทธิผล สร้างความรุ่งเรืองเติบโตให้กับท้องถิ่น มีภาพลักษณ์ที่ดี ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากสาธารณะ สามารถตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชน และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญทุกกลุ่ม ย่อมไม่ใช่เรื่องง่าย และไม่สามารถทำได้ด้วยการมีผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันจึงมีความต้องการผู้นำซึ่งมีความสามารถในการรับมือกับปัญหา และการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ทว่างานที่สำคัญกว่าของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการเตรียมสมาชิกขององค์กรเพื่อให้สามารถรับมือและปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของทิศทางการพัฒนาสังคม พันธกิจใหม่ และความไม่แน่นอนของสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเท่านั้นที่จะผลักดันและสร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 : 123)

การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอย่างมาก สืบเนื่องจากแนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจจากภาครัฐสู่องค์การประชาชน เป็นหน่วยงานระดับตำบล มีอำนาจในการปกครองตนเองและมีอิสระในการบริหารงานบุคลากร บริหารงบประมาณ และบริหารงานทั่วไปในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่กฎหมายกำหนดไว้ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การกระจายอำนาจการปกครองในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลในความสนใจของหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมือง ฝ่ายข้าราชการประจำ นักวิชาการ ตลอดจนประชาชนทั่วไป ด้วยความคาดหวังว่า องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง กำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง ภายใต้นโยบายการกระจาย

อำนาจไปสู่ท้องถิ่น (สุภชัย เหาะน้อย. 2550 : 2)

ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย เนื่องจากมีปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้นจากการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย แต่ทั้งนี้้องค์กรจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้นั้น ผู้นำองค์กรจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้นำเป็นผู้ที่จะตัดสินใจหาทางออก ร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงาน ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายก เป็นผู้นำจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีภาวะผู้นำ ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตตำบลนั้น ๆ ในการลงสมัครรับเลือกตั้งนั้น ก็จะมีผู้คนหลากหลายอาชีพ การศึกษาต่างกัน ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงทำให้ผู้ที่มาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันจะเห็น ได้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล นั้น เป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารและ พัฒนาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นในอดีตถึงปัจจุบัน ความสำคัญของผู้นำไม่ได้ลดลงแต่ประการใด แต่ในทางตรงกันข้ามกลับมีบทบาทในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามสัดส่วนของงบอุดหนุนจากรัฐบาลและภาษีอากรที่เก็บได้ที่จะโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบทบาทของนายกฯ ยังไม่ได้มี บทบาทแค่พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้แค่นั้น ยังมีบทบาทในการบริหารงาน ด้าน บริหารงานบุคคล ได้แก่ การออกคำสั่งบรรจุแต่งตั้ง การย้าย การโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อน ขึ้นเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ ร้องทุกข์ เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการแต่งตั้งและให้พ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสม ของแต่ละท้องถิ่นอีกด้วย (จรรยา ศิวานนท์. 2548 : 5-7)

จากการให้สัมภาษณ์ของ นายกอง เอกจักรแก้ว กำนันตำบลท่าบ่อ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2554 ได้รับคำชี้แจงว่า โดยภาพรวมแล้ว นายกองค์การ บริหารส่วนตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ยังต้องมีการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ หลายประการ เช่นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างแรงจูงใจต่อ ผู้ได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา และประชาชนในพื้นที่ การสร้างวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นเหตุผลทำให้การบริหารงานราชการของ องค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้มากขึ้น

ดังนั้น การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงถือเป็นหน้าที่โดยตรงของ
ผู้บริหาร และต้องใช้บทบาทความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำและมีคุณลักษณะที่เหมาะสมที่เป็นผู้นำ
สูงสุดในการนำพองค์การก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด เพราะความสำเร็จ
ของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้บริหาร ซึ่งจะเป็นผู้วินิจฉัย สั่งการ หรือ
ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารนั้นต้องมีความพร้อมด้าน
ข้อมูล มีความรู้ทางด้านวิชาชีพ มีความรู้เท่าทันในสถานการณ์ มีทักษะในการเข้าสังคม
มีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาและสามารถแก้ปัญหา สามารถตัดสินใจ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
มีพฤติกรรมกล้าเสี่ยง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความใฝ่รู้และใฝ่เรียน ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ
เหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์ต้องมี (เกษราภรณ์ วงศ์ก่อ. 2550 : 2-3)

อย่างไรก็ตามเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ได้ขององค์กรจำเป็น
อย่างยิ่งที่ต้องมีการทำงานเป็นทีม เพราะทีมงานเป็นกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์กันและรวมตัวกัน
ขึ้นเพื่อทำงานใดงานหนึ่งให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ซึ่งทีมงานที่จะบรรลุผลสำเร็จนั้นจะต้อง
อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในหน่วยงาน และการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาาระดับสูง
นอกจากนั้นยังจะต้องให้ความสำคัญและใส่ใจกับการสมาชิกและผู้ร่วมงานให้มากยิ่งขึ้น
ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาทีมงานสามารถปรับเปลี่ยนทิศทางและกระบวนการทำงานที่เหมาะสม
ได้ ผู้นำจำเป็นต้องให้ความสนใจบุคลากรในองค์กรเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นแกนนำในการพัฒนา
ทีมงาน โดยการการรวบรวมกำลังพลเข้าด้วยกัน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและการพัฒนา
เป็นทีมงาน

จากความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าว
มา การดำเนินงานด้านสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับสัมพันธ
กับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการวางพื้นฐาน
ด้านกิจการสาธารณะให้กับพื้นที่บริการ ให้ได้รับการบริการที่ดีและมีคุณภาพ อีกทั้งเป็นผู้
ใกล้ชิดกับชุมชนด้านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีภาวะผู้นำสูง ก็จะเป็นพลังสำคัญในการ
วางพื้นฐานการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาชาติจากเหตุผลที่กล่าว
มา ผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ทั้งนี้ เพื่อนำผลจาก
การศึกษาไปเป็นสารสนเทศให้กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง

ได้นำไปใช้ในการพัฒนาความเป็นผู้นำของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 3,685 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอศรีสงคราม : 2553: 5)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม จำนวน 361 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane. 1973 : 727)

2. ด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ จำนวน 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

2.1.1 บ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1

2.1.2 บ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2

2.1.3 บ้านคอนแดง หมู่ที่ 3

2.1.4 บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4

2.1.5 บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5

2.1.6 บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6

2.1.7 บ้านคอนสมอ หมู่ที่ 7

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย (รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2544 : 35 ; สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2545 : 93)

2.2.1 ด้านบุคลิกภาพ

2.2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์

2.2.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.2.4 ด้านความรับผิดชอบ

2.2.5 ด้านการตัดสินใจ

2.2.6 ด้านการติดต่อสื่อสาร

3. ด้านพื้นที่ในการทำวิจัย คือ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

4. ด้านระยะเวลาในการทำวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2558 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การที่ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 กำหนด

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ และการแสดงออกในด้านความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ที่นำไปสู่การคาดคะเนหรือการแปลผลเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ อาจมีแนวโน้มที่จะมีความเห็นทั้งทางบวกและทางลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ความคิดเห็นประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป โดยมีฐานะสถานภาพ ดังนี้ เพศชาย เพศหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้ง ทั้ง 7 หมู่ ของตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ไม่น้อยกว่า 1 ปี

คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง สิ่งที่ยังบอกถึงความดีหรือลักษณะเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งที่ผู้นำควรมี ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การบ่งบอกคุณลักษณะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้แก่

1. ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะของผู้นำเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ที่แสดงออกทั้งทางกาย ทางใจและสติปัญญา ใ้บุคคลอื่นรับรู้ได้ อันได้แก่ ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ แต่งกายสุภาพบุคลิกภาพดี ฉลาดมีความรู้ความสามารถ มีสุขภาพดี ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการวางแผนได้ดีและเป็นระบบ

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความสัมพันธ์ อันดีกับเพื่อนร่วมงานทั้งในและนอกหน่วยงาน ให้ความร่วมมือ มีการประสานงานและติดต่อกัน

ที่ดี ได้แก่ มีความสัมพันธ์อันดี ช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม ประสานงานกับผู้นำชุมชน บุคลากรและหน่วยงานอื่นได้ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนจัดขึ้นเป็นประจำ

3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความอดทน อดกลั้น อดออม มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิด ความสัมพันธ์อันดี มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงให้ความเสมอภาคกับทุกคน มีความเสียสละ เพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ

4. ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อองค์กรในฐานะผู้นำ แก้ไขและช่วยเสริมสร้าง ปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ติดตามงานอยู่เสมอ ความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอารัดเอาเปรียบ มีความรับผิดชอบต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความรับผิดชอบต่อตนเองมีความ รับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

5. ด้านการตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการกระทำอย่างใด อย่างหนึ่งของผู้นำ ซึ่งต้องรู้จักใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการตัดสินใจ มีการวางแผน ในการตัดสินใจ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ตัดสินใจด้วยหลัก เหตุผล ยึดระเบียบกฎหมายอันดีที่กำหนดแนวทางเอาไว้ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่ใช่เล่นเหลี่ยมในการตัดสินใจ มีความกล้าตัดสินใจ ใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

6. ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจน ใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยนกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุม และต่อผู้อื่น แสดงกิริยาวาจาได้อย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการ สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตามได้รู้จักสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของบุคคลอื่น มีทักษะ ในการพูด

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อนายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความเป็นผู้นำของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยขอเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ
3. คุณลักษณะของผู้นำ
4. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

พจนานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2532 : 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นความจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม
2. ทักษะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่า แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยา สันนิษฐาน หรือเป็นปฏิบัติต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534 : 78) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดง

ความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

คันแกน (Oskamp, S. 1977 : 135) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นความเชื่อถือหรือการพิจารณาตัดสิน โดยบุคคลซึ่งอาจไม่เป็นที่ยอมรับในแต่ละช่วงเวลาได้ ความคิดเห็นนี้ไม่สามารถจะทดสอบความรู้ และความจริงของความเชื่อมั่นของบุคคลได้ และต้องยอมรับว่าประชาชน โดยทั่วไปนั้น อาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป

เฮอร์นบี แกทเทนบี และเวคฟิลด์ (Hornby, Gatenby and Wakefield. 1968 : 682) ได้พูดถึงความคิดเห็นว่า คือความเชื่อ หรือการลงความเห็นที่ไม่ได้เป็นความรู้อันแท้จริง หรือความเป็นในบางอย่างที่สามารถเป็นจริงได้

จากการให้ความหมายของ ผู้วิจัย ได้สรุปความหมายของความคิดเห็น กล่าวคือ ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

2. ประเภทของความคิดเห็น

ประเภทของความคิดเห็น มีนักวิชาการได้แบ่งไว้ดังนี้

เรมเมอร์ (Remmer. 1954 : 6-7 ; อ้างถึงใน จักรภัทร ชารีคำ. 2550 : 10) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน คือ

2.1 ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2.2 ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วยจากความเห็นของนักวิชาการ สรุปได้ว่า ประเภทของความคิดเห็นสามารถแบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ 2) ความคิดเห็นที่เกิดจากความเข้าใจ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละคน ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แม้เป็นเรื่องเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไป และอาจแตกต่างกัน ออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดง ความคิดเห็น ได้มีนักวิชาการเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นดังนี้

3.1 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลาย ประการ คือ (จำเรียง ภาวิจิตร. 2536 : 248-249)

3.1.1 ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น

3.1.2 กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือ กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกัน ได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

3.1.3 กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อ การจงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ไม่ว่าจะให้คล้อยตาม ในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มที่เฉื่อยชาที่จะไม่มีอิทธิพลต่อ สมาชิกมากนัก

3.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้ (Oskamp. 1977 : 119-133)

3.2.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่าปัจจัยด้าน พันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือ ความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ปัจจัยด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจาก การใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความผิดปกติของฮอร์โมน มักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

3.2.2 ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct personal experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดเห็นต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือ พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตรงเอง ทำให้เกิดเจตคติ หรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเอง

ได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องมาจากน้ำส้มหวาน เย็น หอม ชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มที่ได้ทางเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3.2.3 อิทธิพลทางครอบครัว (Parental influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

3.2.4 เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group determinants of attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

3.2.5 สื่อมวลชน (Mass media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับสื่อเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้องและครอบครัว

4. การวัดความคิดเห็น

เบสท์ (Best, 1977 : 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไปว่าจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้าและมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โยมาจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โยให้ผู้ที่ จะตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามและผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคิร์ท โดยเริ่มต้นการรวบรวม หรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบ

ออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยมหรือไม่นิยม) เป็นข้อความเชิงบวก (Positive) หรือข้อความเชิงลบ (Negative)

สรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็นที่นิยมให้เพื่อการวิจัย ได้แก่ การสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยคะแนนที่ได้จะแสดงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อ ทำให้สามารถทราบได้ว่า มีความคิดเห็นต่อเรื่องนั้นอย่างไร ส่วนวิธีการวัดความคิดเห็นโดยทั่วไปอาจใช้รูปแบบการสนทนา ผู้ทำการวัดจะต้องไม่แสดงออกว่ากำลังจดบันทึกความคิดเห็นของผู้ทำการวัดมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ถูกวัดเกิดความรู้สึกว่ากำลังถูกจับผิด ควรใช้วิธีอัดเทปเป็นเครื่องมือช่วย ส่วนวิธีการศึกษาจากข้อเขียน หรือสมุดบันทึกประจำวันผู้ทำการวัดต้องได้รับอนุญาตจากผู้ถูกวัดก่อน เพราะบางครั้งเป็นเรื่องที่ต้องปกปิด

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่นักวิชาการ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสนใจมาเป็นเวลานานแล้ว ซึ่งการศึกษาถึงความมีอำนาจและความสามารถของบุคคลที่สามารถสั่งการในการบริหารให้งานที่รับผิดชอบประสบผลสำเร็จ เช่น มีการใช้ความเป็นผู้นำในด้านการทหาร การศาสนา การเมือง สังคมและธุรกิจ เป็นต้น

ผู้ค้นคว้าทางพฤติกรรมได้ใช้ความพยายามค้นหาถึงคุณลักษณะ (Traits) ความสามารถ (Abilities) พฤติกรรม (Behaviors) แหล่งที่มาของอำนาจ (Sources of Power) และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ของภาวะผู้นำ โดยได้ค้นหาวิธีการซึ่งผู้นำจะสามารถมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม และสามารถทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้ตลอดจนพิจารณาว่า เพราะเหตุใดคนบางคนจึงมีลักษณะในการเป็นผู้นำ ปัจจัยใดเป็นตัวกำหนด วิธีการกระทำของผู้นำ รวมทั้งประสิทธิผลของภาวะผู้นำ การค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ นำมาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำ

ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของภาวะผู้นำ (Leadership effectiveness) และลักษณะภาวะผู้นำในด้านการบริหารจัดการ (Managerial Leadership) ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) ได้มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) ไว้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ เป็น พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลหนึ่งที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Yukl. 1998 : 2 ; อ้างถึงใน สุภรัตน์ บัวหลวง. 2550 : 8)

2. ภาวะผู้นำ เป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leaders) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน

3. ภาวะผู้นำ เป็นความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Dubrin. 1993 : 2 ; อ้างถึงใน สุภรัตน์ บัวหลวง. 2550 : 8)

4. ภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจเหนือผู้อื่นและอำนาจนี้ช่วยให้ผู้นำสามารถปฏิบัติงานซึ่งเขาไม่สามารถปฏิบัติคนเดียวได้สำเร็จ และทำให้ผู้ตามยอมรับและเต็มใจปฏิบัติตาม

5. ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคนคนหนึ่ง (ผู้นำ) กับกลุ่ม (ผู้ตาม) ที่มีประโยชน์ร่วมกันและพฤติกรรมคนอยู่ภายใต้การอำนวยความสะดวกและการกำหนดแนวทางของผู้นำ

6. ภาวะผู้นำ หมายถึง ศิลปะของการบอก ชี้แนะ ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ด้วยความเต็มใจ และกระตือรือร้น

7. ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการกำกับกิจกรรมของกลุ่มให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

8. ภาวะผู้นำ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลและอำนาจ

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกันให้ร่วมใจกับคนดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของเป้าหมายที่กำหนดไว้

1. ความหมายของผู้นำ

ความหมายของคำว่าผู้นำ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Leader” นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น

1.1 ผู้นำ (Leader) เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้นำหรือบุคคลซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงและความช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

1.2 ผู้นำ คือ ผู้ที่มีบทบาทต่อไปนี้ 1) มีบทบาทหรืออิทธิพลต่อคนในหน่วยงานมากกว่าคนอื่น 2) มีบทบาทเหนือบุคคลอื่น 3) มีบทบาทสำคัญที่สุดที่ทำให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมาย 4) ได้รับเลือกจากผู้อื่นให้เป็นผู้นำ 5) เป็นหัวหน้าของกลุ่ม

1.3. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นหรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้าผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้

1.4 ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลาย ๆ คนที่มีอำนาจอิทธิพลหรือความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้

1.5 ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้องต่อการกระทำของผู้อื่นมากกว่าคนอื่น ๆ ในกลุ่มหรือองค์กรซึ่งเขาปฏิบัติงานอยู่

1.6 ผู้นำ คือ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มเพื่อให้เป็นหัวหน้า

1.7 ผู้นำ เป็นคนเดียวในกลุ่มที่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ ผู้ประสานงานกิจกรรมภายในกลุ่ม

1.8 ผู้นำ คือ บุคคลในกลุ่มซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ควบคุมหรือประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกลุ่ม

1.9 ผู้นำ คือ บุคคลที่ถูกเลือกหรือรับการแต่งตั้งให้นำกลุ่ม และมีอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม เพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่มและเพื่อทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้นำ คือ ผู้ที่มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น นำบุคคลเหล่านั้นไปโดยได้รับความไว้วางใจและเชื่อใจอย่างเต็มที่อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง

2. ทฤษฎีผู้นำและภาวะผู้นำ

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำหรือภาวะผู้นำนั้น มีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ทัศนะไว้หลากหลายด้านด้วยกัน เช่น รอส และเฮนดรี (สวัดน์ ประเสริฐสม. 2542 : 181) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ ภาวะผู้นำ หรือความเป็นผู้นำไว้ 3 ประการ คือ

1. ความเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวของผู้นำแต่ละคน ซึ่งสมัยก่อนเชื่อกันว่าความเป็นผู้นำเป็นผลมาจากพันธุกรรมหรือสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด สิ่งที่ทำให้บุคคลกลายเป็นผู้นำนั้นเป็นคุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวของแต่ละคน

2. ลักษณะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับกลุ่ม ลักษณะความเป็นผู้นำเป็น

โครงสร้างทางสังคมของกลุ่มมากกว่าลักษณะของแต่ละบุคคล แต่ละคนจะนำเอาลักษณะเฉพาะตัว ทักษะ ความต้องการส่วนตัวคิดมาด้วย เมื่อเข้ากลุ่มทุกคนจะต้องปรับตัว เพื่อให้แต่ละคนและกลุ่มได้มีจุดประสงค์หรือความต้องการสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับผลตามเป้าหมาย และขณะเดียวกันจะกลายเป็นกลุ่มที่มีการรวมตัวกันอย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นผู้นำในถูกกำหนดกลุ่มถูกกำหนดโดยผลรวมของทักษะ ความต้องการของกลุ่ม มากกว่าบุคลิกภาพของบุคคลเพียงคนเดียว

3. ลักษณะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สถานการณ์มีบทบาทต่อความเป็นผู้นำอย่างมาก สถานการณ์ที่กลุ่มกำลังเผชิญอยู่ขณะนั้นก่อให้เกิดผู้นำได้ ความเป็นผู้นำจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีขององค์กรนั้น ๆ

ฟีลเดอร์ (Fiedler, 1958 : 243-257 ; อ้างถึงใน วิรัตน์ ภาจันทร์, 2532 : 24)

ให้ทัศนะว่า ผู้นำจะประสบความสำเร็จ ได้หรือไม่ขึ้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้นำเพียงอย่างเดียวแต่ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่ม สถานการณ์กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. อำนาจตามตำแหน่ง (Position Power)
2. ภารกิจของกลุ่ม (Task Structure)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิกในกลุ่ม

เนปีเออร์ และ เกอร์เซนเฟลด์ (วรเชษฐ สุขแสวง, 2529 : 32) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ 4 ประการ คือ

1. Leadership - as Trait ความเป็นผู้นำเป็นลักษณะทางพันธุกรรม เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
2. Leadership - as Position ความเป็นผู้นำเกิดขึ้นได้เนื่องจากตำแหน่งหน้าที่การงานการทำงาน ในตำแหน่งใด ย่อมมีลักษณะความเป็นผู้นำอันเนื่องมาจากการดำรงตำแหน่งนั้นตามมา
3. Leadership - as Situation ความเป็นผู้นำได้มาจากสถานการณ์ทำให้เกิดขึ้นบางสถานการณ์ต้องการคนที่มีคุณสมบัติแบบหนึ่ง หากผู้ใดมีคุณสมบัติเช่นนั้นพร้อมอยู่แล้วก็จะกลายเป็นผู้นำได้
4. Leadership - as Functional Roles of Members พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดความต้องการเลววัตถุประสงค์ที่จะทำให้เกิดความต้องการผู้นำแบบนั้น ๆ

ขึ้นมา ฉะนั้นการที่จะมีผู้นำแบบใดจึงขึ้นอยู่กับพฤติกรรมกลุ่มเป็นไปในลักษณะใด

5. Humanistic Theory เชื่อว่า ผู้นำนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในลักษณะทางธรรมชาติของจิตมนุษย์ว่ามีความต้องการอะไร บุคคลแต่ละบุคคลมีความนึกคิดและต้องการอะไร หากผู้ที่เข้าใจและสนองตอบความต้องการเหล่านั้น จะสามารถกลายเป็นผู้นำในกลุ่มได้อย่างแท้จริง

6. Exchange Theory เชื่อว่าลักษณะทางธรรมชาติของมนุษย์นั้นจะคิดอยู่เสมอว่าการที่ตนให้อะไรแก่ผู้อื่นนั้น ย่อมต้องการ ได้สิ่งตอบแทนที่คุ้มค่ากันหรือดีกว่า ฉะนั้นผู้ที่เป็ผู้นำจะถูกผู้ตามในกลุ่มคิดอยู่เสมอว่า ถ้าตนให้ความร่วมมือตามที่ผู้นำร้องขอแล้ว ผลตอบแทนควรจะคุ้มค่ากันถ้าผู้นำสามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากันได้แล้วผู้นำย่อมเป็นที่ยอมรับของผู้ตามคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

ด้วยผลจากการศึกษาพบว่า ผู้นำมีคุณลักษณะแตกต่างจากบุคคลที่ไม่ใช่ผู้นำในคุณลักษณะพื้นฐานอัน ได้แก่ สถิติปัญญา ความรอบรู้ ความเข้าใจงาน ความคิดริเริ่ม การแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและความปรารถนาที่จะได้รับการยอมรับในด้านความรับผิดชอบ และการดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจในการควบคุม ซึ่งผลที่ค้นพบตรงกับข้อสันนิษฐานที่ว่า ผู้นำแตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำในด้านลักษณะส่วนบุคคล แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ได้รับความกระจ่างชัดในคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ไม่มีประสิทธิผลในด้านความก้าวร้าว ความทะเยอทะยาน การตัดสินใจ การมีอำนาจ ความคิดริเริ่ม สถิติปัญญาลักษณะทางร่างกาย ความมั่นใจในตนเองและลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะทางร่างกายไม่ได้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะชี้ความแตกต่างระหว่างผู้นำที่มีประสิทธิผลและผู้นำที่ไม่มีประสิทธิผลแต่อย่างใด

การศึกษาภาวะผู้นำ ได้มีนักวิจัยและนักปฏิบัติการ ได้พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำที่หลากหลายทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้อย่างสากลในแต่ละสถานการณ์และในองค์การ

3. คุณลักษณะของผู้นำ

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำ ซึ่งผู้วิจัยรวบรวม ได้ดังนี้ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 35) กล่าวว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักจะมีคุณลักษณะเฉพาะอย่างเหมือนกันและมีคุณลักษณะบางประการที่เหนือกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้นำ คนที่จะเป็นผู้นำนั้นจะต้องมีคุณลักษณะบางประการที่แตกต่างจากบุคคลธรรมดา ลักษณะที่สัมพันธ์กับภาวะผู้นำสามารถจัดแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล 2) แรงจูงใจของภาวะผู้นำ 3) ปัจจัยด้านสถิติปัญญาเกี่ยวกับความรู้

ความเข้าใจของภาวะผู้นำ การจัดประเภทของพฤติกรรมเหล่านี้มีประโยชน์มากในการแนะแนวทางเพื่อศึกษาเกี่ยวกับผู้นำ

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล (Personality Traits of Effective Leaders) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล มีลักษณะ ดังนี้

- 1.1 เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ
- 1.2 เป็นผู้ที่มีบทบาทที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา
- 1.3 การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม การติดต่อสื่อสาร และมีอิทธิพลเหนือผู้บังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ของการบริหารที่ดำรงตำแหน่งอยู่
- 1.4 ผู้นำมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์กรและของพนักงาน ซึ่งรวมถึงผู้นำที่สามารถใช้อำนาจ อิทธิพลต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วย
- 1.5 ผู้นำยังเป็นผู้มีอิทธิพลต่อกลุ่มและสามารถนำกลุ่มปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรมนุษย์เชื่อว่า ผู้นำจะมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่โดดเด่นเป็นพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลของภาวะผู้นำตามรูปแบบของผู้นำที่สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ คุณลักษณะของผู้นำด้านบุคลิกภาพสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพทั่วไป (General Personality Traits)

เป็นคุณลักษณะที่สามารถสังเกต ได้ทั้งภายในและภายนอกงาน คุณลักษณะทั่วไปจะสัมพันธ์กับความสำเร็จและความพอใจทั้งชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ซึ่งมีคุณลักษณะดังนี้

1.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence) เป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ในลักษณะที่มีความสงบและเป็นผู้นำที่ดีได้ แม้จะอยู่ในภาวะกดดันและภาวะวิกฤติ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำที่จะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งจะสังเกตได้จากคำพูดที่จริงจัง การรักษาอากัปกิริยาที่ดีและการแสดงท่าทางเหมาะสม ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

1.2 การสร้างความไว้วางใจ (Trustworthiness) เป็นบุคคลที่มีลักษณะซื่อสัตย์ ซื่อตรงและสามารถสร้างความเชื่อถือแก่กลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้อง สามีของกลุ่มจะมีความเชื่อมั่นว่า ผู้นำต้องมีความซื่อสัตย์ ความมั่นคงและเป็นผู้ที่สามารถ

เชื่อถือได้ จึงจะสามารถก่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้

1.3 ลักษณะที่เด่น (Dominance) เป็นลักษณะเด่นของผู้ที่มีเหนือบุคคลอื่นอย่างเห็นได้ชัดในด้านต่าง ๆ ผู้นำที่มีลักษณะโดดเด่นมักจะถูกมองว่าเป็นคนหยิ่งหรือทำตัวเป็นนายซึ่งความจริงแล้ว ความโดดเด่นจะได้รับการพิจารณาว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำ คือ

1.3.1 ลักษณะทางกายภาพ คือ กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า

1.3.2 ภูมิหลังทางสังคม คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยน

1.3.3 สติปัญญาและความสามารถ การตัดสินใจ วิจรณญาณ

ความรู้ทักษะการพูด

1.3.4 บุคลิกภาพ คือ กระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ ความเชื่อมั่นในตนเอง

1.3.5 ลักษณะที่สัมพันธ์กับงาน คือ มีการกระตุ้นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแรงกระตุ้นที่นำไปสู่ความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย การมุ่งมั่นในการทำงาน

1.3.6 ลักษณะด้านสังคม คือ ความสามารถที่จะสร้างความร่วมมือ การร่วมมือ ความเป็นที่นิยมชมชอบ ความสามารถด้านสังคม ทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล การมีส่วนร่วมในสังคม รู้จักกาลเทศะ มีความสามารถในการเจรจา

1.4 เป็นคนกล้าแสดงออก (Extroversion) เป็นบุคลิกลักษณะที่มีการแสดงออกอย่างเด่นชัดในสังคม และมีบุคลิกลักษณะโดดเด่น โดยจะทำให้คนที่ทำงานด้วยกันเกิดความสบายใจและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มและช่วยให้การทำงานกับสมาชิกของกลุ่มง่ายขึ้น ตลอดจนสามารถสร้างพลังกลุ่มและสร้างทีมงานได้ดี

1.5 การเป็นคนที่มีการแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness) เป็นความเปิดเผยเหยียดขาดในการแสดงความต้องการ ความคิดเห็น ความรู้สึกและทัศนคติ การเป็นคนที่มีการแสดงออกที่เหมาะสมจะช่วยผู้นำในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สามารถเผชิญกับปัญหาภายในสมาชิกกลุ่ม

1.6 ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ในการโต้ตอบได้อย่างเหมาะสมแม้ในภาวะวิกฤติ อารมณ์ที่มั่นคงเป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขสถานการณ์ลุกล้างไปได้ด้วยดี

1.7 ความกระตือรือร้น (Enthusiasm) เป็นการแสดงออกด้วยความสนใจและตั้งใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผู้นำสามารถแสดงความกระตือรือร้นทั้งด้วยการใช้คำพูดและการแสดงออก เช่น การใช้ท่าทาง เป็นต้น ในสถานการณ์การบริหารจะต้องการผู้นำซึ่งกระตือรือร้นเพื่อจูงใจให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์การทำงาน ตลอดจนช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในทีมงาน

1.8 มีอารมณ์ขัน (Sense of Humor) เป็นการแสดงออกของความเป็นคนอารมณ์ดีและมองเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้สึกเครียด อารมณ์ขันจะถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นำ อารมณ์ขันจะลดความตึงเครียด ความน่าเบื่อหน่ายและความไม่ถูกต้อง ตลอดจนช่วยให้มีอำนาจเหนือกลุ่มได้

1.9 ความเป็นคนอบอุ่นและมีความเอื้ออาทร (Warmth) เป็นการแสดงความเห็นอกเห็นใจ มีอารมณ์มั่นคง เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และพร้อมจะช่วยเหลือแก้ไข ปัญหา โดยช่วยให้ภาวะผู้นำมีประสิทธิผล ดังนี้ 1) ช่วยให้เกิดความสะดวกในการสร้างความสามัคคีใจกัน หรือความมีไมตรีกับสมาชิกของกลุ่ม 2) เป็นคุณลักษณะพิเศษของภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ 3) เป็นคุณสมบัติที่ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดอารมณ์ดีและช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน

1.10 มีความอดทนสูงต่อความตึงเครียด ความผิดหวังหรือคับข้องใจ (High Tolerance for Frustration) เป็นความสามารถที่จะเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดีได้ เนื่องจากผู้นำต้องเผชิญหน้ากับปัญหา ความผิดหวัง และความตึงเครียดมากมาย ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีความอดทนสูงและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยสุขภาพจิตที่ดี

1.11 การรู้จักตนเองและวัตถุประสงค์ในการทำงาน (Self-Awareness and Self Objectivity) เป็นการรับรู้จุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำสามารถที่จะใช้จุดแข็งให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาแก้ไขจุดอ่อน ตลอดจนสามารถสร้างความไว้วางใจให้กับทีมงานเพื่อให้งานกลุ่มวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน (Task-Related Personality Traits) เป็นคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่แน่นอนของผู้นำที่มีประสิทธิผลและก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 มีความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นการมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานมีการตัดสินใจและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลงตลอดจนมีความสามารถในการค้นหาปัญหา และความสามารถในการแก้ไขปัญหา

2.2 มีความเข้าใจอารมณ์และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Sensitivity to Others and Empathy) ผู้นำต้องพยายามสร้างอิทธิพลเหนือคนอื่น โดยต้องเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกกลุ่ม โดยศึกษาและสังเกตในรายละเอียดว่าสมาชิกกลุ่มเป็นใคร มีความต้องการอย่างไรเพื่อที่จะหาวิธีการสื่อสารที่ดี และสร้างอิทธิพลเหนือบุคคลเหล่านั้นได้ ทักษะด้านนี้จะช่วยป้องกันความขัดแย้งและความล้มเหลวของผู้นำ ตลอดจนช่วยในการตัดสินใจ และการเจรจาต่อรองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บรรลุผล

2.3 ความสามารถในการยืดหยุ่นได้และความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ความยืดหยุ่นได้ (Flexibility) เป็นความสามารถที่จะปรับภารกิจและความต้องการของทีมงานให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งต้องมีคุณลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ ตลอดจนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง

2.4 สภาพการควบคุมภายในตนเอง (Internal Locus of Control) เป็นคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำซึ่งมีความเชื่อมั่นว่าเป็นผู้ควบคุมและกำหนดดวงชะตาชีวิตของตนเอง ซึ่งคุณลักษณะนี้ผู้นำต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทน และมีการพัฒนาตนเอง จึงจะสามารถควบคุมตนเองได้ ซึ่งคุณสมบัตินี้จะทำให้ผู้นำเป็นที่ยอมรับของสมาชิก

2.5 ความกล้าหาญ (Courage) ผู้นำต้องมีความกล้าหาญในการเผชิญกับความเสี่ยง ความท้าทายต่อสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งจะต้องมีความรอบคอบ ระมัดระวัง มีความคิดริเริ่ม มีความรับผิดชอบ มีความกล้าหาญในการตัดสินใจ เพื่อที่จะฉวยโอกาส ขจัดอุปสรรค แก้ไขปัญหาและใช้กลยุทธ์ใหม่ ๆ ในแต่ละสถานการณ์ได้

2.6 ความสามารถกลับคืนสู่สภาพเดิม (Resiliency) เป็นความสามารถในการที่จะแก้ปัญหาให้เรียบร้อยอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารระดับสูงจะไม่กังวลถึงความล้มเหลว เพราะเป็นการทำลายขวัญกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่จะเกิดความมุ่งมั่นบากบั่น ไม่ยอมแพ้และไม่ท้อถอยในสิ่งใดอย่างง่าย ๆ

3. แรงจูงใจภาวะผู้นำ (Leadership Motives) แรงจูงใจเป็นความจำเป็น ความต้องการ แรงกระตุ้น ความปรารถนา หรือสภาพภายในของบุคคล ซึ่งมีพลังกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่จะบรรลุเป้าหมาย ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักแสดงลักษณะเด่นด้านแรงจูงใจ ซึ่งมีพลังกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่จะตอบสนองความต้องการด้านกรยอมรับ การยกย่องและความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุด แรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับงานมีดังนี้

3.1 แรงจูงใจด้านอำนาจ (The Power Motive) เป็นแรงจูงใจที่ต้องการการควบคุมและมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะมีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ ผู้นำที่มีแรงจูงใจด้านอำนาจสูงจะมีลักษณะเด่น 3 ประการ คือ 1) มีการแสดงออกด้วยความเข้มแข็ง และใช้ความพยายามเพื่อแสวงหาอำนาจ 2) มีการใช้เวลาส่วนใหญ่ในการคิดหาวิธีเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลอื่น 3) มีความเอาใจใส่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่หรือความอยู่รอดของสมาชิกกลุ่ม แรงจูงใจด้านอำนาจ เป็นสิ่งสำคัญเพราะถ้าปราศจากอำนาจจะกลายเป็นการยากที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ผู้ถืออำนาจจะใช้อำนาจเพื่อแสวงหาอำนาจใน 2 ทางดังนี้

3.1.1 แรงจูงใจด้านอำนาจเฉพาะตัว (Personalized Power Motive) เป็นการแสวงหาอำนาจที่ตนเองสนใจให้มากยิ่งขึ้น โดยการเสริมสร้างสัญลักษณ์สถานภาพความหรูหราและการเงิน ผู้นำบางคนจะพยายามสร้างอำนาจ แข่งขันด้านอำนาจหรือบางคนพอใจที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น

3.1.2 แรงจูงใจด้านอำนาจสังคม (Socialized Power Motive) เป็นความต้องการอำนาจด้านการยอมรับและยกย่องภายในจากองค์กรและจากบุคคลอื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวิสัยทัศน์ขององค์กร ตลอดจนเป็นการที่ผู้นำใช้อำนาจเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งแรงจูงใจด้านอำนาจสังคมจะตรงกันข้ามกับแรงจูงใจด้านอำนาจเฉพาะตัว เพราะแรงจูงใจด้านอำนาจสังคมผู้นำมีแนวโน้มที่จะมีวุฒิภาวะทางอารมณ์มากกว่า ซึ่งผู้นำจะใช้อำนาจมากขึ้นเพื่อผลประโยชน์โดยรวมขององค์กร และมีการถ่ายโอนอำนาจไปยังผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อการมอบหมายอำนาจ และมีการยอมรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

3.2 แรงกระตุ้นและแรงจูงใจให้ประสบผลสำเร็จ (Drive and Achievement Motivation) แรงกระตุ้น หมายถึง สิ่งที่เป็นพลังผลักดันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรม ในการค้นหาวิธีการเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ มนุษย์เราจะเกิดความต้องการขึ้นมาก่อน แล้วเกิดแรงจูงใจและแรงกระตุ้นผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ตามลำดับแรงกระตุ้นจะมีแรงกดดันให้เกิดพฤติกรรมมากกว่าแรงจูงใจ

การจูงใจ (Motivation) เป็นแรงกระตุ้นให้กระทำหรือดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือเป็นพลังกระตุ้นที่อยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติ ตาม เพื่อ 1) ใช้ความพยายามเพื่อแสวงหาความสำเร็จและมีความรับผิดชอบต่อความล้มเหลว 2) กล้าที่จะเผชิญความเสี่ยงโดยใช้ความพยายามของตนเองอย่างเต็มที่ 3) ยอมรับการป้อนกลับ

ในผลของการปฏิบัติงานและนำไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุง 4) นำเสนอความแปลกใหม่ นวัตกรรมหรือแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 5) การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย

3.3 ยึดมั่นในจริยธรรมการทำงาน (Strong Work Ethic) จริยธรรม เป็นความเชื่อถือหรือวินัยของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ดีและเลว หรือสิ่งที่ถูกหรือผิด ผู้นำที่มี ประสิทธิภาพจะมีจริยธรรมในการทำงานอย่างเคร่งครัด บุคคลที่มีจริยธรรมในการทำงานจะ ได้รับแรงจูงใจที่ดีเพราะว่าเขาเห็นคุณค่าของการทำงานอย่างมาก

3.4 ความมุ่งมั่น (Tenacity) เป็นความตั้งใจจริงที่จะฝ่าฟันอุปสรรค ต่าง ๆ ไปให้ได้ ถึงแม้จะมีอุปสรรคมากมายเพียงใดก็ไม่ท้อถอยและไม่คิดที่จะเลิกหรือยอมแพ้ ง่าย ๆ ผู้นำจะต้องเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ให้ได้ ความมุ่งมั่นจึงเป็นสมบัติที่สำคัญสำหรับผู้นำ ขององค์กรเพราะว่าองค์กรจะต้องให้ความพยายามและความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ

4. ปัจจัยด้านสติปัญญาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและภาวะผู้นำ (Cognitive Factors and Leadership) ความเข้าใจ (Cognition) หมายถึง กระบวนการด้านสติปัญญาในการ รวบรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ความสามารถทางด้านสติปัญญาเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับความสำเร็จของภาวะผู้นำ ผู้นำจำเป็นจะต้องมีระดับสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด เพราะจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ และมีความสามารถที่จะแสวงหาข้อมูลที่เป็น การแก้ปัญหาและทักษะด้านการใช้ สติปัญญาด้านความรู้ความเข้าใจจะเกี่ยวข้องกับหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ทฤษฎีความสามารถด้านสติปัญญาและทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนและพัฒนาภาวะผู้นำ ให้เกิดความสามารถด้านสติปัญญาและความรู้ ความเข้าใจในการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ มีสมมติฐานที่เป็นพื้นฐานสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ผู้นำที่มีระดับสติปัญญาและความสามารถสูงกว่า มีแผนงาน มีการตัดสินใจ และมีกลยุทธ์ที่ดีกว่าผู้นำที่มีระดับสติปัญญาและความสามารถต่ำกว่า 2) ผู้นำกลุ่มจะสื่อสาร แผนการ มีการตัดสินใจและมี กลยุทธ์การปฏิบัติงานเริ่มแรกในรูปของพฤติกรรมแบบบงการ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจจะขึ้นอยู่กับสมมติฐานซึ่งมุ่งที่ความสามารถด้านสติปัญญา ดังนี้

4.1.1 ถ้าผู้นำเน้นประสบการณ์จะทำให้ความสามารถและ สติปัญญาของเขา หันเหไปจากงานที่มีอยู่ ซึ่งเป็นผลให้การวัดระดับสติปัญญาและ ความสามารถของผู้นำจะไม่สัมพันธ์กับการทำงานกลุ่ม

4.1.2 ความสามารถด้านสติปัญญาของผู้นำแบบบงการ จะสัมพันธ์กันอย่างสูงกับผลการปฏิบัติงานของกลุ่มมากกว่าความสามารถด้านสติปัญญาของผู้นำที่ไม่ใช่แบบบงการ

4.1.3 ความสามารถด้านสติปัญญาของผู้นำจะสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม ซึ่งจะต้องใช้ความสามารถด้านสติปัญญาด้วย

4.2 ความรู้ด้านธุรกิจ ความสามารถด้านสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการมีความรู้ด้านธุรกิจ ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะมีเทคนิคหรือความสามารถในบางสาขาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการชักนำกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นการยากสำหรับผู้นำที่จะสร้างความพร้อมเพียงให้กับสมาชิกกลุ่ม ถ้าผู้นำไม่รู้อะไรจะทำอะไรและเมื่อกลุ่มไม่นับถือเทคนิคหรือทักษะของผู้นำการใช้ความเชี่ยวชาญ เป็นวิธีการซึ่งใช้ของเขตความเชี่ยวชาญ ซึ่งจะก่อให้เกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน กล่าวคือ ผู้บริหารระดับสูงจะอุทิศเวลาของเขาทั้งหมดเพื่อการปรับปรุงความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการศึกษางานวิจัยและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาวิเคราะห์องค์การของตนเองและองค์การที่เกี่ยวข้อง

4.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นกระบวนการของการพัฒนาความคิดริเริ่ม ทักษะและจินตนาการในสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะมีความคิดสร้างสรรค์ในด้านจินตนาการ ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ผู้นำบางคนอาจมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าอีกคนหนึ่ง ผู้นำจะต้องค้นหาจินตนาการ หาแนวทางแก้ปัญหาขององค์การอย่างเป็นมาตรฐานและสร้างสรรค์

4.4 ความสามารถหยั่งลึกถึงบุคคลและสถานการณ์ (Insight into People and Situations) เป็นความสามารถในการหยั่งลึกถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ความสามารถในการหยั่งลึกจะสัมพันธ์กับลักษณะดังต่อไปนี้ 1) ความคิดสร้างสรรค์เนื่องจากมีส่วนประกอบที่เกิดจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นเอง 2) การเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จะเป็นลักษณะสำคัญของผู้นำการบริหารด้วยผู้บริหารที่มีความสามารถหยั่งลึก จะสามารถเลือกบุคคลที่จะมอบหมายงานที่สำคัญ ได้อย่างฉลาดตลอดจนสามารถฝึกอบรมและพัฒนาสมาชิกทีม ได้ดีด้วยผู้บริหารจะสามารถสั่งงานโดยพิจารณาถึงจุดแข็งจุดอ่อนของสมาชิกทีม 3) ผู้นำสามารถเผชิญปัญหาในแต่ละสถานการณ์ได้ เช่น สถานการณ์วิกฤติ สมาชิกกลุ่มต้องการภาวะผู้นำแบบบงการและภาวะผู้นำที่มีการตัดสินใจที่ดี 4) ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจในสภาพแวดล้อม โดยสามารถคาดคะเนทิศทางของสภาพแวดล้อมและปัญหาในแต่ละสถานการณ์ได้ ตลอดจน

สามารถรู้ถึงสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนและใช้ข้อมูลแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงทีและอย่างเหมาะสม

4.5 การมองการณ์ไกล (Farsightedness) เป็นความสามารถเข้าใจในวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติและกำหนดนโยบายได้ในระยะยาว และในขณะเดียวกัน ผู้นำควรมีการพัฒนาแบบหมุนเวียนด้วยแผนระยะปานกลางและในระยะสั้นด้วย เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ เพราะฉะนั้นผู้นำจำเป็นต้องเป็นผู้มองการณ์ไกล

4.6 การเปิดรับต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) เป็นการมุ่งสู่การเรียนรู้ในสิ่งที่มีประโยชน์ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสบการณ์และพัฒนาระดับสติปัญญาที่ดี การพัฒนาระดับสติปัญญานี้จะรวมถึงการมีจินตนาการ มีวัฒนธรรมที่ดี มีความคิดริเริ่ม ความอยากรู้อยากเห็น ความมีใจกว้าง การมีระดับสติปัญญาและความสามารถเปิดรับต่อนวัตกรรมใหม่

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2545 : 93) กล่าวว่า วิธีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคเริ่มแรกจะยึดแนวทางการศึกษาด้านคุณลักษณะ (Trait Approach) เป็นหลัก ซึ่งแนวความคิดจากสมมติฐานที่ว่าบุคคลซึ่งมีคุณลักษณะ (Trait) และทักษะ (Skill) ที่เหมาะสมจะสามารถขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่ทำให้ผู้นำในองค์กรมีประสิทธิภาพในการบริหารและสร้างความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพจะมีมากกว่าการกล่าวถึงคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลกลายเป็นผู้นำ

4. ธรรมชาติของคุณลักษณะและทักษะ (Nature of Trait and Skills)

คำว่า Trait หรือ คุณลักษณะ หมายถึง คุณลักษณะปรุ่่งต่าง ๆ เฉพาะรายบุคคลซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่เป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพ ภาวะด้านอารมณ์และจิตใจ (Temperament) ความต้องการ (Needs) แรงขับ (Motives) และค่านิยม (Values) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ค่อนข้างถาวร ที่บุคคลนั้นแสดงออกมาในรูปแบบเฉพาะในแต่ละสถานการณ์ ตัวอย่างดังกล่าวรวมถึงความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) วุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity) ความมั่นคงด้านอารมณ์ (Emotional Stability) ระดับความมีพลัง (Energy Level) และความสามารถทนต่อความเครียด (Stress Tolerance) เป็นต้น

ส่วนคำว่า Need หรือความต้องการ และ Motive หรือแรงขับ คือ ความปรารถนาที่เฉพาะเจาะจงต่อสิ่งเร้า (Stimuli) หรือประสบการณ์ (Experiences) ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

ซึ่งนักจิตวิทยาจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ประเภทแรกเป็นความต้องการทางกาย (Physiological Needs) เป็นต้น ประเภทที่สอง เป็นความต้องการที่เป็นแรงขับทางสังคม (Social Motives) เช่นความต้องการด้านชื่อเสียงเกียรติยศ (Esteem) ความต้องการด้านความรักใคร่ผูกพัน (Affiliation) ความต้องการด้านอำนาจ (Power) และความต้องการอิสระ (Independence) เป็นต้น ความต้องการและแรงขับเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะมีอิทธิพลต่อบุคคลให้เกิดความสนใจ มุ่งมั่นต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นตัวกำกับหรือนำพฤติกรรม เป็นตัวสร้างความมีพลังและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมอย่างถาวรต่อไปส่วนค่านิยม (Values) เจตคติภายในบุคคลที่ตัดสินใจว่าจะทำอะไรผิดอะไรถูก มีจริยธรรม หรือขาดจริยธรรม ถูกศีลธรรมหรือผิดศีลธรรม ซึ่งได้แก่ตัวอย่างในเรื่องความเป็นธรรม (Fairness) ความยุติธรรม (Justice) ความซื่อสัตย์ (Honest) เสรีภาพ (Freedom) ความเสมอภาค (Equality) ความมีมนุษยธรรม (Humanitarianism) ความจงรักภักดี (Loyalty) ความรักชาติ (Patriotism) ความก้าวหน้า (Progress) ความรู้สึกรับผิดชอบในตนเอง (Self-fulfillment) ความเป็นเลิศ (Excellence) ความเป็นนักปฏิบัติ (Pragmatism) ความมีสัมมาคารวะ (Courtesy) ความสุภาพอ่อนน้อม (Politeness) ความร่วมมือ (Cooperation) และการแข่งขัน (Competition) เป็นต้น

ค่านิยมมีความสำคัญมาก เพราะมีอิทธิพลต่อบุคคลในแง่การตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีกว่า (Preferences) การรับรู้เข้าใจปัญหา (Perception of Problems) และการรู้จักเลือกพฤติกรรม (Choice of Behavior)

ปัจจุบันมีหลักฐานที่บ่งชี้ชัดเจนขึ้นว่า คุณลักษณะ (Traits) เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้และเป็นความสามารถที่ถ่ายทอดได้ทางพันธุกรรม เพื่อใช้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือประสบการณ์เฉพาะนั้น ๆ คุณลักษณะบางอย่าง เช่น เรื่องค่านิยมและความต้องการต่าง ๆ ทางสังคมเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้มากกว่าคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น ภาวะทางอารมณ์และจิตใจและความต้องการทางกาย

สำหรับคำว่า Skill หรือทักษะ หมายถึง ความสามารถในการทำงานให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ทักษะก็เหมือนกับคุณลักษณะที่สามารถเรียนรู้ได้ สามารถทางพันธุกรรมได้ เช่นเดียวกันคำว่า ทักษะ สามารถให้นิยามที่เป็นนามธรรมได้ในระดับต่างกัน ได้แก่ ระดับที่กว้าง ๆ ทั่วไป เช่น ทักษะด้านสติปัญญา (Intelligence) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) ส่วนที่ยามในแง่มุมที่แคบและมีความสำคัญเฉพาะทาง เช่น ทักษะด้านการวางแผน (Planning Skill) ความสามารถในการเกลี้ยกล่อม (Persuasive Ability) เป็นต้น อย่างไรก็ตามวิธีการจัดประเภทของทักษะที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในทางบริหารจัดการ แบ่ง

ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิคเกี่ยวกับวัตถุดิบของ ทักษะด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องคน และทักษะด้านมนุษยศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องความคิด มีนักวิชาการบางคนได้เพิ่มทักษะที่เรียกว่า ทักษะด้านการบริหาร (Administrative Skill) โดยให้นิยามว่า เป็นความสามารถในการปฏิบัติตามหน้าที่ด้านการบริหาร ได้แก่ พฤติกรรมด้านการวางแผน การจัดองค์การ การกระจายอำนาจ การเจรจาต่อรอง การเป็นที่เลื่อมใสและ การนำการประชุม เป็นต้น ทักษะด้านการบริหารจึงเป็นทักษะผสมระหว่าง ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะด้านมนุษยศาสตร์มีนักวิจัยหลายท่าน ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ ไว้หลายท่านดังนี้

5. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป

ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership) เป็นกระบวนการของการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าการคงที่ โดยมีภารกิจ ดังต่อไปนี้

5.1 เป็นผู้นำที่กระตุ้นบุคคลให้ทำงาน โดยทำให้มีภารกิจที่มากขึ้น มีจุดมุ่งหมายที่สูงขึ้น มีความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะบรรลุภารกิจพิเศษที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจน

5.2 ผู้นำซึ่งจูงใจประกายให้ผู้ตามคล้อยตามให้บรรลุถึงความสนใจเพื่อประโยชน์ต่อองค์การ

5.3 เป็นบุคคลซึ่งมีความสามารถ มีอิทธิพลเหนือผู้ตาม

ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปเป็นลักษณะของผู้นำที่มีความสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ด้วยการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิสัยทัศน์ กลยุทธ์และวัฒนธรรมขององค์การ ตลอดทั้งการส่งเสริมนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยี ผู้นำเชิงปฏิรูปจะไม่ใช้สิ่งจูงใจที่เป็นตัวตน เพื่อควบคุมการเปลี่ยนแปลงที่เฉพาะกับผู้ตาม แต่จะมุ่งด้านคุณภาพ เช่น วิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วม และความคิดเพื่อสร้างความสัมพันธ์ มีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่มีความสำคัญและค้นหากระบวนการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ตาม ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปจะขึ้นอยู่กับค่านิยมส่วนบุคคล ความเชื่อ และคุณภาพของผู้นำ จุดมุ่งหมายของภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป คือ มุ่งความสำเร็จมากกว่าลักษณะเฉพาะของผู้นำ และมุ่งความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม มีผู้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปหลายท่าน คือ

1. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของเบิร์น (Burn)

ทฤษฎีนี้อธิบายภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปว่าเปรียบเสมือนกระบวนการทั้งที่ผู้นำและผู้ตามต่างก็ยกย่องซึ่งกันและกัน เพื่อยกระดับทางศีลธรรมและการจูงใจให้สูงขึ้น มีการแสดงหาการยกระดับจิตสำนึกของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการจูงใจให้เกิดความคิดเห็นตลอดจน

ค่านิยมทางศีลธรรมให้สูงขึ้น เช่น ความเป็นอิสระ เสรีภาพ ความยุติธรรม ความเสมอภาค สันติภาพ และให้ความสำคัญกับมนุษย์ มิใช่ขึ้นอยู่กับอารมณ์ เช่น ความดี ความเลว ความริษยา ความโลภหรือความเกลียด

2. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของเบส (Bass)

เบส (Bass, 1977 : 45) ให้ความหมายของภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปว่า เป็นผู้นำที่มีผลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยผู้ใต้บังคับบัญชาจะให้ความไว้วางใจ การยกย่องชมเชย ความจงรักภักดีและให้ความนับถือในตัวผู้นำนั้น ผู้นำสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ดังนี้

- 1) ทำให้พวกเขามองเห็นความสำคัญและคุณค่าของผลการปฏิบัติงาน
- 2) ชี้นำให้เกิดความสนใจในประโยชน์ที่ตนเองได้รับจากองค์การหรือจากทีม
- 3) ทำการกระตุ้นให้เกิดความต้องการในระดับสูงภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป มีดังนี้

2.1 วิธีการเปลี่ยนแปลงเชิงปฏิรูปที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย

2.1.1 เพิ่มการรับรู้ของพนักงาน

2.1.2 การช่วยเหลือพนักงานให้เกิดความสนใจให้นอกเหนือจากผลประโยชน์ของตัวเอง

2.1.3 การช่วยเหลือพนักงานแสวงหาการปฏิบัติเพื่อบรรลุผลสำเร็จด้วยตัวเอง

2.1.4 การช่วยให้พนักงานเข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง

2.1.5 การเป็นผู้บริหารที่มีการตอบสนองโดยฉับพลัน

2.1.6 ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่

2.1.7 การยอมรับทัศนะที่กว้างไกลในระยะยาว

2.2 คุณภาพสำคัญ 4 ประการของผู้นำเชิงปฏิรูป ประกอบด้วย

2.2.1 เป็นผู้มีความสามารถพิเศษ

2.2.2 มีลักษณะภาวะผู้นำที่มีความสามารถที่จะจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้กระทำตามที่ตนต้องการ

2.2.3 ผู้นำจะมีแรงกระตุ้นด้านสติปัญญา

2.2.4 ผู้นำจะให้ความสำคัญเป็นรายบุคคล

2.3 ผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำแบบมีความสามารถพิเศษต่อผลการปฏิบัติงาน

6. พฤติกรรมของผู้นำ (Leadership Behavior)

ความหมายของพฤติกรรม ได้มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้มากมายหลายท่านดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2526 : 21) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า พฤติกรรม หมายถึง กรียาที่แสดงออกมา ไม่ว่าคนอื่นจะเห็นหรือไม่ก็ตาม

สุเมธ เดียววิเศษ (2527 : 1) กล่าวถึง พฤติกรรมว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีสิ่งเร้า กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ มนุษย์ได้แสดงพฤติกรรมออกมาเนื่องจากเกิดแรงจูงใจที่จะตอบสนองความต้องการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือมีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประชุม รอดประเสริฐ (2526 : 19) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่บุคคลนั้นต้องการ

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2532 : 3-5) กล่าวถึง พฤติกรรม ว่า พฤติกรรม หมายถึง ปฏิกริยาของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมหรือการกระทำของอินทรีย์ทั้งที่ทำได้โดยรู้สึกรู้ตัวและไม่รู้สึกรู้ตัว สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ที่ได้กระทำไปโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว และการกระทำนั้นอาจจะมีทั้งการกระทำที่ดีและไม่ดี ในลักษณะที่ผู้อื่นสามารถสังเกตการกระทำนั้น ได้หรือไม่ก็ได้ก็ตาม

7. ความหมายของพฤติกรรมของผู้นำ

จากความหมายของผู้นำและความหมายของพฤติกรรม ได้มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรมของผู้นำไว้ ดังนี้

พัฒนาชัย ปัทมเวณู (2531 : 12) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำ หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถในการนำ การแก้ปัญหา การทะนุบำรุงขวัญและกำลังใจของกลุ่มในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายและแผน และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธงชัย สันติวงษ์ (2530 : 204) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมผู้นำ (Leadership Behavior) หมายถึง แบบของพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นำที่มีความเหมาะสมที่ผู้นำควรประพฤติเพื่อเอาชนะใจลูกน้อง

ประชุม รอดประเสริฐ (2526 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับพฤติกรรมผู้นำเป็นสำคัญ ผู้นำจะแสดงพฤติกรรมการบริหารออกเป็นสองลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะหนึ่งเป็นการบอกให้ทำตามและอีกลักษณะหนึ่งเป็นการแบ่งความรับผิดชอบร่วมกัน

โดยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามมีส่วนร่วมคิดเห็นในการวางแผนและการปฏิบัติการกิจร่วมกัน

8. ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์

ความสำเร็จของการเป็นผู้นำนอกเหนือจากจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วยังขึ้นอยู่กับ ทักษะและทัศนคติด้วย ผู้นำที่มีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำที่ดี และนำสมาชิกในทีมให้สามารถนำตนเองได้ และยังเป็นกรayerระดับการป้องกันที่ช่วยปรับปรุงทัศนคติและพฤติกรรมของภาวะผู้นำได้

ในระหว่างปลายทศวรรษ 1940 นักวิจัยส่วนใหญ่หันเหการศึกษาภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นด้านคุณลักษณะไปสู่การศึกษาภาวะผู้นำในเชิงกระบวนการหรือกิจกรรมของผู้นำที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเรียกว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม โดยการพิจารณาว่าพฤติกรรมใดบ้างที่ทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จแตกต่างจากผู้นำที่ไม่ประสบความสำเร็จ และยึดเอาพฤติกรรมที่ทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จนั้น เมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วบรรลุผลได้เช่นกัน เป็นหลักการศึกษภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ถือเป็นกลุ่มริเริ่มบุกเบิก ได้แก่ การศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต (The Ohio State University Studies) การศึกษาที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan Research Studies) และทฤษฎีภาวะผู้นำของเบลคและมูตัน (Blake and Mouton) ซึ่งเรียกว่า ตารางการบริหาร (Managerial Grid) หรือปัจจุบันเรียกว่า ตารางภาวะผู้นำ (Leadership Grid) โดยทั้ง 3 แนวคิดมีความคล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้องกัน ดังนี้

1. การศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต (The Ohio State University Studies) ในปี 1945 มหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต ในสหรัฐอเมริกา โดยการริเริ่มของ ดร.แคร์รอล ชาเทิล (Dr. Carral L.Shartle) ต่อมาใน ค.ศ. 1949 เฮมพ์ฟิล และคองส์ (Hemphill and Coons) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมผู้นำ ชื่อว่า Leader Behavior Description Questionnaire หรือ LBDQ ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงหลายครั้งโดยบุคคลหลายคน เช่น ฮอลพิน (Halpin) ไวนเนอร์ (Winer) สตอกดิลล์ (Stogdill) เป็นต้น การวัดด้วย LBDQ จะสามารถจำแนกผู้นำออกเป็นสองมิติ คือ กิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) กับ มิตรสัมพันธ์ (Consideration) การศึกษาแบบนี้ นับเป็นครั้งแรกที่เน้นความสำคัญทั้งงานและคนในการประเมินพฤติกรรมผู้นำ ดังนี้

1.1 ผู้นำที่คำนึงถึงคนอื่นเป็นหลัก (Consideration Structure) เป็นผู้นำที่มีการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่ให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับในความ

คิดเห็นมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีความห่วงใยและเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ ช่วยเหลือเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว มีความเป็นมิตร และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้าพบได้ตลอดเวลา มีการปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเสมอภาค มีความสัมพันธ์ของการทำงานในรูปของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

1.2 ผู้นำที่คำนึงถึงตนเองเป็นหลัก (Initiating Structure) เป็นลักษณะของผู้นำที่กำหนดบทบาทของตนเองเป็นหลัก ทั้งยังกำหนดบทบาทของพนักงานด้วย โดยมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สูง ซึ่งจะเห็นได้จากความพิถีพิถันในการมอบหมายงาน และการคาดหวังในผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาไว้สูง เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและเสร็จทันตามกำหนดเวลาที่ต้องการด้วย โดยเป็นผู้นำที่มีความสามารถและมีบทบาทต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการที่จะให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นทางการ

2. การศึกษาวิจัยที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan Research Studies) โดยการนำของเรนซิส ลิกเคอร์ต (Rensis Likert) งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาองค์การทางธุรกิจและอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ เป้าหมายของการศึกษาก็เพื่อที่จะจำแนกแบบของผู้นำและความสัมพันธ์ระหว่างแบบของผู้นำกับเกณฑ์ที่ใช้วัดประสิทธิผล เกณฑ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย ความพอใจในการทำงาน อัตราการเปลี่ยนแปลง การขาดงาน ผลผลิตและประสิทธิผลของการวิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ แบบมุ่งผลผลิต กับแบบมุ่งงาน ดังนี้

2.1 พฤติกรรมมุ่งความสำคัญที่งาน (Task-oriented Behavior) เป็นผู้นำที่มุ่งความสัมพันธ์ที่ความสำเร็จของงาน ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลนั้นจะเห็นคุณค่าของเวลา และไม่พยายามทำงานประเภทเดียวกันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะมุ่งที่การทำงานต่าง ๆ เช่น การวางแผน การกำหนดตารางเวลาทำการปฏิบัติงาน การประสานงาน ในกิจกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา การจัดหมวดหมู่ที่จำเป็น การจัดหาเครื่องมือและการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคต่าง ๆ

2.2 พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์กับพนักงาน (Relationship-Oriented Behavior) เป็นผู้นำที่ให้ความสนใจกับคน โยการให้การสนับสนุน ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา แสดงให้เห็นถึงความไว้วางใจ ความมั่นใจ การแสดงความเป็นมิตร การให้ความสนใจเพื่อที่จะเข้าถึงปัญหาและการช่วยพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ให้คำแนะนำที่ดี ในการทำงาน สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ได้รับการยกย่องนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา

3. การศึกษาผู้นำของกลุ่มที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard Studies of Group Leadership) ในปี ค.ศ. 1947 ได้มีการศึกษาพฤติกรรมผู้นำที่ห้องปฏิบัติการสังคมสัมพันธ์ภายใต้การนำของ โรเบิร์ต เบลล์ (Robert F. Bales) การศึกษาครั้งนี้แตกต่างไปจากการศึกษาที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอและมหาวิทยาลัยมิชิแกนอยู่บ้าง คือ การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของกลุ่มย่อยในห้องปฏิบัติการ เก็บข้อมูลโดยการสังเกตโดยตรง ผลการศึกษาทำให้เกิดผู้นำ 2 แบบ คือ แบบมุ่งงาน (Task Leader) กับแบบมุ่งสังคม (Social Leader) ผู้นำแบบมุ่งงานจะสนใจให้กลุ่มปฏิบัติงาน ผู้นำแบบมุ่งสังคมจะมุ่งรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในกลุ่ม พยายามให้สมาชิกกลุ่มเห็นว่าแต่ละคนมีความสำคัญ ผู้นำทั้งสองแบบมีความจำเป็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน แต่มีคนไม่มากนักที่จะเป็นผู้นำทั้งสองแบบได้ บุคคลที่สมาชิกกลุ่มตัดสินใจว่าเสนอความคิดดีที่สุดในการตัดสินใจ มักจะไม่ใช่คนที่เพื่อนรักมากที่สุด

สรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้นำ หมายถึง การกระทำที่ผู้บริหารแสดงออกมาให้ปรากฏทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ตลอดจนสามารถที่จะประสานให้ผู้ร่วมงานมีปฏิสัมพันธ์กันด้วยดีทางพฤติกรรมที่แสดงออกด้านความคิดริเริ่ม การปรับปรุงแก้ไข การยอมรับนับถือ การให้ความร่วมมือ การประสานงานและการวางพื้นฐานหรือควบคุมมาตรฐานทางพฤติกรรมให้ผู้อื่น

9. บุคลิกภาพของผู้นำ (Leadership Personality)

9.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ ไว้ต่าง ๆ ดังนี้

บุคลิกภาพ หมายถึง สภาวะทุกอย่างที่ประกอบกันขึ้นเป็นตัวบุคคล โดยหมายรวมถึงคุณสมบัติหรือคุณลักษณะทางจิตใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล ในสถานการณ์ต่าง ๆ บุคลิกภาพ เป็นหน่วยรวมของระบบทางกายและจิตภายในตัวบุคคล ซึ่งกำหนดลักษณะการปรับตัวเป็นแบบเฉพาะของบุคคลนั้นต่อสิ่งแวดล้อมของเขา

บุคลิกภาพของแต่ละคนจะเห็นได้ชัดเจนจากลักษณะนิสัยในการคิดและการแสดงออก รวมทั้งทัศนคติและความสนใจต่าง ๆ กิริยาท่าทาง ตลอดจนปรัชญาชีวิตที่บุคคลนั้นนับถือ บุคลิกภาพครอบคลุมสภาวะทุกอย่าง ซึ่งประกอบกันเป็นตัวบุคคล นับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความคิดหวัง ความรู้สึก ลักษณะท่าทาง นิสัย

ความสามารถทางปัญญา ตลอดจนความสำเร็จที่บุคคลนั้นได้รับ รวมทั้งการปรับตัวของแต่ละบุคคลในการเผชิญปัญหาหรือความคับข้องใจ ที่เกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ของชีวิต

จากความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำจำกัดความของบุคลิกภาพนั้น มีผู้ให้ความเห็นในหลายทัศนะ และมีองค์ประกอบอย่างกว้างขวาง ซึ่งสรุปโดยรวมได้ว่า บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ลักษณะ โดยรวมอันเป็นของจำเพาะของแต่ละบุคคล ทั้งลักษณะภายในและภายนอก ซึ่งแสดงออกทางท่าทาง ความรู้สึกนึกคิด ความเฉลียวฉลาด ตลอดจนกิริยามารยาทลักษณะนิสัยและอุปนิสัย

พรนพ พุกกะพันธ์ (2542 : 22) กล่าวถึง บุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความเป็นผู้นำไว้ดังนี้ บุคลิกภาพ เป็นลักษณะเด่นซึ่งบางคนมีมาแต่กำเนิด จะศึกษาเล่าเรียนไม่ได้หรือสอนกันไม่ได้ดังเช่น มหาบุรุษของโลก เช่น นโปเลียน อับราฮัม ลินคอล์น พระเจ้าอโศกมหาราช เป็นต้น ท่านเหล่านี้ มีบุคลิกภาพเด่นเป็นพิเศษกว่าบุคคลธรรมดา และนานนับร้อย ๆ ปี จึงจะพบสักคนหนึ่งแต่การเป็นผู้นำในลักษณะการบริหารนั้นอาจจะศึกษาหรือฝึกฝนให้มีขึ้นมาได้ โดยอาศัยผู้ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับอัตชีวประวัติของบุคคลชั้นนำของโลกได้รวบรวมเป็นหลักวิชาขึ้น สรุปบุคลิกภาพหรือบุคลิกลักษณะผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดี ไว้ดังนี้

1. มีความเฉลียวฉลาด ผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถทางสติปัญญา และคุณภาพทางสมอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำ คนที่มีความเฉลียวฉลาดย่อมโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ง่าย
2. มีการศึกษาอบรมดี การศึกษาก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นส่วนประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำ ความรู้ย่อมทำให้คนนับหน้าถือตา จะพูดอะไร คนอื่นเขาก็เชื่อฟังและให้ความเคารพนับถือด้วย
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีกำลังใจเข้มแข็งเมื่อตัดสินใจที่จะทำกิจการใด ๆ ไป ก็จะต้องมีความเชื่อมั่นว่างานนั้นจะต้องสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็อุปสรรคในการดำเนินงานนั้น ๆ
4. เป็นคนมีเหตุผลดี คือ มีความสามารถทางด้านเปรียบเทียบและการแปลความหมายอย่างมีเหตุผล มีความสามารถที่จะตีความภาษาเป็นตัวเลข และจากตัวเลขเป็นถ้อยคำได้ทำให้นักบริหารสามารถที่จะหาเหตุผลต่าง ๆ จากสาเหตุต่าง ๆ ได้ และสามารถแปลความหมายของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ให้เป็นภาษาเขียนได้ ความสามารถทางด้านเหตุผลนี้พัฒนาได้ยาก เพราะจำต้องมีความสามารถทางภาษา ทักษะและความรู้ทางวิชาการประกอบด้วย

5. มีประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชาเป็นอย่างดี ในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้นำสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับงานได้ ฉะนั้น ในระยะเริ่มแรกย่อมต้องการผู้นำที่มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติงานอย่างกว้างขวาง ผู้นำที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติในด้าน การตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการและการวางแผนพร้อม ไปด้วย เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงานต่อไป

6. มีชื่อเสียงเกียรติคุณดี ข้อนี้เกี่ยวกับชื่อเสียง วงศ์ตระกูล ชาติกำเนิด เพราะถ้ามีชื่อเสียงดี มีเกียรติคุณดี ย่อมเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป

7. สามารถเข้ากับคนได้ทุกชั้นวรรณะเป็นอย่างดี

8. มีสุขภาพอนามัยดี

9. มีความสามารถเหนือระดับความสามารถของบุคคลธรรมดา

10. มีความรู้เกี่ยวกับงานทั่วไปขององค์กร หรือหน่วยงานที่ตนปฏิบัติ อยู่โดยเฉพาะ

11. มีความสามารถเผชิญปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติได้ ทันทีทันที

12. มีความสามารถคาดการณ์ หรือทำนายเหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดล่วงหน้าและหาทางป้องกันมิให้เหตุการณ์หรือปัญหานั้นเกิดขึ้นได้

9.2 เทคนิคการก่อให้เกิดภาวะผู้นำที่ดี

1. การรู้จักหน้าที่ของตน คือ ผู้นำในหน่วยงาน ควรจะมีความรู้ ความสามารถในขอบเขตของงานในหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี และนอกจากจะรู้งานในหน้าที่ ในหน่วยงานของตนแล้วยังต้องมีความรู้ในหน่วยงานของหน่วยงานรอง ๆ ลงไปด้วย

2. กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาโดยความ ยุติธรรมและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและปริมาณงานที่ควรจะมีมอบให้ พร้อมกับ แนะนำวิธีการปฏิบัติงานด้วย

3. ออกคำสั่งและตรวจตราการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้สำเร็จผล สมดังความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. มีการตัดสินใจไม่ผิดพลาดและถูกกาลเทศะ ผู้นำที่ดีควรจะมีการตัดสินใจ ที่ดีการตัดสินใจที่ดีนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ในหน้าที่การงาน รวมทั้งการพิจารณา ใตร่ตรอง อย่างรอบคอบและให้ทันแก่เวลาด้วย

5. ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา การทำตนเป็นผู้นำที่ดี หมายถึง การเป็นผู้ตรงต่อเวลา มีความอดทนและเป็นผู้เสียสละ

6. ปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา คือ การสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความคิดริเริ่มทำงานใหม่ ๆ และให้ปฏิบัติงานที่มีระดับสูงขึ้นไป โดยการตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

7. เป็นผู้ประสานงานของแต่ละหน่วยในองค์กรนั้น ๆ โดยมีการพบปะสนทนากับผู้ร่วมงานและหลีกเลี่ยงการชอบพอกับบุคคลหนึ่งในเฉพาะ ให้ความสำคัญลดถอยและความอบอุ่นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

8. ซื่อสัตย์ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและไม่เอาความดีความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชามาเป็นของตนเสียผู้เดียว

9. ดูแลสวัสดิภาพของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา คือ ให้ความสำคัญสนทนัมและมีความห่วงใยในยามที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่มีความเดือดร้อน

10. ตำรวจและฝึกฝนตนเองให้ดีขึ้น ควรหาเวลาสำรวจผลงานที่ตนได้ปฏิบัติไปและแก้ไขปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นและมีการรับฟังคำติชมจากผู้อื่นด้วย

นอกเหนือจากเทคนิคของการที่จะก่อให้เกิดภาวะผู้นำที่ดีนั้น ประเทศไทยเราเป็นเมืองพุทธศาสนา มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสูงสุดของประเทศ และทรงเป็นพุทธมามกะและเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก ดังนั้น พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงปฏิบัติธรรม 3 หมวด ในการปกครองไพร่ฟ้าของพระองค์ ธรรมนั้น ได้แก่ ทศพิธราชธรรม ราชสังคหวัตถุ และจักรวรรดิวัตร

9.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ

ปัจจัยที่ผู้นำจะต้องเกี่ยวข้องกับด้วย (What Leader Involves) ลักษณะสำคัญของการเป็นผู้นำจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่อไปนี้

1. อิทธิพล (Influence) ผู้นำจะเป็นผู้มีอำนาจต่อกลุ่มทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ

2. ความตั้งใจ (Intention) ผู้นำจะต้องมีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. ผู้นำจะมีความรับผิดชอบส่วนบุคคล (Personal Responsibility) ผู้นำจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในงานที่กระทำอยู่ ในฐานะที่กระทำอยู่

4. การเปลี่ยนแปลง (Change) ผู้นำจะต้องจัดให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข และปรับปรุงให้ภารกิจที่เกี่ยวข้องดีขึ้นตลอดเวลา

5. มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Shared Purpose) ทั้งผู้นำและสมาชิกในกลุ่มจะต้อง มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน

6. มีการจูงใจผู้ตาม (Followers) ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการจูงใจผู้ ตาม ให้ปฏิบัติตามภารกิจให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลที่เกิดขึ้นเป็นลูกโซ่โดยผู้นำ (Causal Chain of Effects by Leader) ในการ ปฏิบัติงานของผู้นำ มีดังนี้

1. วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ลักษณะที่สำคัญของผู้นำประการหนึ่ง คือ มีความคิด ริเริ่มที่เหมาะสมว่าเป้าหมายขององค์การควรมีลักษณะอย่างไรในอนาคต กล่าวคือ มีวิสัยทัศน์ที่ แสดงออกมาอย่างชัดเจนและเหมาะสมนั่นเอง

2. เพิ่มพูนความผูกพันให้กับผู้ตาม ผู้นำต้องสามารถสร้างความผูกพันให้กับ ผู้ตามทำให้ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมที่จะปฏิบัติภารกิจและมีความเคารพนับถือ ในตัวผู้นำ

3. เพิ่มความพยายามของผู้ตาม ผู้นำจะต้องมีการจูงใจ การสร้างขวัญและ กำลังใจด้วยการส่งเสริมให้ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้ผลดี ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิผลใน การทำงาน

4. เพิ่มคุณภาพและเพิ่มผลผลิต ผู้นำต้องมีความสามารถในการพัฒนาสินค้า หรือบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ อยู่ตลอดเวลา และ สามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพของการทำงานในผลผลิตจากทรัพยากรที่มีอยู่

5. เพิ่มยอดขายและกำไร ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการเพิ่มยอดขาย และผลกำไรขององค์การ

9.4 คุณสมบัติของผู้นำที่ดี

ผู้นำมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ของ หน่วยงาน อีกทั้งผู้นำต้องรับผิดชอบต่องานของงานร่วมงาน ในการปฏิบัติงานผู้นำจึงต้องใช้ทั้ง ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เพื่อจูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การที่ผู้บริหารจะใช้ภาวะผู้นำจูงใจเพื่อนร่วมงาน ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติส่วนตัว ของผู้บริหาร ได้มีผู้ศึกษาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของผู้นำที่ดี ไว้หลายท่าน ดังนี้

อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร (2530 : 9-10) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่ดีของ
ผู้บริหารควรมี 4 ประการ คือ

1. ภูมิฐาน หมายถึง ความสง่าผ่าเผย ความสะอาดหมดจด ความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยและความเหมาะสมพอดีของรูปร่าง เครื่องแต่งกาย ท่วงทีกริยาท่าทางและ
วาจา การเป็นผู้มีภูมิฐานนั้น หมายถึง มีบุคลิกลักษณะของการเป็นผู้บริหาร ทำให้คนทั้งหลาย
มีความพึงพอใจ ยำเกรงและมีความเชื่อถือศรัทธา

2. ภูมิวุฒิ หมายถึง ความเป็นผู้มีความรู้ในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ
จะต้องเป็นผู้มีความรู้เฉพาะวิชาการในหน้าที่โดยตรงให้แตกฉาน และต้องมีความรู้ในวิชาการ
แขนงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ นอกจากนั้นจะต้องมีความรู้ทั่วไปอย่างดี วิชาความรู้
ดังกล่าวมีความสัมพันธ์และเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน เป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับใช้แก้ปัญหา
การปฏิบัติงาน ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องเรียนรู้ให้มากทั้งจากตำราและการเรียนด้วยตนเอง
จากประสบการณ์และจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลง
ตลอดเวลา ผู้บริหารที่ขาดหรือหย่อนภูมิรู้หรือภูมิวุฒิ ย่อมขาดความเชื่อถือในด้านความรู้
ความสามารถจากผู้ใต้บังคับบัญชาอันจะเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาของการปกครองบังคับบัญชา
ในที่สุด

3. ภูมิธรรม ผู้บังคับบัญชาแม้จะมีภูมิฐานและภูมิวุฒิที่ดีเลิศเพียงใด ถ้า
ความประพฤติไม่ดี ไม่มีวินัย มีจิตใจที่ไร้ศีลธรรม จรรยาและวัฒนธรรมเสียแล้ว ความรู้หรือ
วิชาการก็จะมีประโยชน์อันใด เพราะได้นำเอาความรู้ไปใช้ในทางที่ผิด ทุจริต เบียดเบียน
และทำลายผู้อื่นให้เดือดร้อนเสมอ ผู้บริหารที่ขาดภูมิธรรมจะมีความร้ายแรงยิ่งกว่าผู้บริหารที่
ขาดความรู้ เพราะผู้บริหารที่มีภูมิธรรมต่ำมักจะใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ของตนและ
พวกพ้องยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนร่วมซึ่งจะนำมาซึ่งความแตกแยกของบุคลากรต่าง ๆ ใน
หน่วยงาน ทำให้หน่วยงานขาดความมีระเบียบวินัยและเป็นที่รังเกียจของสังคมทั่วไป ฉะนั้น
ภูมิธรรมจึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารทุกประเภทและทุกลักษณะหน่วยงาน

4. ความชัดเจนในศิลปะ ถ้าพึงภูมิฐาน ภูมิวุฒิและภูมิธรรม ยังไม่อาจทำ
ให้ผู้บริหารมีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นผู้ที่สารลประยุคต์หรือ
ผสมผสานทั้ง 3 อย่างเข้าด้วยกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
การประยุคต์คุณสมบัติทั้งสามของผู้บริหารเข้าด้วยกัน คือ ศิลปะแห่งการเป็นผู้นำนั่นเอง
ผู้บริหารที่ดี มีประสิทธิภาพย่อมต้องเป็นผู้ที่ชัดเจนทั้งการพูด การเขียน การกระทำ ถ้าขาดความ
ชัดเจนในเรื่องดังกล่าวแล้วผู้บริหารก็ไม่อาจสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ร่วมงานหรือ

ผู้ได้บังคับบัญชาได้ ฉะนั้นความชัดเจนในศิลปะแห่งการวางตนให้เหมาะสม การใช้ความรู้
อย่างมีหลักการและการมีคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ย่อมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่ง
ของผู้บริหาร

หวน พินธ์พันธุ์ (2528 : 20) กล่าวว่า ลักษณะผู้นำตามแนวคิดของ
CHESTER I BARNARD คนที่จะเป็นผู้นำนั้น จำเป็นต้องมีคุณสมบัติพิเศษ ซึ่งขาดเสียไม่ได้
5 ประการ คือ

1. ความมีชีวิตชีวาและทนทาน ความมีชีวิตชีวา หมายถึง ความคล่องตัว
ว่องไวตื่นตัวอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะรับสถานการณ์ทุกชนิด ปรับตัวได้ เปลี่ยนแปลงได้ และร่าเริง
แจ่มใสอยู่เสมอ ส่วนความทนทาน คือ การทำงานต่อเนื่องกันโดยไม่หยุดพักเป็นเวลานานๆ
ทนต่อความลำบากเจ็บไข้โดยไม่ปรินาบกบ่นหรือแสดงอาการท้อแท้ให้ผู้ใดพบเห็น

2. ความสามารถในการตัดสินใจ คือ การตัดสินใจได้ถูกต้อง รวดเร็ว
และเต็มใจเสมอที่จะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น

3. ความสามารถในการจูงใจคน คือ ความสามารถในการสนทนา
ความเป็นนักพูดความสามารถในการแสดงปาฐกถาในที่สาธารณะ ความสามารถจับจุดสนใจ
ของบุคคลอื่นได้ รู้จักเอาใจคนถูกจังหวะโดยไม่เสียงาน รู้จักวางตัวให้ผู้อื่นเลื่อมใส เป็นคนที่
สามารถใช้ภาษาได้ดี ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย เป็นต้น

4. ความรับผิดชอบ คือ ยินดีรับผิดชอบเมื่อทำผิดพลาด และเมื่อรับหน้าที่ใด
มาแล้วจะบากบั่นทำหน้าที่อย่างดีที่สุดโดยไม่ทอดทิ้ง แม้จะมีอุปสรรคนานามาเกี่ยวข้องก็ตาม

5. ความฉลาดไหวพริบ คือ สมองเฉียบแหลม เต็มไปด้วยความรู้
ทันโลกทันเหตุการณ์ เป็นผู้ที่มีความรู้ ฐานะ ฐานะนโยบายและวัตถุประสงค์ของงานแจ่มชัด รู้
กระบวนการวิธีบริหารงาน มีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการ เป็นคนพหู สุตร คือ รอบรู้
และสนใจเรื่องต่าง ๆ รอบด้านและมีความคิดริเริ่ม เป็นต้น

สมาน เกตุทัต (2542 : 21-24) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำที่ดี ไว้ดังนี้

1. Quality คือ คุณภาพของงาน ผู้นำต้องมีความระมัดระวัง ทำงานให้
เกิดผลดีถูกต้องและเรียบร้อยตลอดเวลา

2. Ability คือ ความสามารถในการทำงานให้สำเร็จ มีความตั้งใจทำงาน
โดยรวดเร็วให้สำเร็จตามกำหนด ถูกต้องและได้ปริมาณงานมาก

3. Knowledge and Skill ได้แก่ ความรู้ความสามารถและความชัดเจนใน
หน้าที่การงาน มีความปรีชาสามารถ รอบรู้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีประสบการณ์และ

ความชำนาญ รู้จักควบคุมติดตามงาน ให้งานดำเนิน ไปบนมาตรฐานอันดี

4. Reliability คือ ความไว้วางใจการปฏิบัติงาน ให้ความไว้วางใจ และเชื่อถือได้ทั้งในหน้าที่การงานและส่วนตัวทั้งต่อหน้าและลับหลัง

5. Commencement or Initiative มีความคิดริเริ่ม ไม่อยู่นิ่งเฉยกับที่ ต้องคิดพัฒนาที่มีการเริ่มต้นในเกณฑ์ที่ดี หรือแค่พอใช้ก็ยั้งดี

6. Ability of Self – Adjustment คือ ความสามารถในการปรับปรุงตัว ต้องทำตัวให้เข้ากับคนอื่นหรืองานอื่น ๆ ได้ โดยมีความเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและกาลเวลา

7. Sense of Duty มีความสำนึกในหน้าที่ มีความสนใจงาน กล้า รับผิดชอบมีแก้ไขให้ความช่วยเหลือ แม้จะไม่ใช่งานในหน้าที่โดยตรง

8. CO – Operation and Connection มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ร่วมงานทุกชั้นแม้กับแผนกอื่น ๆ หรือกับหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอก ต้องทำตัวให้เข้ากันได้ดี ให้ความร่วมมือมีการประสานงานและการติดต่อที่ดี

9. Decision or Judgment คือ ต้องเป็นตัวของตัวเอง ในการทำงาน เกี่ยวกับการเสี่ยง การรับผิดชอบ การช่วยเหลือ ตลอดจนการเข้าแก้ปัญหาเฉพาะหน้าทุก ประการ ต้องใช้การตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวรวดเร็ว ไม่มีการลังเล

10. Health สุขภาพจะต้องดีทั้งร่างกาย จิตใจและสมอง

11. Personality ต้องมีบุคลิกภาพดี เหมาะสมกับการเป็นหัวหน้า มีการ แต่งกายดีมีความสง่างาม พุดจาต้องเสียงดังชัดเจน ไม่เหนียมอายหรือตื่นเต้นประหม่า

12. Character คือ อุปนิสัยใจคอต้องเป็นคนมีเมตตา กรุณา โอบอ้อม อารี มีการเสียสละ กล้าได้กล้าเสีย รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต้องไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวหรือเห็นแก่ได้ มีความเข้มแข็งตามกรณีอันควร มีคุณธรรมประจำใจ

13. Adaptation การวางตัวต้องเป็นไปพอเหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร ให้เป็นไปตามธรรมชาติอย่างผืนตนเอง ไม่วางมาดเหนือผู้อื่น

14. Prudence ความรอบคอบ ผู้นำที่ดีต้องมีความสุขุมรอบคอบ มีใจหนักแน่นและเยือกเย็น มีความระมัดระวัง ทำงานทุกอย่างด้วยความรัดกุม ไม่ประมาท ไม่ตื่นเต้นหัวน้ ไหว

15. F-confidence คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องเป็นตัวของตัวเอง ตลอดเวลากล้าตัดสินใจด้วยความมั่นใจ ไม่มีการ โทเลเลาะและ

มบุญ วงศ์นารี (2524 : 35 -36) มีความเห็นว่า ผู้นำต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ

4 อย่าง คือ

1. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง (Capability) คือ เป็นผู้มีทั้งศาสตร์ (ความฉลาดรู้) และศิลป์ (ความฉลาดทำ) นัยหนึ่งก็คือ “เป็นคนเก่ง”

1.1 เก่งในเรื่องงาน

1.2 เก่งในเรื่องคน

1.3 เก่งในเรื่องการทำงานเป็นทีม

1.4 เก่งในเรื่องการบริหาร/จัดการทั้งในเรื่องงาน เรื่องคนและ

เรื่องทีม

2. เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือจากคนอื่นสูง (Acceptability) คือ เป็นผู้ที่มีความประพฤติ การปฏิบัติที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ได้เป็นผู้มีคุณธรรมดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี นัยหนึ่งก็คือ “เป็นคนดี”

2.1 ดีในเรื่องกาย วาจา

2.2 ดีในเรื่องกิริยาท่าทาง/อ่อนน้อมถ่อมตน

2.3 ดีในเรื่องยิ้มแย้มแจ่มใส/ให้ความเป็นมิตร/ไม่มือคด

2.4 ดีในเรื่องจิตใจ/เสียสละและเอื้อเฟื้อเกื้อกูล

3. เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง (Responsibility) คือ เป็นผู้มีความกระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียร มีวินัยและซื่อสัตย์ นัยหนึ่ง คือ “เป็นคนขยัน”

3.1 ขยันในเรื่องรับผิดชอบต่อตนเอง

3.2 ขยันในความรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือ

3.3 ขยันในเรื่องรับผิดชอบต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

3.4 ขยันในเรื่องรับผิดชอบต่องาน/หน่วยงาน

4. เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะสูง (Maturity) คือ เป็นผู้ที่มีเหตุผล มีจิตใจมั่นคง เป็นผู้ใหญ่ทางอารมณ์ ไม่เสียดอารมณ์โดยง่าย และยึดความถูกต้องโดยไม่หวั่นไหวอะไรง่าย ๆ นัยหนึ่งก็คือ “เป็นคนมั่นคง”

4.1 มั่นคงในเรื่องการใช้เหตุผลและข้อเท็จจริง

4.2 มั่นคงในเรื่องการกล้าพูด กล้าตัดสินใจ ไม่วิตกโกลเท

4.3 มั่นคงในเรื่องความอดทน อดกลั้นต่อการทำความถูกต้อง/

ความดี

4.4 มั่นคงในเรื่องการกล้าเผชิญกับความเป็นจริง/สิ่งทีจําเป็นต้อง

เผชิญ

สุพัตรา สุภาพ (2536 : 49–50) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำที่ดี ไว้ดังนี้

1. ภูมิหลังและประสบการณ์ สามารถตัดสินใจสั่งการ วางแผน มีทักษะในการทำงานด้านต่าง ๆ
2. สถิติปัญญาและสุขภาพจิต ไม่ว่าจะด้านภาษาหรือการมีเหตุผล
3. มีเหตุผล สามารถแยกผิดถูกได้
4. มีความสามารถในการวินิจฉัย เป็นการรู้จักคิดอย่างลึกซึ้งและตัดสินใจได้ถูกต้อง
5. จดจำได้โดยเฉพาะชื่อลูกน้อง หรือจําเรื่องราวต่าง ๆ ทีเคยสัญญาไว้
6. มีความรอบรู้ เป็นการใฝ่หาความรู้อย่างกว้างขวาง รู้จักแยกแยะปัญหา นำมาวิเคราะห์ วินิจฉัย ตัดสินใจ เพื่อบุตาจะกว้างขวาง เป็นการศึกษาหาความรู้
7. ยืดหยุ่น เป็นการยืดหยุ่นต่อเหตุการณ์ ไม่ถือตัวเป็นหลัก
8. มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี เพราะงานจะสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ด้วยการรู้จักเคารพศักดิ์ศรีของผู้อื่น รวมทั้งต้องใจกว้างและไม่เข้าข้างตัวเอง
9. มีแรงจูงใจ เป็นแรงจูงใจที่ค่อนข้างจะสูงแลทำอะไรทีดีและเป็นประโยชน์หรือประสิทธิภาพ
10. เชื่อมั่นในตนเอง ไม่โลเล แต่ก็ไม่ใช่ประเภทไม่ฟังความคิดเห็นของใคร
11. มีปฏิภาณไหวพริบ สามารถแก้ไขปัญหตามสภาวะและโอกาสต่าง ๆ อย่างได้ผล
12. มีความซื่อสัตย์ ไม่คด โกง
13. มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
14. สอนงานคนอื่นได้ เป็นการถ่ายทอดความชำนาญของตนเองไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
15. เป็นนักฟังที่ดี เพื่อรับข้อมูลจากผู้อื่นและทำให้ผู้พูดเกิดกำลังใจที่เรารับฟังสิ่งที่เขาพูด

16. มีความคิดสร้างสรรค์ พยายามหาสิ่งที่ทำให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

17. นำเชื่อถือ เลื่อมใส เป็นการเลื่อมใสศรัทธาตนเองและให้คนอื่นศรัทธาเราด้วย

18. มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์และปฏิบัติตาม มีความทะเยอทะยานจะเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความคิดริเริ่ม

วิระวัฒน์ ปันนิตามัย (2539 : 13 – 16) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของการเป็นผู้นำ ไว้ดังนี้

1. แสดงความเป็นของแท้ (Authenticity) หมายถึง ผู้นำต้องแสดงความเชื่อมั่นศรัทธาในสิ่งที่ตนยึดถือต่อค่านิยมเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง กระตุ้นและก่อให้เกิดความทะเยอทะยาน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กร ได้ สนับสนุนศรัทธาคำพูดของตนด้วยการกระทำ
2. การมีวิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง ผู้นำมีความสามารถในการพินิจพิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกองค์กร ในแง่มุมของอดีตและปัจจุบัน คาดคะเนพยากรณ์และสร้างภาพฉายไปในอนาคตว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอะไร แล้วทำการสื่อสารภาพดังกล่าวให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ
3. ต้องมีความกล้าตัดสินใจ (Decisiveness) คือ ต้องทำการตัดสินใจที่เหมาะสมทันกาลและต้องตัดสินใจภายใต้ข้อมูลและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ผู้นำที่ดีต้องกล้ารับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจใด ๆ ที่เกิดขึ้น
4. แสดงความใส่ใจ (Focus) ผู้นำต้องเลือกที่จะใส่ใจในบางเรื่อง และไม่ควรใส่ใจเสียเวลาในทุกเรื่อง หรือให้ความสำคัญในทุกเรื่องเท่าหมด การจัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนของงานที่ทำจึงมีความหมายมาก
5. สร้างความรู้สึกประทับใจส่วนตัว (Personal Touch) ผู้นำที่ดีต้องสามารถสร้างศรัทธาและความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักใช้ช่องทางสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ ได้อย่างถูกกาลเทศะ สอบถามทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักสร้างขวัญและกำลังใจ สิ่งหนึ่งที่สำคัญมากกับการเป็นผู้นำในยุคนี้คือ การรู้จักบริหารความประทับใจ (Impression Management) รู้จักที่จะชูภาพพจน์ของตนเองให้สูงเด่น หรือลดบทบาทให้น้อยลงให้ถูกกาลเทศะ
6. มีความสนใจการสื่อสารและเก่งคน (Communication and People Skill) ทักษะการพูด ฟัง เขียน อ่านของผู้นำ จะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของสมอง ผู้นำ

ไม่สามารถจะทำทุกอย่างได้ด้วยตนเองภายใต้เวลาที่จำกัด ความสามารถสื่อสารและอาศัยการ
เก็งคน การมีเครือข่ายมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะช่วยให้ผู้นำสามารถร้องขอความช่วยเหลือ กระตุ้น
แรงจูงใจ และใช้คน ทำงาน ได้สำเร็จตามที่ผู้นำต้องการ

7. การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (Ever Forward) ผู้นำจะต้องพัฒนา
ลักษณะการทำงานให้คืออยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

พรนพ มุกกะพันธ์ (2542 : 67) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ต้องการไว้
ดังนี้ นักบริหารหรือผู้นำทุกคน สามารถแสดงออกซึ่งภาวะความเป็นผู้นำของตนได้ในรูปแบบ
ต่าง ๆ ได้ดีไม่น้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคนที่แตกต่างกัน และไม่เท่าเทียมกัน
ความสำเร็จที่แสดงถึงความสามารถในการเป็นผู้นำของนักบริหารหรือผู้นำแต่ละคน สังเกตได้
จากความร่วมมือ ความเต็มใจที่ผู้นำผู้นั้นได้รับจากผู้ตาม หรือจากผู้ใต้บังคับบัญชาของเขาใน
การปฏิบัติงาน ความสามารถและทักษะในการบริหารของนักบริหาร จึงขึ้นอยู่กับความสามารถ
ของเขาในการเป็นผู้นำ

9.5 ภาวะผู้นำที่ดีเลิศ

ภาวะผู้นำที่ดีเลิศ (Super Leadership) : การชักนำผู้อื่นให้นำตนเองได้
(Leading Others to Lead Themselves) ความเป็นผู้นำที่ดีเลิศเป็นการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง
สามารถชักจูงบุคคลอื่น ๆ ให้นำตนเองด้วยการกระทำของตน ซึ่งทฤษฎีที่พัฒนาและอธิบาย
โดย Charles C. Manz และ Henry P. Sims, Jr. ตัวอย่างของผู้นำที่ดีเลิศ เช่น ครู (Teacher) และ
ผู้สอนงาน (Coach) ซึ่งไม่ใช่ผู้บัญชางาน (Director) ผู้นำประเภทนี้จะไม่เหมือนกับผู้นำแบบ
ที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic Leader) ซึ่งเป็นผู้นำที่สามารถดลใจลูกน้องได้ มี
ความสามารถจูงใจบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามคำสั่ง โดยไม่มีคำถาม เมื่อบุคคลมีการนำตนได้
จะต้องการการควบคุมจากคนภายนอกน้อยมาก

ภาวะผู้นำที่ดีเลิศ เป็นภาวะผู้นำที่กล้าเสี่ยง โดยเปิดโอกาสให้บุคคลนำ
ตนเองได้พนักงานจะสามารถเพิ่มโอกาสในการปฏิบัติงานได้ดีมากขึ้น ลักษณะสำคัญของภาวะ
ผู้นำที่ดีเลิศจะเกี่ยวกับการสอนรูปแบบการคิดที่ถูกต้อง ผู้นำต้องสอนสมาชิกของทีมถึง
วิวัฒนาการของการเกิดความคิด จุดมุ่งหมายของการให้กำเนิดความคิดหรือสร้างความคิด
เพื่อให้พนักงานสามารถเพิ่มการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง และผู้นำที่ดีเลิศ จะเป็นเสมือน
รูปแบบการสร้างความคิด ส่งเสริมให้มีวิจรรย์ญาณในการวินิจฉัยตนเอง คิดในทางสร้างสรรค์
Manz เสนอแนะวิธีการที่บุคคลควรฝึกฝนการมีภาวะผู้นำในตนเองด้วยการกระทำ ดังนี้

1. ระบุและแก้ไขความเชื่อและข้อสมมติที่ไม่ดี ในกรณีนี้ความคิดที่เป็นลบจะถูกระบุและแก้ไขให้เกิดความคิดที่ถูกต้องแน่นอนและสร้างสรรค์
2. การเจรจาในทางสร้างสรรค์และเป็นบวก ในกรณีนี้ การคิดที่เป็นลบสามารถเปลี่ยนให้เป็นบวกได้
3. หาวิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล เป็นการฝึกการทำงานให้ขยันหมั่นเพียร โยจะฝึกหัดในสถานการณ์จริงเพื่อสร้างขีดความสามารถให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ

คุณลักษณะของผู้นำของบุคคลระดับผู้บริหารหน่วยงานนั้น นับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้การทำงาน การบริหารงานในองค์กรเกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างแท้จริง โดยเฉพาะผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นปฏิบัติตามจุดประสงค์ได้สำเร็จตามเป้าหมาย จึงถือว่าผู้นำมีคุณลักษณะผู้นำ สิ่งที่ผู้นำจะทำให้เกิดภาวะผู้นำนั้นจะนำมากล่าวในที่นี้ คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำไว้ ดังนี้

พิมใจ โอภาณุรักษธรรม (2542 : 92) กล่าวว่า บุคลิกภาพ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ จิตใจ และพฤติกรรมต่างๆ ของแต่ละบุคคล อันเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ต่อสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาของสังคมและบุคคลทั่วไปองค์ประกอบของบุคลิกภาพไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบของบุคลิกภาพ

- 1.1 ลักษณะทางกาย หมายถึง รูปร่าง หน้าตา สัดส่วน ผิวพรรณ ขนาด น้ำหนัก โครงสร้างร่างกายและสุขภาพ
- 1.2 ลักษณะทางสังคม หมายถึง ท่าที การปฏิบัติต่อสังคมสิ่งแวดล้อม รวมทั้งที่คนอื่นมีความรู้สึกต่อบุคคลที่มีลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลนั้น
- 1.3 ลักษณะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมความรู้สึกและการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

1.4 ลักษณะทางด้านจิตใจ หมายถึง ความคล่องแคล่ว รื่นเร็ง ความจำ ความคิดอ่าน การตัดสินใจ อุปนิสัย และเจตคติที่มีต่อคนอื่น

1.5 ลักษณะทางสติปัญญา หมายถึง ความสามารถที่จะเรียนรู้และรับรู้ อัตร่า ความเร็ว ที่เห็นความสัมพันธ์ต่าง ๆ และความเข้าใจในเหตุการณ์ สภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ อย่างเหมาะสม

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 35) กล่าวว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักจะมี คุณลักษณะเฉพาะอย่าง ที่เหมือนกันและมีคุณลักษณะบางประการที่เหนือกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้นำ คนที่จะเป็นผู้นำนั้นจะต้องมีคุณลักษณะบางประการที่แตกต่างจากบุคคลธรรมดา ลักษณะที่ สัมพันธ์กับภาวะผู้นำสามารถจัดแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล
2. แรงจูงใจของภาวะผู้นำ
3. ปัจจัยด้านสติปัญญาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของภาวะผู้นำ

การจัดประเภทของพฤติกรรมเหล่านี้มีประโยชน์อย่างมากในการแนะแนวทาง เพื่อศึกษาเกี่ยวกับผู้นำ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล (Personality Traits of Effective Leaders) มีลักษณะดังนี้

1. เป็นบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จ
2. เป็นผู้ที่มอบหมายที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็น ผู้ได้บังคับบัญชา
3. การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม การติดต่อสื่อสาร และมีอิทธิพลเหนือ ผู้บังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ของการบริหารที่ดำรงตำแหน่งอยู่

4. ผู้นำมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์การและของพนักงาน ซึ่งรวมถึงผู้นำที่สามารถใช้อำนาจ อิทธิพลต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบ กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วย

5. ผู้นำยังเป็นผู้มีอิทธิพลต่อกลุ่มและสามารถนำกลุ่มปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

นิตย์ สัมมาพันธ์ (2546 : 33) ได้กล่าวว่า ประวัติกลุ่มทฤษฎีลักษณะเด่นของผู้นำ (Leadership traits) เริ่มต้นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 เมื่อนักจิตวิทยาในกองทัพของ สหรัฐอเมริกาได้ทำการค้นคว้าหาวิธีการในการคัดเลือกนายทหาร การค้นคว้าดังกล่าวได้จุด ประกายให้เกิดความกระตือรือร้นสนใจการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ภายหลั

จากการที่สงครามโลกยุติลง นักวิจัยในยุคต้นๆ จึงพยายามระบุลักษณะเด่นที่สำคัญๆ ซึ่งเป็นตัวแยกแยะระหว่างบุคคลที่เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Effective leaders) หมายถึง คุณภาพในตัวหรือคุณลักษณะ (Characteristics) ของแต่ละบุคคลได้แก่

1. คุณลักษณะทางกายภาพ (Physical characteristics) เช่น ความสูง น้ำหนัก รูปร่างหน้าตา และพลังงาน
2. คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ (Personal characteristics) เช่น ลักษณะข่ม (Dominance) ความเป็นคนเปิดเผย ไม่เก็บตัว หรือความเป็นผู้คิดริเริ่มอยู่เสมอ
3. ทักษะและความสามารถ (Skills and abilities) เช่น สติปัญญา (Intelligence) ความสามารถทางเทคนิค
4. ลักษณะเด่นทางสังคม (Social factors) เช่น เก่งคน เข้าสังคมเก่ง มีสถานภาพสูงทางเศรษฐกิจและสังคม

สุเทพ พงศรีวัฒน์ (2545 : 87-88) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำ ไว้ว่า คุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ผู้นำมีประสิทธิผลนั้น จะแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านแรงจูงใจ และด้านความสามารถ โดยจะกล่าวสรุปคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ผู้นำมีประสิทธิผล ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ (Personality) คือ ความมีพลังสูง (High energy level) ความอดทนต่อความเครียดสูง (High stress tolerance) มีความมั่นใจตนเอง ความมีพลังสูง (High energy level) ความอดทนต่อความเครียดสูง (high stress tolerance) มีความมั่นใจตนเอง (Self-confidence) เชื่ออำนาจภายในตนเอง (Internal locus of control orientation) มีวุฒิภาวะด้านอารมณ์ (Emotional maturity) และมีความสัตย์ซื่อถือคุณธรรมยึดมั่นหลักการ (Personal integrity)
2. ด้านแรงจูงใจ (Motivation) คือ มีแรงจูงใจด้านอำนาจทางสังคม (Socialized power Motivation orientation) มีความต้องการมุ่งความสำเร็จอยู่ มีแรงจูงใจด้านอำนาจทางสังคม (Socialized power Motivation orientation) มีความต้องการมุ่งความสำเร็จอยู่ในระดับสูงปานกลาง (Moderately high need for achievement) และมีความต้องการด้านความรักใคร่ผูกพันในระดับต่ำ (Low need for affiliation)
3. ด้านความสามารถ (Ability) คือ มีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal skills) มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

(Interpersonal skills) มีทักษะด้านมโนทัศน์ (Conceptual skills) มีทักษะด้านเทคนิค (Technical skills) และมีทักษะในการเกลี้ยกล่อมชักชวน (Persuasive skills)

กฤษติพิศ ภัทวดีโชติพงษ์ (2553 : 19-20) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพทั่วไป (General personality traits) และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน

- 1) มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2) การสร้างความไว้วางใจได้ เชื่อสัจย์ เชื่อตรงเชื่อถือได้
- 3) มีลักษณะที่เด่นเหนือบุคคลอื่น
- 4) เป็นคนกล้าแสดงออกต่อบุคคลอื่น
- 5) การเป็นคนที่มีการแสดงออกที่เหมาะสม
- 6) ความมั่นคงทางอารมณ์
- 7) ความกระตือรือร้น
- 8) มีอารมณ์ขัน
- 9) ความเป็นคนดูอบอุ่น หรือมีความเอื้ออาทร
- 10) มีความอดทนสูงต่อความตึงเครียด (ความผิดหวังหรือคับข้องใจ)
- 11) การรู้จักตนเอง และมีวัตถุประสงค์ในการทำงาน คือ

- 1) มีความคิดริเริ่ม
- 2) มีความเข้าใจอารมณ์และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 3) ความสามารถในการยืดหยุ่นได้ และความสามารถในการปรับตัว
- 4) สภาพการควบคุมจิตใจตนเอง
- 5) ความกล้าหาญ และ
- 6) ความสามารถคืนกลับสู่สภาพเดิม

พรนพ พุกกะพันธ์ (2542 : 22) กล่าวถึง บุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความเป็นผู้นำไว้ดังนี้ บุคลิกภาพ เป็นลักษณะเด่นซึ่งบางคนมีมาแต่กำเนิด จะศึกษาเล่าเรียนไม่ได้หรือสอนกันไม่ได้ดังเช่น มหาบุรุษของโลก เช่น โปเลียน อับราฮัม ลินคอล์น พระเจ้าอโศกมหาราช เป็นต้น ท่านเหล่านี้ มีบุคลิกภาพเด่นเป็นพิเศษกว่าบุคคลธรรมดา และนานนับร้อย ๆ ปีจึงจะพบสักคนหนึ่งแต่การเป็นผู้นำในลักษณะการบริหารนั้นอาจจะศึกษาหรือฝึกฝนให้มีขึ้นมาได้ โดยอาศัยผู้ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับอดีตชีวิตประวัติของบุคคลชั้นนำของโลกได้รวบรวมเป็นหลักวิชาขึ้น สรุปบุคลิกภาพหรือบุคลิกลักษณะผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดี ไว้ดังนี้

1. มีความเฉลียวฉลาด ผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถทางสติปัญญา และคุณภาพทางสมอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำ คนที่มีความเฉลียวฉลาดย่อม โน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ง่าย

2. มีการศึกษาอบรมดี การศึกษาก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นส่วนประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำ ความรู้ย่อมทำให้คนนับหน้าถือตา จะพูดอะไรคนอื่นเขาก็เชื่อฟังและให้ความเคารพนับถือด้วย

3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีกำลังใจเข้มแข็งเมื่อตัดสินใจที่จะทำกิจการใด ๆ ไป ก็จะต้องมีความเชื่อมั่นว่างานนั้นจะต้องสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานนั้น ๆ

4. เป็นคนมีเหตุผลดี คือ มีความสามารถทางด้านเปรียบเทียบและการแปลความหมายอย่างมีเหตุผล มีความสามารถที่จะตีความภาษาเป็นตัวเลข และจากตัวเลขเป็นถ้อยคำได้ทำให้นักบริหารสามารถที่จะหาเหตุผลต่าง ๆ จากสาเหตุต่าง ๆ ได้ และสามารถแปลความหมายของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ให้เป็นภาษาเขียนได้ ความสามารถทางด้านเหตุผลนี้พัฒนาได้ยาก เพราะจำต้องมีความสามารถทางภาษา ทักษะและความรู้ทางวิชาการประกอบด้วย

5. มีประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชาเป็นอย่างดี ในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้นำสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับงานได้ ฉะนั้น ในระยะเริ่มแรกย่อมต้องการผู้นำที่มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติงานอย่างกว้างขวาง ผู้นำที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการและการวางแผนพร้อมไปด้วย เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงานต่อไป

6. มีชื่อเสียงเกียรติคุณดี ข้อนี้เกี่ยวกับชื่อเสียง วงศ์ตระกูล ชาติกำเนิด เพราะถ้ามีชื่อเสียงดี มีเกียรติคุณดี ย่อมเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป

7. สามารถเข้ากับคนได้ทุกชั้นวรรณะเป็นอย่างดี

8. มีสุขภาพอนามัยดี

9. มีความสามารถเหนือระดับความสามารถของบุคคลธรรมดา

10. มีความรู้เกี่ยวกับงานทั่วไปขององค์กร หรือหน่วยงานที่ตนปฏิบัติอยู่

โดยเฉพาะ

11. มีความสามารถเผชิญปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติได้

ทันที่วงที่

12. มีความสามารถคาดการณ์ หรือทำนายเหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดล่วงหน้าและหาทางป้องกันมิให้เหตุการณ์หรือปัญหานั้นเกิดขึ้นได้

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น การแต่งกาย ผู้นำชุมชนจำเป็นต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับพื้นที่ เวลา และ โอกาสเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เหมาะสมแก่เวลาได้โดยง่าย สามารถติดต่อ ประสานงาน ได้กับบุคคลทุกระดับชั้นทุกเพศ ทุกวัย และทุกสถานที่ ได้ตลอดเวลาในการทำงานแต่ละวัน

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์

มีนักวิชาการกล่าวถึงความรับผิดชอบไว้ดังนี้

สุรินทร์ บุญทิม (2542 : 30 – 31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพึงประสงค์ของการเป็นผู้นำที่ดีต้องมีทักษะในการสื่อสาร ทักษะการพูด ฟัง เขียน อ่าน ของผู้นำจะสะท้อนให้เห็นความสามารถของสมองผู้นำไม่สามารถจะทำงานทุกอย่างได้ด้วยตนเองภายในเวลาที่จำกัดความสามารถสื่อสารและอาศัยการเกื้อหนุนการมีเครือข่ายมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะสามารถทำให้ผู้นำสามารถร้องขอความช่วยเหลือ กระตุ้นแรงจูงใจและใช้ “คน” ทำงานได้สำเร็จตามที่ผู้นำต้องการรวมทั้งการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้นำจะต้องพัฒนาลักษณะการทำงานให้ดียิ่งขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

มนูญ วงศ์นารี (2524 : 35 -36) มีความเห็นว่า ผู้นำต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ 4 อย่างคือเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือจากคนอื่นสูง (Acceptability) คือ เป็นผู้ที่มีความประพฤติ การปฏิบัติที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ได้เป็นผู้มีคุณธรรมดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี นัยหนึ่งก็คือ “เป็นคนดี” ดีในเรื่องกาย วาจา ดีในเรื่องกิริยาท่าทาง/อ่อนน้อมถ่อมตน ดีในเรื่องยิ้มแย้มแจ่มใส/ให้ความเป็นมิตร/ไม่มีอคติ ดีในเรื่องจิตใจ/เสียสละและเอื้อเฟื้อเกื้อกูล

สุพัตรา สุภาพ (2536 : 49 –50) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำที่ดี ไว้ดังนี้

1. ภูมิหลังและประสบการณ์ สามารถตัดสินใจสั่งการ วางแผน มีทักษะในการทำงานด้านต่าง ๆ
2. สถิติปัญญาและสุขภาพจิต ไม่ว่าจะด้านภาษาหรือการมีเหตุผล
3. มีเหตุผล สามารถแยกผิดถูกได้
4. มีความสามารถในการวินิจฉัย เป็นกรรู้จักคิดอย่างลึกซึ้งและตัดสินใจได้ถูกต้อง
5. จดจำได้โดยเฉพาะชื่อลูกน้อง หรือจำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยสัญญาไว้
6. มีความรอบรู้ เป็นการเฝ้าหาความรู้อย่างกว้างขวาง รู้จักแยกแยะปัญหานำมาวิเคราะห์ วินิจฉัย ตัดสินใจ เพื่อหุตาจะกว้างขวาง เป็นการศึกษาหาความรู้
7. ยืดหยุ่น เป็นการยืดหยุ่นต่อเหตุการณ์ ไม่ถือตัวเป็นหลัก
8. มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับผู้อื่น ได้ดี เพราะงานจะสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ด้วยการรู้จักเคารพศักดิ์ศรีของผู้อื่น รวมทั้งต้องใจกว้างและไม่เข้าข้างตัวเอง

วีระวัฒน์ ปันนิคามัย (2539 : 13 – 16) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของการเป็นผู้นำ คือ การมีเครือข่ายมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะช่วยให้ผู้นำสามารถร้องขอความช่วยเหลือ กระตุ้นแรงจูงใจ และใช้คน ทำงาน ได้สำเร็จตามที่ผู้นำต้องการมีความสนใจการสื่อสารและเก่งคน (Communication and People Skill) ทักษะการพูด ฟัง เขียน อ่านของผู้นำ จะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของสมอง ผู้นำไม่สามารถจะทำทุกอย่างได้ด้วยตนเองภายใต้เวลาที่จำกัด ความสามารถสื่อสารและอาศัยการเก่งคน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำที่มีความสำคัญด้านหนึ่ง กล่าวคือ เป็นความสามารถในการเข้ากับผู้อื่น ได้ดี มีความสัมพันธ์ อันดีกับเพื่อนร่วมงานทั้งในและนอกหน่วยงาน ให้ความร่วมมือ มีการประสานงานและติดต่อกันที่ดี ได้แก่ มีความสัมพันธ์อันดี ช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม ประสานงานกับผู้นำชุมชนบุคลากร และหน่วยงานอื่นได้ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนจัดขึ้นเป็นประจำ

3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

มีนักวิชาการกล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำด้านคุณธรรมและจริยธรรมไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคุณธรรม คือ ธรรมะที่อยู่ในจิตสำนึกหรืออุปนิสัยของบุคคล เป็นคุณความดีที่บริสุทธิ์ภายในตัวตน ผู้ที่มีจิตใจที่บริสุทธิ์ในการรับรู้ ในการคิด ในการทำงาน ในการพูด ในการประกอบอาชีพ มีธรรมะเป็นหลักยึดของจิตใจ มีจิตใจที่ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในเมตตาธรรมเป็นสรณะและอุดมคติ

ภูจิตพิศ ภัทวดีโชติพงษ์ (2553 :21) ยึดมั่นในจริยธรรมการทำงาน (Strong work ethics) จริยธรรมเป็นความเชื่อถือหรือวินัยของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ดีและเลว หรือสิ่งที่ถูกและผิด ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะมีจริยธรรมในการทำงานอย่างเคร่งครัด บริษัทจะมีความเชื่อในศักดิ์ศรีของงาน

อานันท์ ปันยารชุน (2541) กล่าวเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำสำหรับสังคมไทย ว่า ต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม ต้องเป็น ผู้ที่สามารถทำให้คนอื่นคล้อยตามและต้องเชื่อมั่นในหลักการ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะด้านมุ่งจริยธรรมเหมาะสำหรับสังคมไทยในยุคของการเปลี่ยนแปลงนี้ด้วยผู้นำที่มีคุณลักษณะของผู้นำที่ประเสริฐ มีจิตใจสูง ควรมีความน่าเชื่อถือ

พิมใจ โอภาณัฐภรรยา (2542 : 78-83) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมไว้ ดังนี้

1. มรรค 8 เป็นคำสอนของพระพุทธองค์ที่สำคัญมากที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการเป็นผู้นำที่ดี ถ้าเข้าใจเป็นอย่างดีและสามารถเอาไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ประกอบด้วยองค์ 8 ประการ ทางสายใหญ่ 3 ทาง เรียงตามลำดับคำสอนของพระพุทธองค์ ได้แก่ ปัญญา ศีล และสมาธิ ดังนี้

- 1.1 สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ
- 1.2 สัมมาสังกัปปะ ความคิดเห็นในทางที่ชอบ
- 1.3 สัมมาวาจา การพูดในทางที่ชอบ
- 1.4 สัมมากัมมันตะ การกระทำที่ชอบ
- 1.5 สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีวิตชอบ
- 1.6 สัมมาวายมะ การทำความเพียรชอบ
- 1.7 สัมมาสติ การระลึกในทางที่ชอบ
- 1.8 สัมมาสมาธิ ความตั้งใจมั่นชอบ

2. สัมปรีชธรรม 7 เป็นคุณสมบัติของผู้เฝ้า ประกอบด้วยธรรม 7 ประการ

คือ

2.1 รู้หลักการ คือ เมื่อดำรงตำแหน่งมีฐานะ หรือจะทำอะไรก็ตามต้องรู้หลักการ ฐานะ หน้าที่ รู้กฎเกณฑ์กติกาที่เกี่ยวข้อง

2.2 รู้จุดหมาย คือ การรู้จุดหมายที่ชัดเจน มีความแน่วแน่มุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงจุดหมาย

2.3 รู้ตน คือ ต้องรู้ว่าตนเองคือใคร มีภาวะเป็นอะไรอยู่ในสถานะใด กำลังแคไหน มีข้อยิ่ง ข้อหย่อน จุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร

2.4 รู้ประมาณ คือ รู้จักความพอดี หมายความว่า ต้องรู้จักขอบเขต ชีตขันความพอเหมาะที่จะทำในเรื่องต่าง ๆ

2.5 รู้กาล คือ รู้จักเวลา เช่น รู้ลำดับ ระยะเวลา จังหวะ ปริมาณ ความเหมาะสมของเวลา ว่าเรื่องนี้จะลงมือตอนไหน เวลาจะทำอะไรจึงจะเหมาะสม

2.6 รู้ชุมชน คือ รู้สังคมตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวาง คือรู้สังคม โลก รู้สังคมประเทศชาติว่าอยู่ในสถานการณ์อย่างไร มีปัญหาอะไร มีความต้องการอย่างไร

2.7 รู้บุคคล คือ รู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนที่มาร่วมงานการ ร่วมไปด้วยกัน และคนที่เราไปให้บริหารตามความแตกต่างเฉพาะตัว เพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล

3. ทศพิธราชธรรม 10 ประการ เป็นหลักธรรมสำหรับ พระมหากษัตริย์ พึงปฏิบัติมาแต่โบราณกาล และนักปกครองระดับสูงก็หน้าจะอนุโลมคือ ปฏิบัติได้

หลักทศพิธราชธรรม มี 10 ประการ คือ

- 3.1 ทาน คือ การให้ ให้เพื่อบูชา ให้เพื่อสงเคราะห์
- 3.2 ศีล คือ การรักษามารยาท การสำรวม กาย วาจา ใจ
- 3.3 บริจาค คือ การให้เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อข่มความโลภ
- 3.4 อาชีวะ คือ ความมีอาชีพซื่อตรง ตั้งอยู่ในความสุจริตธรรม
- 3.5 มัทวะ คือ ความมีอัธยาศัยอ่อน โยน ละมุนละไมรับฟังคำแนะนำ

ตักเตือน

- 3.6 ตบะ คือ ความมีการบำเพ็ญเพียรเอาชนะบาปกรรม ทำลาย ความชั่ว
- 3.7 อักโกทะ คือ ความไม่โกรธ ไม่วินิจฉัยความและกระทำการด้วย

อำนาจแก่ความโกรธ

- 3.8 อหิงสา คือ ความไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- 3.9 ขันติ คือ ความอดกลั้น ทนทานต่อกำลังกิเลส และทุกข์
- 3.10 อวิโรธนะ คือ การ ไม่ผิดจากความเที่ยงตรง โดยดำรงอยู่เสมอ

ในความยุติธรรม

ทวิช เปล่งวิทยา (2530 : 12) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ดำเนิน
คุณธรรม และจริยธรรม ประกอบด้วย

1. ความตรงไปตรงมา (Truthfulness) ผู้นำควรเป็นผู้พูดจริงทำจริงพูด
อย่างไรทำอย่างนั้น มีสัจจะต่อคำสัญญา ไม่คิดนินด
2. ความจงรักภักดี (Royalty) ผู้นำจะต้องมีความจงรักภักดีต่อชาติศาสนา
และพระมหากษัตริย์ ผู้นำ จะต้องสร้างความจับใจในการบัญชาของตนเองแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
เกิดความจงรักภักดีต่อตัวผู้นำตามมาเช่นเดียวกัน
3. ความสำนึกในหน้าที่ (Sense of Duty) ผู้นำที่ดีจะต้องมีความสำนึกในการ
ปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้วางไว้ด้วยความรับผิดชอบไม่ก้าวก่ายแทรกแซงหน้าที่ของคน
อื่น
4. ความไว้วางใจ (Dependability) ผู้นำควรดำรงตนอยู่ในจริยธรรม ไม่เป็น
คนหน้าไวหลังหลอกควรเป็นผู้ที่ไว้วางใจของคนอื่น
5. ความกล้าหาญ (Courage) ผู้นำควรมีความกล้าหาญทางจริยธรรม กล้าทำ
ในสิ่งที่ถูกต้องทำงานด้วยเหตุผลและกล้ารับผิดชอบ

6. ความเข้มแข็ง (Force) ผู้นำต้องไม่มีความที่ถอยต่ออุปสรรคต่าง ๆ สามารถแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล มีความถูกต้องเหมาะสม

7. ความยุติธรรม (Fairness) ผู้นำไม่ควรลำเอียงควรวางต้นเป็นกลาง บริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้อง และประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

8. ความไม่เห็นแก่ตัว (Selflessness) ผู้นำจะต้องรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รู้จักการเสียสละบางอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชา รู้จักเสียสละความสุขส่วนตัว รู้จักบำเพ็ญประโยชน์เป็นแบบอย่างแก่ลูกน้อง

สรุปได้ว่า ด้านคุณธรรมและจริยธรรม คือการเป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น อดออม มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงให้ความเสมอภาคกับทุกคน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ

4. ด้านความรับผิดชอบ

มีนักวิชาการกล่าวถึงความรับผิดชอบไว้ดังนี้

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2543 : 215 - 217) ได้อธิบายถึง ภาระหน้าที่ของผู้นำ ดังนี้ หน้าที่ความรับผิดชอบต่อองค์กร ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำในฐานะผู้นำกลุ่ม ได้แก่ กำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามงานอยู่เสมอ พบข้อบกพร่องต้องรีบแก้ไขเสริมสร้างให้ปริมาณและคุณภาพของงานได้รับผลสูงสุด ให้ความเสมอภาคกับผู้มาติดต่อวางตนเหมาะสมมีกิริยามารยาทที่ดี ความรับผิดชอบของผู้นำ มีดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อองค์กรในฐานะผู้นำกลุ่ม ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วางแผน กำหนดนโยบาย ติดตามงานอยู่เสมอ หากพบข้อบกพร่องต้องรีบแก้ไขช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด
2. ความรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชา
3. ความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น ได้แก่ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ
4. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ สอนตนเองให้เป็นผู้นำที่ดีและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม

เฮอร์เชย์และเบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard. 1993 ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2540 : 96-101) เป็นผู้ริเริ่มทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์นี้ขึ้น ตามทฤษฎีนี้อธิบายว่า ผู้นำที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้นำที่ปรับรูปแบบผู้นำของเขาให้เข้ากับระดับความเจริญวัย (Maturity Level) ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งความเจริญวัยในที่นี้ หมายถึง มีความปรารถนา ความสำเร็จ มีความเต็มใจยอมรับ มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีประสบการณ์ในการทำงาน และมีความสามารถในการทำงาน เฮอร์เชย์และเบลนชาร์ด แบ่งรูปแบบผู้นำตาม สถานการณ์ออกเป็น 4 แบบ ดังต่อไปนี้

1. ผู้นำแบบสั่งงาน (Telling) เป็นผู้นำที่เน้นงานมากกว่าเน้นสัมพันธ์ ผู้นำจะเป็นผู้ตัดสินใจระบุงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างรอบคอบ อธิบายสิ่งที่จะต้องทำและทำอย่างไรตามขั้นตอน และดูแลอย่างใกล้ชิดว่าทำตามขั้นตอนหรือไม่ รูปแบบผู้นำแบบนี้ เหมาะสมกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความรับผิดชอบในการทำงานต่ำ และมีความรู้ความสามารถในงานต่ำ

2. ผู้นำแบบซื้อขายงาน (Selling) เป็นผู้นำที่เน้นงานและเน้นสัมพันธ์มาก ผู้นำจะเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาซักถามและอธิบายให้ฟัง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาคิดว่า ควรจะอย่างไร แล้วผู้นำตัดสินใจว่าจะทำตามความคิดนั้นหรือไม่ รูปแบบผู้นำแบบนี้ เหมาะสมกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความรับผิดชอบสูงแต่มีความรู้ความสามารถในการทำงานต่ำ

3. ผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participating) เป็นผู้นำที่เน้นสัมพันธ์มากกว่าเน้นงาน ผู้นำไม่ได้เป็นผู้ตัดสินใจเพียงผู้เดียว แต่ผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชาจะตัดสินใจร่วมกัน รูปแบบผู้นำแบบนี้เหมาะสมกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความรับผิดชอบต่ำแต่มีความรู้ความสามารถในการทำงานสูง

4. ผู้นำแบบมอบหมายงาน (Delegating) เป็นผู้นำที่เน้นงานและเน้นสัมพันธ์น้อย ผู้นำจะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ตัดสินใจ ไม่สนใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้ลึกหรือต้องการอย่างไร ไม่เข้าไปควบคุมอย่างใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ทำงานสำเร็จด้วยตนเอง รูปแบบผู้นำแบบนี้เหมาะสมกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความรับผิดชอบสูง และมีความรู้ความสามารถในการทำงานสูง

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2547 : 230) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็น คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ความพากเพียร เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามภารกิจ มีสาระสำคัญ คือ

1. การรู้จักอำนาจหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และไม่ใช้อำนาจตามตำแหน่งไปแสวงหาการจ้างงานอื่นที่มีค่าตอบแทนสูง
2. การมีสัจจะ รักษาคำพูด
3. การรักษาความลับทางราชการยิ่งกว่าชีวิตของตนเอง
4. การยอมรับผิดเมื่อเกิดข้อผิดพลาดใด ๆ ในงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2540 : 23) กล่าวว่า ผู้นำต้องมีความรับผิดชอบในกระบวนการวิธีการทำงานด้วยความมั่นคง และจะต้องทำให้กลุ่มทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้นำจะต้องปฏิบัติงานในทางที่จะอำนวยความสะดวกให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์และปฏิบัติต่อกันด้วยดีของสมาชิกภายในกลุ่ม การติดต่อสื่อสารที่ดีเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการช่วยให้หน้าที่นี้บรรลุเป้าหมาย จากบทบาทและหน้าที่ของผู้นำที่กล่าวมาแล้ว เห็นได้ว่าบทบาทของผู้นำมีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กรเป็นอย่างมากในการที่จะนำองค์กรไปสู่จุดหมาย ผู้ที่จะเป็นผู้นำได้จะต้องมีหน้าที่สำคัญหลายประการ มีความสามารถมากกว่าสมาชิกในกลุ่มใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ร่วมงานเพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน และใช้ความสามารถในการตัดสินใจที่ถูกต้อง การใช้แรงจูงใจการสร้างอุปนิสัยเป็นผู้รู้จักมีความรับผิดชอบ การตอบสนองความต้องการของผู้ร่วมงาน เพื่อนำกลุ่มจากแบบหนึ่ง ไปสู่อีกแบบหนึ่งแต่การนำต้องทำให้กลุ่มปฏิบัติอย่างมีเป้าหมายให้ความหมายได้อย่างชัดเจนเหมาะสม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อองค์กรในฐานะผู้นำ แก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ติดตามงานอยู่เสมอ ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่เอารอดเอาเปรียบ มีความรับผิดชอบต่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

5. ด้านการตัดสินใจ

มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจไว้ดังนี้

เตโช สนวนนท์ (2512 : 191-194) กล่าวว่า “ลักษณะของผู้นำ” หรือ “ผู้ที่จะเป็นผู้นำ” จะต้องมีความรู้หรือฝึกให้มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม ผู้นำจะต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มของตนเอง มีการตัดสินใจ บางครั้งอาจจะมีแนวคิดขัดแย้งในข้อคิดข้อเสนอของผู้อื่นได้ ยิ่งได้แสดงออกซึ่งคุณสมบัติข้อนี้

มากเพียงใด ก็ยิ่งจะสนับสนุนเพิ่มพูนฐานะความเป็นผู้นำในตัวให้สูงขึ้นเท่านั้น

2. ความใกล้ชิดกับสมาชิกในหมู่คณะ ผู้นำที่ดี จะต้องเข้ากับหมู่คณะได้ ทำตัวสนิทสนมกับทุกคน ได้วางตัวเป็นกันเองกับสมาชิกของหมู่คณะได้

3. ความเป็นตัวแทนของหมู่คณะผู้นำจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบจะต้องได้ตอบ ออกรับแทนหมู่คณะเจ็บร้อนแทนหมู่คณะเมื่อถูกตำหนิติเตียน ต่อสู้ ป้องกัน และรักษาผลประโยชน์ของหมู่คณะ จะเป็นที่รักใคร่นับถือของผู้ตาม

4. การสมานไมตรี และสร้างสามัคคีธรรมสนับสนุนการสร้างบรรยากาศที่ดี ให้เกิดขึ้นกับหมู่คณะ พยายามลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระหว่างสมาชิกของหมู่คณะ ส่งเสริมให้สมาชิกในหมู่คณะปรับตัวให้เข้ากับหมู่คณะ ได้ดีขึ้น

5. การแบ่งสรรงาน ผู้นำที่ดี จะต้องมีความสามารถวางแผนงาน และกำหนด ลักษณะงานประจักษ์แจ้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกระบวนการงาน และจัดให้ผู้ที่มีความถนัด สามารถรับผิดชอบในแต่ละส่วนได้อย่างเหมาะสม

6. การบังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเคารพ เชื่อฟัง มีความเด็ดขาด ตัดสินใจได้เฉียบขาด

7. การตัดสินใจ ผู้นำที่ดี จะต้องกล้าตัดสินใจ และมีความผิดพลาดน้อยที่สุด พิจารณาไตร่ตรองรอบคอบ เมื่อตัดสินใจลงไปแล้วจะต้องรับผิดชอบไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ถ้าผู้นำไม่กล้าตัดสินใจอะไรเลยจะไม่ใช่ที่พึ่งของผู้ตาม ได้เลย

8. การติดต่อสื่อสาร ผู้นำที่ดีจะต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์ ต้องเป็นทั้งผู้ให้ และรับข่าวสาร ในหมู่คณะอยู่ตลอดเวลา

9. การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้นำที่ดีควรรับฟังความคิดของผู้อื่น และนำมาใคร่ครวญพิจารณาด้วยใจเป็นธรรม ถือว่าความคิดความเห็นของคนอื่นเป็นสิ่งที่ มีค่ามหาศาลไม่ถืออำนาจหรือคิดว่าตนเองเด่นอยู่คนเดียว

10. การยอมรับ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักยอมรับ หรือ ไม่ยอมรับ อนุมัติ หรือ ไม่อนุมัติ การกระทำของสมาชิกในกลุ่ม

11. ผลงาน ผู้นำจะต้องเป็นผู้กำหนดระดับของผลงานของมวลสมาชิก สนับสนุนให้สมาชิกของหมู่คณะทุกคนมีประสิทธิภาพ มีมานะพยายาม ให้ผลงานดีขึ้น สูงค่ายิ่งขึ้นอยู่เสมอ

12. ความเสียสละ ผู้นำที่ดีจะต้องมีความเสียสละในการอันสมควร รู้จักเสียสละความสุขสบายความพอใจส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แสดงน้ำใจไมตรี

ตามสมควร

13. การรู้จักผู้ร่วมงาน รู้จักทุกคนอย่างดีทุกแง่มุมรู้ถึงนิสัยใจคอ ความรู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จำชื่อได้ทุกคนยิ่งดี จะได้จัดมอบงานได้เหมาะสม

14. ความสามารถ ผู้นำที่ดีต้องมีความรู้ความสามารถรอบด้าน เหนือกว่าสมาชิกของหมู่คณะไม่ว่าวิชาการด้านใด สามารถในการพิจารณาและเข้าใจคน

สุนีย์ บุญทิม (2542 : 30 – 31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพึงประสงค์ของการเป็นผู้นำที่ดีควรมีความสามารถในการทำงานหรือการบริหารงาน นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถในงานที่ปฏิบัติแล้วสิ่งสำคัญประการหนึ่งของผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้างานหรือผู้บริหารก็คือ การตัดสินใจ (Decision Making) การตัดสินใจเปรียบเสมือนหัวใจของการปฏิบัติงานและบริหารงาน ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจจะมีอยู่ในแทบทุกขั้นตอนและทุกกระบวนการของการทำงาน แม้แต่บุคคลทั่วไปก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงเรื่องการตัดสินใจได้ นับตั้งแต่บุคคลต้นขั้นมาก็จะมีการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการเลือกชุดที่จะใส่ เวลาที่จะออกจากบ้าน เส้นทางที่จะใช้เดินทาง เป็นต้น แต่ดูเหมือนว่าการตัดสินใจในเรื่องทั่ว ๆ ไปเหล่านี้เป็นเรื่องที่ไม่ต้องพิจารณาอะไรมากมายนัก แม้ตัดสินใจแล้วผิดพลาดก็สามารถแก้ไขได้ไม่ยาก แต่ถ้าเรื่องที่ตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งหมายถึง เรื่องที่หากตัดสินใจแล้วผิดพลาดจะเกิดความเสียหายมากหรือแก้ไขได้ยาก การตัดสินใจในเรื่องใหญ่ ๆ เหล่านี้ควรต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจลงไป ทั้งนี้การตัดสินใจในบางเรื่องของคุณอาจหมายถึงชีวิตหรืออนาคตของคุณคนนั้น ทำนองเดียวกันกับการตัดสินใจในบางเรื่องของผู้บริหารอาจหมายถึงความอยู่รอดหรือไม่ ของกลุ่ม ของหน่วยงาน หรือขององค์กร เป็นต้น การตัดสินใจของคุณคนละจะมีตั้งแต่เรื่องง่าย ๆ ไปจนถึงเรื่องที่ซับซ้อนยุ่งยาก เสียค่าใช้จ่ายน้อยไปจนถึงเสียค่าใช้จ่ายมาก มีเวลาในการตัดสินใจมากไปจนถึงมีเวลาน้อย เป็นต้น ดังนั้นการตัดสินใจที่ดีจึงควรมีกระบวนการที่ดีในการตัดสินใจจึงจะช่วยให้การตัดสินใจมีความผิดพลาดน้อยที่สุดและเกิดผลดีมากที่สุด โดยทั่วไปแล้วกระบวนการตัดสินใจประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดเรื่องที่จะตัดสินใจ (Decision Statement)
2. กำหนดเกณฑ์ที่ต้องการ (Criteria)
3. ตัวเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดมีกี่ตัว (Alternatives)
4. วิเคราะห์ส่วนดีของตัวเลือกแต่ละตัว (Benefit Analysis)
5. วิเคราะห์ส่วนเสียของตัวเลือกแต่ละตัว (Risk Analysis)

6. เปรียบเทียบส่วนดีและส่วนเสียของตัวเลือกทุกตัวและตัดสินใจ

(Decision)

สุพัตรา สุภาพ (2546 : 51-52) ได้สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ ดังนี้

1. เชื้อมั่นในตนเอง
2. เข้าสังคมกับผู้อื่นได้
3. ประนีประนอม ประสานประโยชน์
4. รู้จักเพื่อนร่วมงานที่ดีทุกแห่งทุกมุม รู้ขีดความสามารถและขีดจำกัด

จะได้แบ่งงานแก่ลูกน้องได้บังคับบัญชาตามความสามารถอย่างเหมาะสม เพื่อได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีศิลป์ในการบังคับบัญชา รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา ห้ามในสิ่งที่ควรห้าม ปลอ่ยในสิ่งที่ควรปลอ่ย และมีความเด็ดขาด หากผู้กระทำผิด ผิดระเบียบแบบแผนจนก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม

6. ตัดสินใจได้และกล้าตัดสินใจเมื่อได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ผู้นำที่ไม่ยอมตัดสินใจผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะขาดความเชื่อถือ

7. รู้จักเสียสละ ความพอใจของตนเพื่อส่วนรวม
8. รู้จักเลือกคนดีมาใช้

สุเมธ แสงนิมนวล (2527 : 50-52) ได้กล่าวว่า ผู้นำต้องกล้าตัดสินใจไม่ลังเล หรือขาดความเชื่อมั่น และสำคัญต้องเป็นผู้เฝ้าองค์กร การตัดสินใจบางครั้ง ย่อมมีสภาวะต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ในสภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรือง ชบเซาหรือระยะฟื้นตัว รวมทั้งการตัดสินใจ บางครั้ง ต้องเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ผู้บริหารจะต้องพิจารณาสิ่งอื่นประกอบไปด้วย ลักษณะผู้ตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ค้นหา รวบรวมข้อมูลและสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกันและทันเหตุการณ์
2. วิเคราะห์และประเมินผลข้อมูล เพื่อความเป็นไปได้ในการตัดสินใจ
3. อย่ามองอะไรด้านเดียว ผู้บริหารต้องมองการณ์ไกล มองกว้างและมองถึงอนาคตเป็นที่ตั้ง
4. ต้องมีความกล้าและใจป้ำ กล้าที่จะได้จะเสียตามโอกาสหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

5. เลือกจังหวะการตัดสินใจที่เหมาะสม ยามน้ำขึ้นให้รีบตัก ธุรกิจหรือการค้า คือ สงคราม

6. การตัดสินใจสามารถเปลี่ยนไปตามกาล เมื่อมีอุปสรรคมาขวางก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความเป็นไปได้ ดังนั้นถือว่ามีความยืดหยุ่น

7. ต้องมีการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพสูงสุด

8. ต้องมีการติดตามและประเมินผลการตัดสินใจ เพื่อจะสามารถใช้เป็นแนวทางในโอกาสต่อไปในอนาคต

ธงชัย สันติวงษ์ (2530 : 18-19) ได้ให้แนวคิดในกระบวนการตัดสินใจและลักษณะของผู้ตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การตัดสินใจ
2. การวางแผน วางโปรแกรม รวมถึงการวางรูปงาน
3. การกระตุ้นรวมถึงการสั่งการ เพื่อให้ผู้บริหารได้ใช้ความสามารถของใจพนักงานได้เต็มที่
4. การประสานงานที่ดีต้องมีระบบ สามารถตอบข้อซักถามกันได้
5. การประเมินผล ในการตัดสินใจแต่ละเรื่อง ย่อมมีผลกระทบต่อการดำเนินงานเพื่อเป็นประสบการณ์ในการตัดสินใจครั้งนี้

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ เป็นการพิจารณาทางเลือกในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้นำ ซึ่งต้องรู้จักใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการตัดสินใจ มีการวางแผนในการตัดสินใจ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ตัดสินใจด้วยหลักเหตุผล ยึดระเบียบกฎหมายอันดีที่กำหนดแนวทางเอาไว้ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ มีความกล้าตัดสินใจ ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

6. ด้านการติดต่อสื่อสาร

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารไว้ดังนี้

กวี วงศ์พุด (2542 : 14-15) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. ผู้นำ เป็นผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่มเปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่ม

2. ผู้นำ เป็นบุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือสู่จุดหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกกลุ่มนอกทางด้วย

3. ผู้นำ คือ บุคคลซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกหรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่มซึ่งเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคมมีติดของบุคคลเป็นฐาน และสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้

4. ผู้นำ เป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่าง คือ สามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด

5. เป็นบุคคลผู้ซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ

สุณีย์ บุญทิม (2542 : 30 – 31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพึงประสงค์ของการเป็นผู้นำที่ดีต้องมีทักษะในการสื่อสาร ทักษะการพูด ฟัง เขียน อ่าน ของผู้นำจะสะท้อนให้เห็นความสามารถของสมองผู้นำไม่สามารถจะทำงานทุกอย่างได้ด้วยตนเองภายในเวลาที่จำกัดความสามารถสื่อสารและอาศัยการเกื้อหนุนการมีเครือข่ายมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะสามารถทำให้ผู้นำสามารถร้องขอความช่วยเหลือ กระตุ้นแรงจูงใจและใช้ “คน” ทำงานได้สำเร็จตามที่ผู้นำต้องการ รวมทั้งการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้นำจะต้องพัฒนาลักษณะการทำงานให้คืออยู่เสมอเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

บุพดี จันทร์หอมกุล (2547 : 19-21) ได้กล่าวถึง ทักษะของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการกิจที่ผู้นำหรือผู้บริหารควรปฏิบัติ พอสรุปได้ดังนี้ ใช้สารสนเทศ ผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนระบบสิ่งแวดล้อม ต้องใช้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่หลากหลายอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับนักเรียน และการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ผู้นำจะต้องเป็นนักสื่อสารที่ดีมีความสามารถในการสื่อสารได้ชัดเจน แม่นตรง ผู้นำต้องรู้จักใช้ช่องทางสื่อสารในการรับและกระจายสารสนเทศ ผู้นำต้องริเริ่มแนวทางใหม่ ๆ ที่จะประเมินความเจริญงอกงามและผลผลิตของนักเรียน และกระบวนการเรียน ผู้นำต้องใช้สารสนเทศของผลวิจัย และปฏิบัติงานเพื่อการสร้างนวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลง ผู้นำจะต้องติดตามนิเทศและสนับสนุนกระบวนการปฏิบัติงาน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539 : 25) ได้กล่าวถึง บทบาทด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational roles) ผู้บริหารจะรับผิดชอบต่อการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการนี้

ทำให้ผู้บริหารกลายเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารในหน่วยงานของเขา และเป็นแหล่งของ การติดต่อสื่อสารสำหรับกลุ่มงานต่าง ๆ ภายในองค์กร บุคคลทั่วทั้งองค์กร ต้องขึ้นอยู่กับ โครงสร้างทางการบริหารจัดการ และผู้บริหารเอง ต้องทำตัวเป็นผู้กระจายข้อมูล (Disseminate) หรือ การจัดหาข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นเห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญอย่างยิ่งของระบบข้อมูล ข่าวสาร (information system) เพื่อจะได้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทันสมัย ทัน โลก และ เพื่อพัฒนางาน โดยต้องสร้างระบบคอมพิวเตอร์ (Computer information system) การใช้ ยุทธศาสตร์ข้อมูลข่าวสาร เช่น Internet and World Wide Web Strategy : Electronic Date Sharing Strategy ระบบเครือข่ายในองค์กร (Organizational internet) การใช้ระบบข้อมูล ข่าวสารประเภทต่าง ๆ สำหรับผู้ปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นการสื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจนของผู้นำ การใช้วาจาที่สุภาพอ่อน โยงกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อ ที่ประชุมและต่อผู้อื่น แสดงกิริยา วาจา ได้อย่างเหมาะสมมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการ สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตาม ได้รู้จักสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของบุคคลอื่น มีทักษะ ในการพูด

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม

จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล จากกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ที่ตั้งสำนักงาน หมู่ที่ 6 บ้านท่าบ่อ ตำบล อำเภอ ศรีสงคราม จังหวัด นครพนม โดยที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ห่างจากอำเภอ ศรีสงคราม 7 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัด 77 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 97.24 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 73,309 ไร่ เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนมากเป็นทุ่งนา พื้นที่เหมาะแก่การประกอบอาชีพ เกษตรกรรม พื้นที่ติดต่อกับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ โดยรอบ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	พื้นที่ตำบลสามผงอำเภอศรีสงคราม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	พื้นที่ตำบลศรีสงคราม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	พื้นที่ตำบลบ้านข่า อำเภอศรีสงคราม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	พื้นที่ตำบลโพธิ์สว่าง อำเภอศรีสงคราม

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม มีประชากรทั้งสิ้น 4,928 คน เป็นชาย 2,429 คน หญิง 2,499 คน (ข้อมูลสำนักงานทะเบียนราษฎร ที่ว่าการอำเภอศรีสงคราม ณ

เดือน เมษายน พ.ศ. 2554)

ประชาชน เป็นชาวไทยพื้นเมือง นับถือศาสนาพุทธ มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่
ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม จำนวน 7 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านดอนสมอ

หมู่ที่ 2 บ้านดอนมะจ่าง

หมู่ที่ 3 บ้านดอนแดง

หมู่ที่ 4 บ้านท่าบ่อ

หมู่ที่ 5 บ้านนาเพียง

หมู่ที่ 6 บ้านท่าบ่อ

หมู่ที่ 7 บ้านดอนสมอ

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 80 และรับจ้าง
ทั่วไปร้อยละ 20 การคมนาคมในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงครามส่วนใหญ่
เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก เขตติดต่อระหว่างหมู่บ้านบางหมู่บ้านยังเป็นถนนลูกรัง
ซึ่งต้องการดำเนินการปรับปรุง และพัฒนา ในด้านบริการ โทรคมนาคมราษฎรใช้บริการจาก
การสื่อสารแห่งประเทศไทยและสำนักงานบริการโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ศักยภาพของ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีบุคลากร
แยกเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน
เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 14 คน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ตำแหน่งข้าราชการในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วน
ตำบล 6 คน ตำแหน่งข้าราชการในส่วนการคลัง 3 คน ตำแหน่งข้าราชการในส่วนโยธา 3 คน
ตำแหน่งข้าราชการส่วนการศึกษา 1 พนักงานจ้างตามภารกิจ 14 คน จ้างเหมาบริการหรือ
คนงานทั่วไป 11 คนรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2554 ประมาณการไว้ที่ 17,323,960.00 บาท องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม
มีสถาบันทางการศึกษา และสถาบันทางสังคมภายในพื้นที่ ประกอบด้วย โรงเรียนขยายโอกาส
มัธยมต้น จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง สถานิอนามัย จำนวน 2 แห่ง
ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 1 แห่ง ศูนย์กีฬาตำบล จำนวน 1 แห่ง ศูนย์การ
เรียนรู้ชุมชน จำนวน 2 แห่ง

ทำเนียบประธานกรรมการบริหารและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

1 นายเที่ยงธรรม เรืองวรบูรณ์ ดำรงตำแหน่ง พ.ศ. 2540 – 2544

2 นายบุญสูง	ชัยบิล	ดำรงตำแหน่ง พ.ศ. 2544 - 2548
3 นายมังกร	การิก	ดำรงตำแหน่ง พ.ศ. 2548 - 2552
4 นายบุญสูง	ชัยบิล	ดำรงตำแหน่ง พ.ศ. 2552 - ปัจจุบัน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ได้เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากประชาชนเป็นผู้เลือกตั้ง โดยตรงเป็นเป็นครั้งที่ 2 ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจึงต้องตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น ในการปฏิบัติหน้าที่หรือบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งแต่กำหนดนโยบายการวางแผนลดจนการควบคุมการปฏิบัติงานนั้นมีปัญหามากมาย ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการเมืองท้องถิ่น กล่าวคือ อิทธิพลของกลุ่มการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ประเด็นที่น่าสนใจ และได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น เช่น นักการเมืองท้องถิ่นของเราในปัจจุบันนี้ส่วนหนึ่งยังเป็นนักการเมืองสมัครเล่น ปราศจากอุดมการณ์ หรือเป็นพ่อค้านักธุรกิจ ข้าราชการบำนาญ ที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนฐานะและกิจการทางการค้าในท้องถิ่นของตนเองนักการเมืองในท้องถิ่นประเภทนี้นอกจากจะไม่เสียสละหรือใช้ความรู้ ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์แก่กิจกรรมการเมืองในท้องถิ่นแล้วบางที่ยังมีแนวโน้มที่จะเข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อตนเองและพวกพ้องอีกด้วย หรือส่วนมากมักปฏิบัติหน้าที่ของตนเยี่ยงนักการเมืองมากกว่าจะเป็นนักบริหาร อย่างไรก็ตามนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เข้ามาบริหารงานไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือฝ่ายนิติบัญญัติ คือสมาชิกสภานายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการประจำมักจะประสบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ทำให้การบริหารงานไม่ประสบผลสำเร็จประชาชนในเขตพื้นที่ไม่ได้รับประโยชน์และไม่ได้รับการแก้ไข้ปัญหาเท่าที่ควร

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาการค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้ผ่านเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ในตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่ 15 กันยายน พ.ศ. 2552 มีความต้องการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ที่เข้ามาบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ประสบผลสำเร็จภาคประชาชนในเขตพื้นที่ได้รับประโยชน์และ

ได้รับการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการบริหารงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์ต่อสังคมประชาชนส่วนใหญ่ เป็นไปตามการการแถลงนโยบายวิสัยทัศน์ ระเบียบ และกฎหมาย ต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ชาติรี จันทรพิทักษ์ (2544 : 113) ศึกษาเรื่อง คุณสมบัตินักการเมืองที่มีทัศนคติของข้าราชการทหารบกในหน่วยกำลังรบของกองพลในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าข้าราชการทหารบกในหน่วยกำลังรบของกองพลในกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติต่อคุณสมบัตินักการเมืองที่ดี อันประกอบด้วย คุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัตินด้านความรู้ ความสามารถ ในระดับสูง ตัวแปร ด้านระดับชั้นยศ และทัศนคติต่อการทำความดีในสังคมไทย มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อคุณสมบัตินักการเมืองที่ดี ส่วนตัวแปรด้านระดับการศึกษา อายุ เวลารับราชการ และทัศนคติต่อระบอบประชาธิปไตย ไม่มีผลต่อคุณสมบัตินักการเมืองที่ดี

ถวดี วงษ์ทอง (2547 : 8) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาโดยรวมแล้วมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ในระดับมากทั้งด้านผู้นำ ด้านการบริหารและด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

สุภาวดี ติมินตระ (2548 : 85-86) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และหลักการและกระบวนการวางแผน ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระยะเวลาการดำรง

อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550 : 74) ได้ศึกษาคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนาของประชาชน กรณีตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในตำบลหมอนนางพึงปรารถนานายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์ น้อยที่สุดคือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นผู้นำเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสื่อสารรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่าประชาชนในตำบลหมอนนาง พึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสื่อสารการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง สำหรับเพศต่างกันไม่ทำให้ประชาชนในตำบลหมอนนางพึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คือสำหรับผู้ที่จะสมัครเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีจริยธรรม สำหรับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการกำหนดหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะอบรมหรือพัฒนานายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากยิ่งขึ้น

วีระ ภูระหงษ์ (2550 : 51) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนายกเทศมนตรีตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในด้านการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านวิสัยทัศน์ โดยสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการบริหาร ลำดับที่ 2 ด้านวิสัยทัศน์ ลำดับที่ 3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ลำดับที่ 4 ด้านการตัดสินใจ ลำดับที่ 5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

เกษราภรณ์ วงศ์ก่อ (2550 : 94-101) ได้ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลเมืองหนองคายที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ พนักงานครูเทศบาลและลูกจ้างประจำที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย ทั้งนี้ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 การเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนราชการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมแตกต่างกับพนักงานครูและลูกจ้างประจำมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคายโดยรวมแตกต่างกับพนักงานครู

เด่นดวง สุบุตรศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ชุมชนที่มีเพศระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ศักดิ์ดา โศทรล่ำแมก (2550 : 45-51) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคุณสาธ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ ประชาชนต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตที่สุด ส่วนภูมิหลังทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจดี ประชาชนมีความต้องการต่ำที่สุด
2. ด้านการบริหาร ประชาชนต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมสูงสุด ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีพรรคการเมืองระดับชาติ คอยสนับสนุน ประชาชนมีความต้องการต่ำที่สุด
3. ด้านหลักธรรมาภิบาล ประชาชนต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามสูงที่สุด ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ชักนำผู้ได้บังคับบัญชา ประชาชนไปในทางที่เสื่อมเสีย ประชาชนมีความต้องการต่ำที่สุด
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ประชาชนต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้ได้บังคับบัญชา ประชาชนที่มาติดต่องานสูงที่สุด ส่วนนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลที่มีเครือข่าย พวกเขาจึง จำนวนมากให้การสนับสนุนประชาชนมีความ
ต้องการต่ำที่สุด

5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนต้องการนายกองค์การบริหาร
บริหารส่วนตำบลที่มีการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนมากที่สุด ส่วนนายกองค์การบริหาร
บริหารส่วนตำบลที่ให้ประชาชนเสนอปัญหา ข้อบกพร่องในการดำเนินงานขององค์การบริหาร
บริหารส่วนตำบลของประชาชนมีความต้องการต่ำที่สุด

6. ประชาชนต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีคุณลักษณะ
ด้านหลัก ธรรมชาติบาสสูงที่สุด ส่วนด้านการบริหารงานประชาชนมีความต้องการต่ำที่สุด

สุภชัย เหาะน้อย (2550 : 56-61) ได้ทำการศึกษา ภาวะความเป็นผู้นำของนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ภาวะความเป็นผู้นำของ
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหาร
บริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่น ภาพรวม ร้อยละ 69.0 (อยู่ในระดับปานกลาง)
ซึ่งถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อภาวะ
ความเป็นผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความ โปร่งใส มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
78.4 รองลงมาคือด้านความยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 76.4 ด้านความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ
76.0 ด้านการใช้ความรู้ในการบริหารงาน คิดเป็นร้อยละ 71.6 ด้านการกล้าตัดสินใจ คิดเป็น
ร้อยละ 64.0 ด้านความสำเร็จของงาน คิดเป็นร้อยละ 60.4 และพบน้อยที่สุดคือ ด้านความริเริ่ม
สร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 56.0 ตามลำดับ

เกษราภรณ์ วงศ์ก่อ (2550 : 94 - 101) ได้ศึกษาความคิดเห็นของพนักงาน
เทศบาลต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลเมืองหนองคายที่มีต่อคุณลักษณะ
ของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคายโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนก
รายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้
ความสามารถในการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม
จริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ
พนักงานครูเทศบาลและลูกจ้างประจำ ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมือง
หนองคายทั้งนี้ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.5 การเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนราชการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ

ของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมแตกต่างกับพนักงานครู และ ลูกจ้างประจำมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเมืองหนองคาย โดยรวม แตกต่างจากพนักงานครู

เด่นดวง สุบุตรดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการ ชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การ ดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้าน โดยรว มมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ใน ระดับมากจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รองลงมาคือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและ ที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบ เรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิงและความเห็นของ คณะกรรมการ ชุมชนที่มีเพศระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของ เทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็น โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

พิศาล กรกมุติ (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะ ผู้นำและผลการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวในสายตาประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเป็นผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวิสัยทัศน์เหมาะกับการเป็นผู้นำ และด้านผลการดำเนินงานในด้าน โครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับพอใช้ ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนา การจัดระเบียบชุมชน สังคม การรักษาความสงบเรียบร้อย และการมีส่วนร่วมของ ประชาชนยังมีการพัฒนาในระดับที่ค่อนข้างน้อย ยังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร

ภัทธา สุภา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคูณลักษณะภาวะผู้นำกับความผูกพัน ต่อองค์กรของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอค้อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ระดับภาวะผู้นำของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอค้อย สะเก็ดอยู่ในระดับสูง คุณลักษณะภาวะผู้นำ 13 คุณลักษณะพบว่า มีคุณลักษณะภาวะผู้นำอยู่ใน

ระดับสูง ระดับความผูกพันระดับองค์การของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ คอยสะเก็ดอยู่ในระดับสูง คุณลักษณะผู้นำมีความผูกพันต่อองค์การของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง กล่าวคือ เมื่อพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลมี คุณลักษณะภาวะผู้นำ จะส่งผลให้พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความผูกพันต่อ องค์การในระดับปานกลาง

รวิชัย ผงอ้วน (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อ คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย คือด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและ จริยธรรมและอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้านคือ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการ บริหารงาน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ และรายได้แตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและ รายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ที่มีค่าความถี่สูงสุดของแต่ละ ด้านมีดังนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นที่พึงของประชาชนด้านกฎหมายได้ นายก องค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งกายเหมาะสม สง่างาม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควร ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้มากกว่านี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

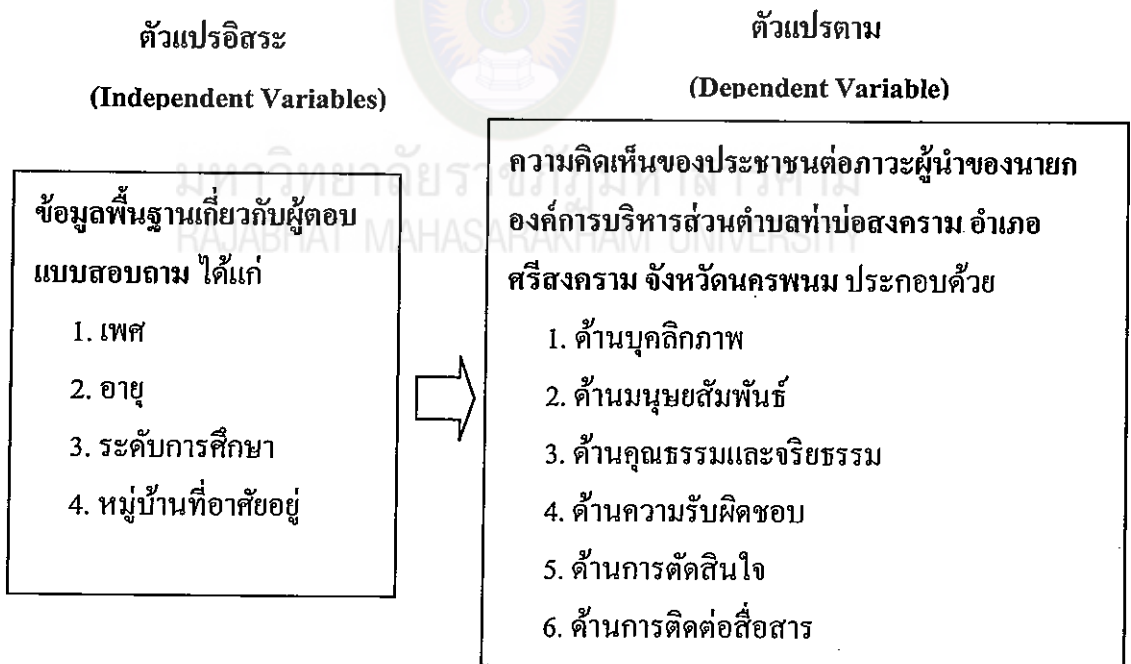
2. งานวิจัยต่างประเทศ

เอकिन (Eakin. 1997 : 96-A) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่เห็นได้ชัดของ อาจารย์ใหญ่ในโรงเรียน St. Louisสรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้นำที่จำเป็นต้องมี และทำให้ประสบ ผลสำเร็จ คือ ความรับผิดชอบ ความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบเฉียบแหลม มีความยืดหยุ่น ในหน้าที่ มีความเข้าใจในระบบครอบครัวของผู้ร่วมงานแต่ละคน

นิวเบิร์ต (Neubert. 1998 : 96-A) ได้ศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของผู้หน้าที่เห็นได้ชัดในการทำงานเป็นกลุ่ม สรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มนั้น ผู้นำต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลในกลุ่มอื่นเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม มีความสุขุมรอบคอบ ซื่อตรงต่อหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาที่ดี ยอมรับในความรู้ ความสามารถของคนอื่น สามารถประสานงานได้ดีและรู้จักขอร้องของตนเองแล้วพัฒนาให้ดีขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่มีขอบข่ายเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์กร โดยนำแนวคิดของรังสรรค์ ประเสริฐศรี และสุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2544 : 35 ; สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์. 2445 : 93) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังปรากฏในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 3,685 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอศรีสงคราม. 2554 : 5)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 361 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยโดยคำนึงถึงความน่าจะเป็นด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่มีจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane.1973 : 727)

ขั้นตอนที่ 1 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane ; อ้างอิงใน ยุทธทิวา นาเมือง. 2554 : 77) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่	n แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	N แทน	จำนวนประชากร
	e แทน	ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างจะกำหนดให้มีค่า

.05

แทนค่าในสูตร

$$\frac{3,685}{1 + 3,685 (0.05)^2} = 10.21$$

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คำนวณได้ 360.83 คน เพื่อให้ได้จำนวนเต็ม ผู้ศึกษาจึงปัดเศษของกลุ่มตัวอย่างเป็น 361 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยกำหนดการสุ่มตัวอย่างโดยแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) คือกำหนดให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยแบ่งออกเป็นหมู่บ้าน โดยแต่ละหมู่บ้านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการสุ่มแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่สุ่มขึ้นมาในแต่ละหมู่บ้านเฉลี่ยเท่ากัน ตามความเหมาะสม

3.2 จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก มีวิธีการดังนี้ จัดทำกล่องขึ้น 7 กล่อง แต่ละกล่องมีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหมู่บ้านนั้น ๆ จากนั้นจับสลากขึ้นมา ได้รายชื่อใดเขียนไว้และนำลงในกล่องเช่นเดิม เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิถูกเลือกเท่า ๆ กัน หากจับได้รายชื่อซ้ำให้จับใหม่ ทำเช่นนี้ทุก ๆ กล่อง จนได้ครบตามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อ - หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านคอนสมอ	655	64
2	บ้านคอนมะจ่าง	365	36
3	บ้านคอนแดง	612	60
4	บ้านท่าบ่อ	576	56
5	บ้านนาเพียง	551	54
6	บ้านท่าบ่อ	581	57
7	บ้านคอนสมอ	345	34
รวม		3,685	361

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด

2. ส่วนประกอบของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาสร้างแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามทั้งแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด

3.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบเพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด

3.3 นำร่างแบบสอบถามเสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

4. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

4.1 นำแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และการวัดผลประเมิณผล โดยหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการหาค่า IOC (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 249) โดยกำหนดให้

สอดคล้อง มีค่าเท่ากับ +1

ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0

ไม่สอดคล้อง มีค่าเท่ากับ -1

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

4.1.1 นายเทอดเกียรติ สาระวิถี วุฒิการศึกษา ร.ม. (รัฐศาสตร์) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4.1.2 นางนฤมล สุภาพทอง วุฒิการศึกษา ค.บ. (ภาษาไทย) ศศ.ม. (ภาษาไทย) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

4.1.3 นางสาววิลาสินี เขียวสังข์ วุฒิการศึกษา ค.บ. (ภาษาไทย) ศศ.ม. (ภาษาไทย) องค์การบริหารส่วน ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมิณผล

โดยผู้วิจัยจะนำค่า IOC ตั้งแต่ .66 นำไปใช้ กรณีข้อใดไม่ผ่านค่า IOC ผู้วิจัยอาจคัดออก หรือปรับปรุงและดำเนินการหาค่า IOC ใหม่

4.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.24 ถึง 0.86 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามจนถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจัดพิมพ์แบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงกำนัน และผู้ใหญ่บ้านทุกแห่ง เขตตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ตอบแบบสอบถาม
2. ผู้ศึกษาแต่งตั้งผู้ช่วยศึกษาในการเก็บข้อมูล จำนวน 1 คน ต่อหนึ่งหมู่บ้าน จำนวน 7 หมู่บ้าน เพื่อนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแจกจุดประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และลงเก็บข้อมูลตามจำนวนหมู่บ้าน ตามกลุ่มเป้าหมาย และ ตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือก

3. ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากร ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จนครบ 361 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

2. นำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาลงรหัสตามตัวแปรที่ศึกษา คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ เพื่อหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

3. กำหนดรูปแบบสำหรับลงรหัสตามตัวแปรที่กำหนดไว้ และกำหนดระดับคะแนนในแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
มาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

4. วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ตามความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตาราง โดยรวมและเป็นรายด้านแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ โดยนำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ตามความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ โดยใช้ สถิติ t-test ส่วนจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของ LSD (Least significant Difference) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05 (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 119)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะใช้เชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติไว้ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.1 ร้อยละ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน

N แทน จำนวนข้อมูล

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 t – test

$$t = \frac{\bar{x}_h - \bar{x}_i}{\sqrt{\frac{S_h^2 + S_i^2}{n}}}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
$\bar{X}_i$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
S_h^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

2.2 F – test (One way ANOVAs)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าความแจกแจง F
MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละชั้นตอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธี LSD (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 119)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการอธิบายตามวัตถุประสงค์ มีขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลความหมาย มีดังนี้

n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
Df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าเฉลี่ยของคะแนนเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย ของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean of Squares)
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	214	59.28
1.2 หญิง	147	40.72
รวม	361	100
2. อายุ		
2.1 18-35 ปี	88	24.38
2.2 36-50 ปี	163	45.15
2.3 51 ปี ขึ้นไป	110	30.47
รวม	361	100

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	146	40.44
3.2 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	114	31.58
3.3 อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป	101	27.98
รวม	361	100
4. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่		
4.1 บ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1	64	17.73
4.2 บ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2	36	9.97
4.3 บ้านคอนแดง หมู่ที่ 3	60	16.62
4.4 บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	56	15.51
4.5 บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	54	14.96
4.6 บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	57	15.79
4.7 บ้านคอนสมอ หมู่ที่ 7	34	9.42
รวม	361	100

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 361 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 59.28 มีอายุ 36-50 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 45.15 ศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 40.44 และอาศัยอยู่ในบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1 จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.73

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.51	0.49	มาก
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.58	0.52	มาก
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.52	0.55	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.36	0.48	ปานกลาง
5. ด้านการตัดสินใจ	3.52	0.55	มาก
6. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.24	0.61	ปานกลาง
รวม	3.46	0.45	มาก

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.58$) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.52$) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.52$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.51$) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมา คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

2.2.1 ด้านบุคลิกภาพ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ
ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัด
นครพนม ด้านบุคลิกภาพ จำแนกเป็นรายชื่อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านบุคลิกภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้	3.99	0.56	มาก
2. แต่งกายสุภาพ มีบุคลิกภาพดี	4.01	0.64	มาก
3. ฉลาด มีความรู้ความสามารถ	4.14	0.54	มาก
4. มีสุขภาพดี	4.20	0.59	มาก
5. ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	2.74	1.01	ปานกลาง
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.54	1.01	มาก
7. มีทักษะในการปฏิบัติงาน	2.69	0.81	ปานกลาง
8. มีความสามารถในการวางแผนได้ดีและเป็นระบบ	2.80	1.33	ปานกลาง
รวม	3.51	0.49	มาก

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านบุคลิกภาพ พบว่า โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยเรียงลำดับ
จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีสุขภาพดี ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ฉลาด มีความรู้
ความสามารถ ($\bar{X} = 4.14$) แต่งกายสุภาพ มีบุคลิกภาพดี ($\bar{X} = 4.01$) ว่องไวและปรับตัวเข้ากับ
สังคมได้ ($\bar{X} = 3.99$) และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับ
ปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีความสามารถในการวางแผนได้ดี
และเป็นระบบ ($\bar{X} = 2.80$) รองลงมา คือ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 2.74$) และมีทักษะ
ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.69$) ตามลำดับ

2.2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านมนุษยสัมพันธ์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านมนุษยสัมพันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ให้เกียรติผู้ได้บังคับบัญชา และประชาชน	3.93	0.66	มาก
2. มีสัมพันธภาพอันดีกับพี่น้อง ประชาชน	3.85	0.75	มาก
3. มีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมด้วยความ เต็มใจและมุ่งมั่น	3.31	0.65	ปานกลาง
4. ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน ได้เป็นอย่างดีสมควรยกย่อง เป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่น ๆ	2.97	0.82	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นจัดขึ้น	3.81	0.65	มาก
รวม	3.58	0.52	มาก

จากตารางที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ให้เกียรติผู้ได้บังคับบัญชา และประชาชน ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือมีสัมพันธภาพอันดีกับพี่น้อง ประชาชน ($\bar{X} = 3.85$) และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นจัดขึ้น ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมด้วยความเต็มใจ และมุ่งมั่น ($\bar{X} = 3.31$) รองลงมา คือปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน ได้เป็นอย่างดีสมควรยกย่องเป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.97$) ตามลำดับ

2.2.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำแนกเป็นรายชื่อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. เป็นผู้มี ความอดทน อดกลั้น อดออม	2.96	0.82	ปานกลาง
2. มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด	3.01	0.85	ปานกลาง
3. ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี	3.11	0.92	ปานกลาง
4. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ให้ความเสมอภาคกับทุกคน	3.99	0.56	มาก
5. เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.01	0.64	มาก
6. มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น	4.14	0.54	มาก
7. มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น	4.20	0.59	มาก
8. มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ	2.74	1.01	ปานกลาง
รวม	3.52	0.55	มาก

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.14$) เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X} = 4.01$) และมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ให้ความเสมอภาคกับทุกคน ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี ($\bar{X} = 3.11$) รองลงมา คือ มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด ($\bar{X} = 3.01$) เป็นผู้มี ความอดทน อดกลั้น อดออม ($\bar{X} = 2.96$) และมีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ ($\bar{X} = 2.74$) ตามลำดับ

2.2.4 ด้านความรับผิดชอบ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความรับผิดชอบ จำแนกเป็นรายข้อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. รับผิดชอบต่อองค์กรในฐานะผู้นำ	3.54	1.01	มาก
2. แก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ ได้รับผลสูงสุด	2.69	0.81	ปานกลาง
3. ติดตามงานอยู่เสมอ	2.80	1.33	ปานกลาง
4. มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอารอดเอาเปรียบ	3.93	0.66	มาก
5. มีความรับผิดชอบต่อผู้ได้บังคับบัญชา	3.85	0.75	มาก
6. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง	3.31	0.65	ปานกลาง
7. มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น	2.97	0.82	ปานกลาง
8. เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง	3.81	0.65	มาก
รวม	3.36	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอารอดเอาเปรียบ ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือ มีความรับผิดชอบต่อผู้ได้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.85$) เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง ($\bar{X} = 3.81$) และรับผิดชอบต่อองค์กรในฐานะผู้นำ ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.31$) รองลงมา คือ มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 2.97$) ติดตามงานอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.80$) และแก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ($\bar{X} = 2.69$) ตามลำดับ

2.2.5 ด้านการตัดสินใจ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการตัดสินใจ จำแนกเป็นรายชื่อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายก องค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการตัดสินใจ	2.96	0.82	ปานกลาง
2. มีการวางแผนในการตัดสินใจ	3.01	0.85	ปานกลาง
3. รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.11	0.92	ปานกลาง
4. ตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลยึดระเบียบกฎหมายอันดีที่กำหนดแนวทางเอาไว้	3.99	0.56	มาก
5. ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	4.01	0.64	มาก
6. ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ	4.14	0.54	มาก
7. มีความกล้าตัดสินใจ	4.20	0.59	มาก
8. ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ	2.74	1.01	ปานกลาง
รวม	3.52	0.55	มาก

จากตารางที่ 8 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการตัดสินใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ

โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีความกล้าตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.14$) ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ($\bar{X} = 4.01$) และตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลยึดระเบียบกฎหมายอันดีที่กำหนดแนวทางเอาไว้ ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจาก

ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.11$) รองลงมา คือ มีการวางแผนในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.01$) ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.96$) และใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 2.74$) ตามลำดับ

2.2.6 ด้านการติดต่อสื่อสาร

ตารางที่ 9 และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการติดต่อสื่อสาร จำแนกเป็นรายชื่อ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการติดต่อสื่อสาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. สื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจน เข้าใจง่ายสามารถปฏิบัติได้	3.54	1.01	มาก
2. มีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติ ตามได้	2.69	0.81	ปานกลาง
3. รู้จักสังเกตและเรียนรู้ทำที่ของบุคคลอื่น	2.80	1.33	ปานกลาง
4. มีทักษะในการพูด	3.93	0.66	มาก
รวม	3.24	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีทักษะในการพูด ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือ สื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจนเข้าใจง่ายสามารถปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ รู้จักสังเกตและเรียนรู้ทำที่ของบุคคลอื่น ($\bar{X} = 2.80$) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตามได้ ($\bar{X} = 2.69$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของ
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม
เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

3.1 จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 10 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม
เพศ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะ ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ชาย		หญิง		t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.52	0.51	3.51	0.47	.219	.827
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.57	0.52	3.59	0.50	.354	.724
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.52	0.56	3.52	0.53	.078	.938
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.36	0.50	3.36	0.46	.016	.988
5. ด้านการตัดสินใจ	3.52	0.56	3.52	0.53	.078	.938
6. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.25	0.64	3.23	0.57	.277	.782
รวม	3.46	0.46	3.45	0.43	.070	.944

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะ
ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม
จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 11 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
1.ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2.645	2	1.323	5.600	0.004
	ภายในกลุ่ม	84.561	358	0.236		*
	รวม	87.206	360			
2.ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2.591	2	1.296	4.991	0.007
	ภายในกลุ่ม	92.924	358	0.260		*
	รวม	95.515	360			
3.ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.710	2	0.855	2.878	0.058
	ภายในกลุ่ม	106.352	358	0.297		
	รวม	108.063	360			
4.ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2.990	2	1.495	6.701	0.001
	ภายในกลุ่ม	79.854	358	0.223		*
	รวม	82.843	360			
5.ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.710	2	0.855	2.878	0.058
	ภายในกลุ่ม	106.352	358	0.297		
	รวม	108.063	360			

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
6. ด้านการติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	3.185	2	1.593	4.389	0.013 *
	ภายในกลุ่ม	129.906	358	0.363		
	รวม	133.091	360			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.425	2	1.213	6.221	0.002 *
	ภายในกลุ่ม	69.783	358	0.195		
	รวม	72.208	360			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษาจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยรวม ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 12-15

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านบุคลิกภาพ

อายุ	อายุ			
	$\bar{X}$	18-35 ปี	36-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
18-35 ปี		-		
36-50 ปี		.14	-	
51 ปีขึ้นไป		.00*	.03*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนที่มีอายุ 18-35 ปี และอายุ 36-50 ปี

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านมนุษยสัมพันธ์

อายุ	อายุ			
	$\bar{X}$	18-35 ปี	36-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
18-35 ปี		-		
36-50 ปี		.27	-	
51 ปีขึ้นไป		.00*	.02*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนที่มีอายุ 18-35 ปี และอายุ 36-50 ปี

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านความรับผิดชอบ

อายุ	อายุ			
	$\bar{X}$	18-35 ปี	36-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
18-35 ปี		-		
36-50 ปี		.10	-	
51 ปีขึ้นไป		.00*	.02*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนที่มีอายุ 18-35 ปี และอายุ 36-50 ปี

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านการติดต่อสื่อสาร

อายุ	อายุ			
	$\bar{X}$	18-35 ปี	36-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
18-35 ปี		-		
36-50 ปี		.22	-	
51 ปีขึ้นไป		.00*	.06	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนที่มีอายุ 18-35 ปี

3.3 จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 16 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชน ต่อภาวะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลท่า บ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	MS	F	sig.
1. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3.268	2	1.634	6.970	0.001*
	ภายในกลุ่ม	83.938	358	0.234		
	รวม	87.206	360			
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	6.239	2	3.119	12.508	0.000*
	ภายในกลุ่ม	89.277	358	0.249		
	รวม	95.515	360			
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.455	2	0.728	2.444	0.088
	ภายในกลุ่ม	106.607	358	0.298		
	รวม	108.063	360			
4. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	4.666	2	2.333	10.682	0.000*
	ภายในกลุ่ม	78.178	358	0.218		
	รวม	82.843	360			
5. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.455	2	0.728	2.444	0.088
	ภายในกลุ่ม	106.607	358	0.298		

ความคิดเห็นของประชาชน ต่อภาวะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลท่า บ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	MS	F	sig.
6. ด้านการติดต่อสื่อสาร	รวม	108.063	360			
	ระหว่างกลุ่ม	3.621	2	1.810	5.006	0.007*
	ภายในกลุ่ม	129.470	358	0.362		
	รวม	133.091	360			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.223	2	1.611	8.362	0.000*
	ภายในกลุ่ม	68.985	358	0.193		
	รวม	72.208	360			

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษาจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยรวม ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 17-20

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามการศึกษา ด้านบุคลิกภาพ

ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา			
	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป
ประถมศึกษา		-		
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า		.31	-	
อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป		.00*	.00*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และ ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์

ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา			
	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป
ประถมศึกษา		-		
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า		.15	-	
อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป		.00*	.00*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และ ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านความรับผิดชอบ

ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา			
	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป
ประถมศึกษา		-		
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า		.23	-	
อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป		.00*	.04*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และ ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสาร

ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา			
	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป
ประถมศึกษา		-		
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า		.44	-	
อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป		.02*	.00*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และ ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

3.4 จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตารางที่ 21 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	MS	F	sig.
1. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่าง	9.896	6	1.649	7.552	0.000*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	77.310	354	0.218		
	รวม	87.206	360			
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่าง	9.365	6	1.561	6.413	0.000*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	86.151	354	0.243		
	รวม	95.515	360			
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	ระหว่าง	13.220	6	2.203	8.224	0.000*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	94.843	354	0.268		
	รวม	108.063	360			
4. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่าง	9.668	6	1.611	7.795	0.000*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	73.175	354	0.207		
	รวม	82.843	360			
5. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่าง	13.220	6	2.203	8.224	0.000*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม					

ความคิดเห็นของประชาชนต่อ ภาวะผู้นำของนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลท่าบ่อ สงคราม จำแนกตามหมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	MS	F	sig.
6. ด้านการติดต่อสื่อสาร	ภายในกลุ่ม	94.843	354	0.268	5.174	0.000*
	รวม	108.063	360			
	ระหว่าง	10.730	6	1.788		
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	122.362	354	0.346		
รวม	รวม	133.091	360		8.100	0.000*
	ระหว่าง	8.716	6	1.453		
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	63.492	354	0.179		
	รวม	72.208	360			

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงครามอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงครามอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษาจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยรวม ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Difference) ดังปรากฏในตารางที่ 22-27

ตารางที่ 22 วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่ด้านบุคลิกภาพ

หมู่บ้านที่อยู่	หมู่บ้านที่อยู่							
	$\bar{X}$	บ้านดอน หมู่ที่ 1	บ้านดอนมะ จ่าง หมู่ที่ 2	บ้านดอน แดง หมู่ที่ 3	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	บ้านดอน สมอ หมู่ที่ 7
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1	-							
บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ 2	.70							
บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3	.00*	.00*						
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	.60	.41	.00*	.00*				
บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	.33	.65	.00*	.00*	.15			
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	.00*	.00*	.00*	.26	.01*	.00*		
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7	.36	.25	.00*	.00*	.66	.09	.06	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของ
ประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านบุคลิกภาพ พบว่า

ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ
หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง
หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง
หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ
หมู่ที่ 1 ประชาชนบ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2 ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 และประชาชนบ้าน
นาเพียง หมู่ที่ 5

ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 7 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง
หมู่ที่ 3

ตารางที่ 23 วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความถี่ของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านมนุษยสัมพันธ์

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่							
	$\bar{X}$	บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1	บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ 2	บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1	-	-	-	-	-	-	-	-
บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ 2	.29	-	-	-	-	-	-	-
บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3	.03*	.00*	.00*	.00*	.00*	.00*	.00*	.00*
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	.10	.69	.00*	-	-	-	-	-
บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	.02*	.33	.00*	.51	-	-	-	-
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	.01*	.00*	.77	.00*	.00*	.00*	-	-
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7	.88	.44	.04*	.21	.07	.03*	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของ
ประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า

ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ
หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง
หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ
หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ
หมู่ที่ 1 ประชาชนบ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2 ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 และประชาชนบ้าน
นาเพียง หมู่ที่ 5

ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 7 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง
หมู่ที่ 3 และประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6

ตารางที่ 24 วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ
สงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่						
	บ้านดอน สมอ หมู่ที่ 1	บ้านดอนมะ จ้าง หมู่ที่ 2	บ้านดอน แดง หมู่ที่ 3	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	บ้านดอน สมอ หมู่ที่ 7
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1	-						
บ้านดอนมะจ้าง หมู่ที่ 2	.53	-					
บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3	.00*	.00*	-				
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	.00*	.05	.02*	-			
บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	.47	.22	.00*	.00*	-		
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	.08	.38	.00*	.22	.02*	-	
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7	.14	.45	.00*	.27	.04*	.98	-

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า

ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 และประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 และประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5

ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 7 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 และประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5

ตารางที่ 25 วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ
สงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่ด้านความรับผิดชอบ

หมู่บ้านที่อยู่	หมู่บ้านที่อยู่						
	บ้านดอน สมอ หมู่ที่ 1	บ้านดอนมะ จ่าง หมู่ที่ 2	บ้านดอน แดง หมู่ที่ 3	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7
$\bar{X}$	-	.51	.00*	.23	.20	.00*	.91
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1							
บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ 2							
บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3							
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4							
บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5							
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6							
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ สงครามอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ด้านความรับผิดชอบ พบว่า

ประชาชนบ้านดอนแดง หมู่ที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านดอนมะจาง หมู่ที่ 2

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านดอนแดง หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านดอนแดง หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1 ประชาชนบ้านดอนมะจาง หมู่ที่ 2 ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 และประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5

ประชาชนบ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6

ตารางที่ 26 วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความถี่เห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายองค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ด้านการตัดสินใจ

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่							
	$\bar{X}$	บ้านดอน สมอ หมู่ที่ 1	บ้านดอนมะ จ้าง หมู่ที่ 2	บ้านดอน แดง หมู่ที่ 3	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	บ้านดอน สมอ หมู่ที่ 7
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1	-							
บ้านดอนมะจ้าง หมู่ที่ 2	.53	-						
บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3	.00*	.00*	-					
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	.00*	.05	.02*					
บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	.47	.22	.00*	.00*		-		
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	.08	.38	.00*	.00*	.22	.02*	-	
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7	.14	.45	.00*	.00*	.27	.04*	.98	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ สงครามอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ด้านการตัดสินใจ พบว่า

ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 และประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 และประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5

ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 7 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 และประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5

ตารางที่ 27 วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ด้านการติดต่อสื่อสาร

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่							
	$\bar{X}$	บ้านดอน สมอ หมู่ที่ 1	บ้านดอนมะ จ่าง หมู่ที่ 2	บ้านดอน แดง หมู่ที่ 3	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4	บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5	บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6	บ้านดอน สมอ หมู่ที่ 7
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1		-						
บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ 2		.71	-					
บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3		.01*	.01*	-				
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4		.27	.56	.00*	-			
บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5		.72	.96	.01*	.47	-		
บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6		.00*	.00*	.39	.00*	.00*	-	
บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7		.78	.57	.06	.23	.57	.01*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ สงครามอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า

ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1 และประชาชนบ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนแดง หมู่ที่ 3

ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1 ประชาชนบ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2 ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 และประชาชนบ้านนาเพียง หมู่ที่ 5

ประชาชนบ้านคอนสมอ หมู่ที่ 7 มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของ
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 28 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	จำนวน (ความถี่)
ด้านบุคลิกภาพ	
1. ผู้นำเป็นคนมีกิจกรรมารขาเที่ยวเรียบร้อยมีวาจาสุภาพต่อบุคคลทุกวัยและ วางตัวอย่างเหมาะสม	12
2. ผู้นำมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งตัวเหมาะสมกาลเทศะ	6
3. ผู้นำเป็นคนมีกิจกรรมารขาเที่ยวสุภาพดี	8
ด้านมนุษยสัมพันธ์	
1. มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน	12
2. มีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมด้วยความเต็มใจ และ มุ่งมั่น	16
3. สามารถประสานงานกับผู้นำชุมชน บุคลากรในหน่วยงานและ หน่วยงานอื่นได้	6 14
4. เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นจัดขึ้นเป็นประจำ	
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	
1. ควรบริหารงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก มี คุณธรรมและมีความซื่อสัตย์ในหน้าที่เป็นอย่างดี	6
2. ควรยึดมั่นในคุณธรรม มีจรรยาบรรณ ให้ความเป็นธรรมกับ ประชาชน	18 14
3. ควรเสริมสร้างการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ใน องค์กร	

ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	จำนวน (ความถี่)
ด้านความรับผิดชอบ	
1. เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง	19
2. ไม่เอาโรคเอาเปรียบ	11
3. มีความรับผิดชอบต่อองค์การ	5
4. มีการตระหนักในหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย	9
ด้านการตัดสินใจ	
1. ผู้นำมีความน่าเชื่อถือและมีความสามารถ	13
2. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมวางแผน ทางการพัฒนาตำบล	14
3. การตัดสินใจของผู้นำฯ ในการพัฒนาถือว่ามีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี	9
4. มีการใช้วิจรรย์ญาณอย่างดีในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ	8
ด้านการติดต่อสื่อสาร	
1. ควรพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร	23
2. ควรพัฒนาความรู้ในหลักการบริหารงาน และมีมุมมองสภาพปัญหาและ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ได้เข้าใจ	11
3. พัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน เพื่อช่วยพัฒนาวิธีการทำงาน	6

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ปรากฏผลดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้นำเป็นคนมีกิจกรรมรยาทเรียบร้อยมีวาจาสุภาพต่อบุคคลทุกวัยและวางตัวอย่างเหมาะสม (ความถี่ = 12) รองลงมา คือ ผู้นำเป็นคนมีกิจกรรมรยาทสุภาพดี (ความถี่ = 8) และผู้นำมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งตัวเหมาะสมกาลเทศะ (ความถี่ = 6)

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ มีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมด้วยความเต็มใจ และมุ่งมั่น

(ความถี่ = 16) รองลงมา คือ เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นจัดขึ้นเป็นประจำ (ความถี่ = 14) มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน (ความถี่ = 12) และสามารถประสานงานกับผู้นำชุมชน บุคลากรในหน่วยงานและหน่วยงานอื่นได้ (ความถี่ = 6)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ควรยึดมั่นในคุณธรรม มีจรรยาบรรณ ให้ความเป็นธรรมกับประชาชน (ความถี่ = 18) รองลงมา คือ ควรเสริมสร้างการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในองค์กร (ความถี่ = 14) และควรบริหารงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก มีคุณธรรมและมีความซื่อสัตย์ในหน้าที่เป็นอย่างดี (ความถี่ = 6)

ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง (ความถี่ = 19) รองลงมา คือ ไม่เอาใจเอาเปรียบ (ความถี่ = 11) มีการตระหนักในหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย (ความถี่ = 9) และมีความรับผิดชอบต่อองค์กร (ความถี่ = 5)

ด้านการตัดสินใจ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมวางแผนทางการพัฒนาตำบล (ความถี่ = 14) รองลงมา คือ ผู้นำมีความน่าเชื่อถือและมีความสามารถ (ความถี่ = 13) การตัดสินใจของผู้นำฯ ในการพัฒนาถือว่ามีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี (ความถี่ = 9) และมีการใช้วิจยารณญาณอย่างดีในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ (ความถี่ = 8)

ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ควรพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร (ความถี่ = 23) รองลงมา คือ ควรพัฒนาความรู้ในหลักการบริหารงาน และมีมุมมองสภาพปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

ได้อย่างเข้าใจ (ความถี่ = 11) และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน เพื่อช่วยพัฒนาวิธีการทำงาน (ความถี่ = 6)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตของการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 3,685 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอศรีสงคราม : 2553 : 5)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม จำนวน 361 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 727)

2. ด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย จำนวน 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

- 2.1.1 บ้านคอนสมอ หมู่ที่ 1
- 2.1.2 บ้านคอนมะจาง หมู่ที่ 2
- 2.1.3 บ้านคอนแดง หมู่ที่ 3
- 2.1.4 บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4
- 2.1.5 บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5
- 2.1.6 บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6
- 2.1.7 บ้านคอนสมอ หมู่ที่ 7

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย (รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2544 : 35 ; สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2445 : 93)

- 2.2.1 ด้านบุคลิกภาพ
- 2.2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 2.2.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.2.4 ด้านความรับผิดชอบ

2.2.5 ด้านการตัดสินใจ

2.2.6 ด้านการติดต่อสื่อสาร

3. ด้านพื้นที่ในการทำวิจัย คือ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

4. ด้านระยะเวลาในการทำวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2558

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเภทของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิด และปลายเปิด
2. ส่วนประกอบของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้
  - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
  - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
  - ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. สถิติที่ใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. สถิติที่ใช้กับการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ สถิติที่ใช้ได้แก่ t-test (Independent Samples) ส่วนจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน F-test (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างและใช้การเปรียบเทียบความทดสอบรายการคู่ โดยวิธี LSD. (Least Significant Difference)

4. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการพรรณนาความตามเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สามารถสรุปผลศึกษาได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการตัดสินใจ และด้านบุคลิกภาพ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงครามอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

3.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้นำควรมีบุคลิกภาพที่ดี แต่งตัวเหมาะสมตามกาลเทศะ รองลงมา คือ ผู้นำควรมีกิริยามารยาทสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน

3.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ควรมีการสามารถประสานงานกับผู้นำชุมชน บุคลากรในหน่วยงานและหน่วยงานอื่นได้ รองลงมา คือ ผู้นำควรมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน

3.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ควรบริหารงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก มีคุณธรรมและมีความซื่อสัตย์ในหน้าที่เป็นอย่างดี รองลงมา คือ ควรเสริมสร้างการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในองค์กร

3.4 ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ผู้นำควรมีความรับผิดชอบต่อองค์กร รองลงมา คือ ควรมีความตระหนักในหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย

3.5 ด้านการตัดสินใจ พบว่า ควรมีการใช้วิจารณญาณอย่างดีในการตัดสินใจ ดำเนินการต่าง ๆ รองลงมา คือ ควรมีการตัดสินใจของผู้นำ ในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี

3.6 ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ควรพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน เพื่อช่วยพัฒนาวิธีการทำงาน รองลงมา คือ ควรพัฒนาความรู้ในหลักการบริหารงาน และมีมุมมองสภาพปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ได้อย่างเข้าใจ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 1 ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า

1. ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมด้วยความเต็มใจและมุ่งมั่น ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับพี่น้องประชาชน รวมถึงปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นจัดขึ้น

2. มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน หรือต่อบุคคลอื่น ซึ่งสามารถแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิดได้ รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธอันดี รวมถึงมีความยุติธรรมและความเสมอภาคกับทุกคน

3. มีทักษะในด้านการตัดสินใจ กล่าวคือ มีการวางแผนในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ ประกอบการตัดสินใจ รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลยึดระเบียบกฎหมายอันดีที่กำหนดแนวทางเอาไว้

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ติมินตระ (2548 : 85-86) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และหลักการและกระบวนการวางแผน

ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่นๆ กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระยะเวลาการดำรง และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ เกษราภรณ์ วงศ์ก่อ (2550 : 94 - 101) ได้ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อ คุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลเมืองหนองคายที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการ เทศบาลเมืองหนองคายโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือด้านความเป็นผู้นำ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วน ราชการ พนักงานครูเทศบาลและลูกจ้างประจำ ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารส่วนราชการเทศบาล เมืองหนองคายทั้งนี้ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.5 การเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนราชการมีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมแตกต่างกับพนักงานครู และลูกจ้างประจำมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารส่วนราชการเมืองหนองคาย โดยรวมแตกต่างจากพนักงานครู

อภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ หมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำ บ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

1. จำแนกตามเพศ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อ ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัด นครพนม จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนตำบลทำบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เพศชายและเพศหญิง มี ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการบริหารงาน และการ ตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหมือนกัน รวมทั้งประชาชนทั้ง เพศชายและเพศหญิง เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรับผิดชอบต่อองค์การ ในฐานะผู้นำ สามารถแก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด มีการติดตามงานอยู่เสมอ มุ่งเน้นถึงความรับผิดชอบต่อชุมชน ไม่เอาใจ

เขาเปรียบเทียบ มีความรับผิดชอบต่อผู้ได้บังคับบัญชา รวมถึงรู้จักให้กำลังใจ เอาใจใส่ต่อประชาชน และต่อผู้ได้บังคับบัญชา ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เด่นดวง สุขบุตรดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้าน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รองลงมาคือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิงและความเห็นของคณะกรรมการ ชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทรินทร์ ฤทธิกุล (2555: 101-109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า (1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความรับผิดชอบและการตัดสินใจ (2) ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอยู่ในเขตเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ตำแหน่ง แตกต่างกันมีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และหลักการ และกระบวนการวางแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2. จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม

อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้าน บุคลิกภาพ การพูดจา ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความสุภาพอ่อนโยน แสดงกิริยาวาจา ได้อย่าง เหมาะสม รวมทั้ง แสดงความคิดเห็นของตนเองต่อที่ประชุมและต่อผู้อื่น ดังนั้นประชาชน จึงน่าจะเข้าใจคุณลักษณะผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ไม่แตกต่างกัน ปฏิบัติงานตามระเบียบของราชการ ซึ่งปฏิบัติในลักษณะที่ เหมือนกันต่อทุกคน โดยไม่แยกเพศ นอกเหนือจากนี้ยังพบว่า ผู้นำมีคุณลักษณะด้านการยึดมั่น ในหลักคุณธรรมจริยธรรม ต่อประชาชนทุกหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกัน ประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ พินิจพิจารณาแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิดต่อการบริหารและให้ความสำคัญแต่ละ หมู่บ้านอย่างเสมอภาค รวมทั้งความเสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเป็นผู้ มีความอดทน อดกลั้น อดออม ซึ่งเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ประชาชนที่มีอายุ ระดับ การศึกษา และทุกหมู่บ้านมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่า บ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์จร (2550 : 74) ได้ศึกษาคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนาของประชาชน กรณี ตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในตำบล หมอนนางพึงปรารถนากองคการบริหารส่วนตำบลที่มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมและ จริยธรรมมากที่สุดรองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษย สัมพันธ์ น้อยที่สุดคือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นผู้นำเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสื่อสารรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนในตำบลหมอนนาง พึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสื่อสารการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง สำหรับเพศต่างกัน ไม่ทำให้ประชาชนในตำบลหมอนนางพึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คือสำหรับผู้ที่จะ สมัครเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีจริยธรรม สำหรับกรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการกำหนดหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะอบรมหรือพัฒนานายก

องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย พงษ์อ้วน (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและจริยธรรมและอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้านคือ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ และรายได้แตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ที่มีค่าความถี่สูงสุดของแต่ละด้านมีดังนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นที่พึ่งของประชาชนด้านกฎหมายได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งกายเหมาะสม สง่างาม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้มากกว่านี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัยนำรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2 ด้าน เพื่อนำมาเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรับผิดชอบ โดยพิจารณาจากรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 ข้อ มีดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 2.97$) ติดตามงานอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.80$) และแก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ($\bar{X} = 2.69$)

ดังนั้น จึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรมีความรับผิดชอบต่อองค์การในฐานะผู้นำ รวมถึงแก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด และมีการติดตามงานอยู่เสมอ

1.2 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอาใจเอาเปรียบประชาชน รวมถึงเปิดใจให้กว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยพิจารณาจากรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด 3 ชื่อ มีดังนี้ สื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจนเข้าใจง่ายสามารถปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 3.54$) รู้จักสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของบุคคลอื่น ($\bar{X} = 2.80$) และมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตามได้ ($\bar{X} = 2.69$) ดังนั้น จึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

2.1 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรสื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายและสามารถปฏิบัติตามได้

2.2 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรมีทักษะในการพูด รู้จักสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของบุคคลอื่น รวมถึงมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตามได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรส่งเสริมและกระตุ้นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมพัฒนาตำบล

2.2 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงวิธีการพัฒนาพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ

2.3 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาตำบล

2.4 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน ต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

3.1 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร

3.2 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรเปิดใจให้กว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง

3.3 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรยึดมั่นในคุณธรรม มีจรรยาบรรณ ให้ความเป็นธรรมกับประชาชน

3.4 ผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ควรมีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมด้วยความเต็มใจ และมุ่งมั่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาคูณลักษณะด้านการติดต่อสื่อสารของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อที่จะได้ข้อคิดเห็นของประชาชนที่มีความละเอียดมากกว่านี้ หรือเป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่ม เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงเป้าหมาย

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กง เอกจักรแก้ว. (วันที่ 7 ธันวาคม 2557). นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. สัมภาษณ์,
กวี วงศ์พุด. (2542). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บี.เค.อินเตอร์ปริ้นท์.
กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549 ก). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล.
พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
_____ (2553 ข). สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
การปกครองท้องถิ่น, กรม. (2550). หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
วิญญูชน.
เกษราภรณ์ วงศ์ก่อ. (2550). ความคิดเห็นพนักงานเทศบาลต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร
ส่วนราชการเทศบาลเมืองหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
โกวิทย์ พวงงาม. (2546 ก). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
_____. (2546 ข). อบต. ในกระบวนทัศน์ใหม่ : พัฒนา สร้างเครือข่าย และเสริม
ความเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2546.
จรรยา ศิวานนท์. (2548). เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
จักรภัทร ชารีคำ. (2550). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
จำเรียง ภาวจิตร. (2536). สาธารณมิติ : เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2).
กรุงเทพฯ : สารมวลดชน,
จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2532). จิตวิทยาเบื้องต้น. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ชาติร์ จันทร์พิทักษ์, พ.ศ. (2544). คุณสมบัติของนักการเมืองที่ดีในทัศนคติของข้าราชการ
ทหารบกในหน่วยกำลังรบของกองพลในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เดโช สวานานนท์. (2523). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เด่นดวง สุบุตรดี. (2550 ก). อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รม.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- _____. (2552 ข). ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาล
ตำบลแกดำ. วิทยานิพนธ์ รม.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เดโช สวานานนท์. (2512). ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ถวดี วงษ์ทอง. (2547). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ตามความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและถูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทวิช เปล่งวิทยา. (2530). จิตวิทยาผู้นำ. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- ทะเบียนราษฎรอำเภอศรีสงคราม, สำนักงาน. (2551). องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ
สงคราม. อบต.ท่าบ่อสงคราม : นครพนม.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2540). ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร
การศึกษา. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา. (2547). ทฤษฎีองค์กรสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัทแซทไฟร์
พริ้นติ้ง จำกัด. 2547.
- ท้องถิ่นอำเภอศรีสงคราม, สำนักงาน. (2557). รายงานข้อมูลทะเบียนราษฎรอำเภอศรีสงคราม
ปี พ.ศ. 2557. สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอศรีสงคราม : ท้องถิ่นอำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม, 2557.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2530). องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
พานิช.
- ธวัชชัย ผงอ้วน. (2554). ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การ
บริหารส่วน ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้า
อิสระ รม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิตย์ สัมมาพันธ์. (2546). ภาวะผู้นำหลังขั้วเคลื่อนขององค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : อินโน
กราฟฟี่ กส์.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2541 ก). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2545 ข). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2534). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2526). ผู้นำและพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2552). การเมืองท้องถิ่น : การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2542 ก). ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ : จามจุรี โปรดักท์.
- _____. (2544 ข). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพฯ : จามจุรี โปรดักท์.
- พัฒนชัย ปัทมเวณ. (2531). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2531.
- พิเชษฐ วงศ์เกียรติขจร. (2552 ก). แนวคิด ยุทธศาสตร์ การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- _____. (2553 ข). ผู้นำการบริหารยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- พิศาล กรกมลสิน. (2551). ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำและผลการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวในสายตาประชาชน. การศึกษาอิสระ รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- ภัทรา สุภา. (2551). คุณลักษณะภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภูจิตพิศ ภัทวุฒิชิตพิงศ์. (2553). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- มนูญ วงศ์นารี. (2524). คู่มือการบริหารสำหรับผู้บังคับบัญชา บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาในการบริหาร. กรุงเทพฯ : นภาพัฒนาการพิมพ์.
- ยุพดี จันท์หอมกุล. (2547). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร. ปรินญา ค.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ธนัการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2532). ปทานุกรมสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- วรเชษฐ สุขแสง. (2529). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น ส่วนภูมิภาคที่ได้รับพระราชทานรางวัล สังกัดกรมสามัญศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร และครู อาจารย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัตน์ ภาจันทร์. (2532). ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10. ร.ม. (รัฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระ ภูระหงษ์. (2550). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิระวัฒน์ ปันนิคามย์. (2539). “การสรรหาการรักษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รุ่นใหม่.” วารสารข้าราชการ. 12(1) : 13-16 ; กรกฎาคม-สิงหาคม.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2543). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิริวรรณ เศรีรัตน์ และคณะ. (2539). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ศักดิ์ดา โคตรล้ำแขก. (2550). คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคูน้ำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาอิสระ ร.ป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมาน เกตุทัต. (2542). วิสัยทัศน์ผู้นำ. กรุงเทพฯ : มติชน.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บุคส์ลิงค์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภชัย เอาะน้อย. (2550). ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุนีย์ บุญทิม. (2542). การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในช่วงปฏิรูปการศึกษา ๑ (พ.ศ.2539-2550) ตามความคาดหวังของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์.
- สุภาวดี ตมิณฑระ. (2548). ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์) นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2548.
- สุเมธ เดียววิศเรศ. (2527). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนาพานิช.
- สุวัฒน์ ประเสริฐสม. (2542). “สภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาศาสาวิชา เศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนักศึกษา,” วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2(1) : 181-197 ; มกราคม-มิถุนายน.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่ จำกัด.
- หวน พันธุ์พันธุ์. (2528). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร. (2550). คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่พึงปรารถนาของประชาชน กรณีศึกษาดำบลหนองนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ รม.(รัฐศาสตร์) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร. (2530). ในหลวงของเรา. กรุงเทพฯ : แผนกส่งเสริมและเผยแพร่ ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2541). คนดีที่สังคมยังต้องการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : แสงดาว การพิมพ์.
- อุทัย หิรัญโต. (2526). ศิลปะของการเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Best. J.W. **Research in Education**. 3rd. New Jersey : Prentice Hall Inc, 1977.
- Eakin, Cavolyn Joyce Killman. (1997). “Perceptions of Principals and Teachers Concerning Desirable leadership Traits for Principals in St. Louis Elementary Schools (St.Louis, Missouri),” *Dissertation Abstracts International*. 58(01) : 39-A ; July.
- Homby. AS. Gatenby. E.V. and Wakefield, H, (1968). **The Advanced learner 's Dictionary of Current English**. (2 nd ed) London : Oxford University Press.

- Hersey Paul, and Blanchard, Kenneth H. (1993). **Management of Organizational Behaviour: Utilizing Human Resources**. Englewood Cliffs,N.J.:A Simon and Schmaste Company.
- Neubert, G. and Bouras, A. (2008). **Supply chain management: a framework to Characterize the collaborative strategies**, International Journal of Computer Integrated Manufacturing, 21/4,426-439.
- Oskamp. (1977). **Attitudes and Opinions**. New Jersey : Prentice Hall Inc.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis. Third editio**. Newyork : Harper and Row Publication. 1973.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยที่สุด ใน 6 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 6 ด้าน

2. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ครบทุกขั้นตอน ทุกข้อ ข้อมูล สมบูรณ์จะช่วยให้ผลสรุปน่าเชื่อถือและนำไปใช้ประโยชน์ได้

3. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับ และใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ไม่มีส่วนใดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินบุคคล หรือหน่วยงานและจะไม่มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาจะนำเสนอในภาพรวม และผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สรารุท วงศ์แก้ว

นักศึกษาลัทธิสุตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ

 18-35 ปี 36-50 ปี 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป

4. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

 บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 1 บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3 บ้านนาเพียง หมู่ที่ 5 บ้านดอนสมอ หมู่ที่ 7 บ้านดอนมะจาง หมู่ที่ 2 บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 4 บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 6

ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลทำบ่อสงครามตามความคิดเห็น
ของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง
น้อย น้อยที่สุด

ข้อที่	ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	1.ด้านบุคลิกภาพ					
1.	ว่องไวและปรับตัวเข้ากับสังคมได้					
2.	แต่งกายสุภาพ มีบุคลิกภาพดี					
3.	ฉลาด มีความรู้ความสามารถ					
4.	มีสุขภาพดี					
5.	ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
6.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
7.	มีทักษะในการปฏิบัติงาน					
8.	มีความสามารถในการวางแผนได้ดีและเป็น ระบบ					
	2. ด้านมนุษยสัมพันธ์					
9.	ให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชน					
10.	มีสัมพันธภาพอันดีกับพี่น้อง ประชาชน					
11.	มีจิตสาธารณะช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมด้วย ความเต็มใจและมุ่งมั่น					
12.	ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดีสมควร ยกย่องเป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่นๆ					
13.	มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ประชาชนใน ท้องถิ่นจัดขึ้น					
	3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม					
14.	เป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น อดออม					

ข้อที่	ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
15.	มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและ สิ่งที่ผิด					
16.	ใช้หลักธรรมเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธันดี					
17.	มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ให้ความเสมอภาค กับทุกคน					
18.	เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความเอื้อเพื่อ เพื่อแม่					
19.	มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อบุคคลอื่น					
20.	มีความเมตตา รักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น					
21.	มีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจาและใจ					
	4. ด้านความรับผิดชอบ					
22.	รับผิดชอบต่อองค์การ ในฐานะผู้นำ					
23.	แก้ไขและช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพ ของงานให้ ได้รับผลสูงสุด					
24.	ติดตามงานอยู่เสมอ					
25.	มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เอาโรคเอาเปรียบ					
26.	มีความรับผิดชอบต่อผู้ได้บังคับบัญชา					
27.	มีความรับผิดชอบต่อตนเอง					
28.	มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานอื่น					
29.	เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของ ตนเอง					
	5. ด้านการตัดสินใจ					
30.	ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการตัดสินใจ					
31.	มีการวางแผนในการตัดสินใจ					

ข้อที่	ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
32.	รู้จักวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ					
33.	ตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลยึดระเบียบกฎหมายอัน ดีที่กำหนดแนวทางเอาไว้					
34.	ตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน					
35.	ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมในการตัดสินใจ					
36.	มีความกล้าตัดสินใจ					
37.	ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ประกอบการ ตัดสินใจอย่างรอบคอบ					
	6. ด้านการติดต่อสื่อสาร					
38.	สื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การสั่งการ ที่ชัดเจน เข้าใจง่ายสามารถปฏิบัติได้					
39.	มีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและ ปฏิบัติตามได้					
40.	รู้จักสังเกตและเรียนรู้ท่าทีของบุคคลอื่น					
41.	มีทักษะในการพูด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง: ขอให้ท่านเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงครามตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้อย่างเป็นอิสระ

1.ด้านบุคลิกภาพ

.....
.....
.....

2.ด้านมนุษยสัมพันธ์

.....
.....
.....

3.ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

.....
.....
.....

4.ด้านความรับผิดชอบ

.....
.....
.....

5.ด้านการตัดสินใจ

.....
.....
.....

6.ด้านการติดต่อสื่อสาร

.....
.....
.....

ขอขอบคุณ ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 การหาผลรวมและค่า IOC ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ
ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงครามอำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม

เนื้อหา	ข้อ ที่	คะแนนของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
1. ด้านบุคลิกภาพ	1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

เนื้อหา	ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
4. ด้านความรับผิดชอบ	22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. ด้านการตัดสินใจ	30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	31	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	32	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	33	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	34	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	35	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	36	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	37	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. ด้านการติดต่อสื่อสาร	38	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	39	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	40	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	41	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกรายชื่อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item	Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Scale Item- Total Correlation	Corrected Alpha if Item Deleted
A1	147.4500	449.7923	.7418	.9558
A2	147.4750	444.2558	.8082	.9553
A3	147.3500	450.4897	.7432	.9559
A4	147.2000	451.3436	.7772	.9559
A5	148.8250	436.9686	.6610	.9558
A6	148.3750	443.8814	.4280	.9578
A7	148.8750	456.2147	.3573	.9573
A8	148.4000	409.8872	.8616	.9546
B1	147.6500	461.0026	.2410	.9577
B2	147.6250	460.2917	.2604	.9577
B3	148.3250	448.6353	.7056	.9558
B4	148.7500	435.3205	.7841	.9550
B5	147.5750	450.3532	.6305	.9561
C1	148.7750	457.5635	.3476	.9573
C2	148.5750	445.1224	445.1224	.9556
C3	148.4750	440.9224	148.4750	.9555
C4	147.4500	449.7923	.7418	.9558
C5	147.4750	444.2558	.8082	.9553
C6	147.3500	450.4897	.7432	.9559
C7	147.2000	147.2000	451.3436	.9559
C8	148.8250	436.9686	.6610	.9558
D1	148.3750	443.8814	.4280	.9578
D2	148.8750	456.2147	.3573	.9573
D3	148.4000	409.8872	.8616	.9546
C7	147.2000	147.2000	451.3436	.9559

Item	Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Scale Item- Total Correlation	Corrected Alpha if Item Deleted
D4	147.6500	461.0026	.2410	.9577
D5	147.6250	460.2917	.2604	.9577
D6	148.3250	448.6353	448.6353	.7056
D7	148.7500	435.3205	.7841	.9550
D8	147.5750	450.3532	.6305	.9561
E1	148.7750	457.5635	.3476	.9573
E2	148.5750	445.1224	.7014	.9556
E3	148.4750	440.9224	.7127	.9555
E4	147.4500	449.7923	.7418	.9558
E5	147.4750	444.2558	.8082	.9553
E6	147.3500	450.4897	.7432	.9559
E7	147.2000	451.3436	.7772	.9559
E8	148.8250	436.9686	.6610	.9558
F1	148.3750	443.8814	.4280	.9578
F2	148.8750	456.2147	.3573	.9573
F3	148.4000	409.8872	.8616	.9546
F4	147.6500	461.0026	.2410	.9577

หมายเหตุ

N of Cases = 40.0

N of Items = 41

Alpha = .9572

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๐๔๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม

ด้วย นายสรารุท วงศ์แก้ว รหัสนักศึกษา..... นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์การศึกษาจังหวัดนครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน ๓๖๑ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๐๔๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายเทอดเกียรติ สาระวิถี

ด้วย นายสรวิฐ วงศ์แก้ว รักษานักศึกษา..... นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์การศึกษาจังหวัดนครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๐๔๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาววิลาสินี เขียวสังข์

ด้วย นายสรราช วงศ์แก้ว รหัสนักศึกษา..... นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์การศึกษาจังหวัดนครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๕๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๐๔๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางนฤมล สุภาทอง

ด้วย นายสรวิฑ์ วงศ์แก้ว รหัสนักศึกษา..... นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์การศึกษาจังหวัดนครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายสรารุช วงศ์แก้ว
วันเกิด	วันที่ 20 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2509
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 48 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2548	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม